

హనీత

విడుదల తేదీ : 1976

సంఖ్య 11

మెడిమిక్స్

ఆయుర్వేద
టాయిలెట్ సబ్బు

మెడిమిక్స్ విశిష్టమైన
టాయిలెట్ సబ్బు
చర్మమునకు అందమిచ్చి
ప్రాప్తించును.

- తామర
- తీట
- మంగలిగజ్జి
- చాకలిగజ్జి
- చెమటకాయలు
- యోబిమలు
- తెల్లపొడ
- నల్లపొడ

మన హీరోడు వలలో వెసుకొ
 ఇలాంటి వలలో అక్క
 కుంది మంజుల! యెవరికి
 ఎవరు అక్కాదా మనం
 చూడవలసింది అత్రంతో !!

భాస్కరరావు & బ్రహ్మయ్య సమక్షం
 పద్మజయప్రాడక్షన్స్ వారి

వజ్రపదాంగ

తల్లమన్ కలర్

నిర్మాతలు: N. కుమారస్వామి - M. సత్యం

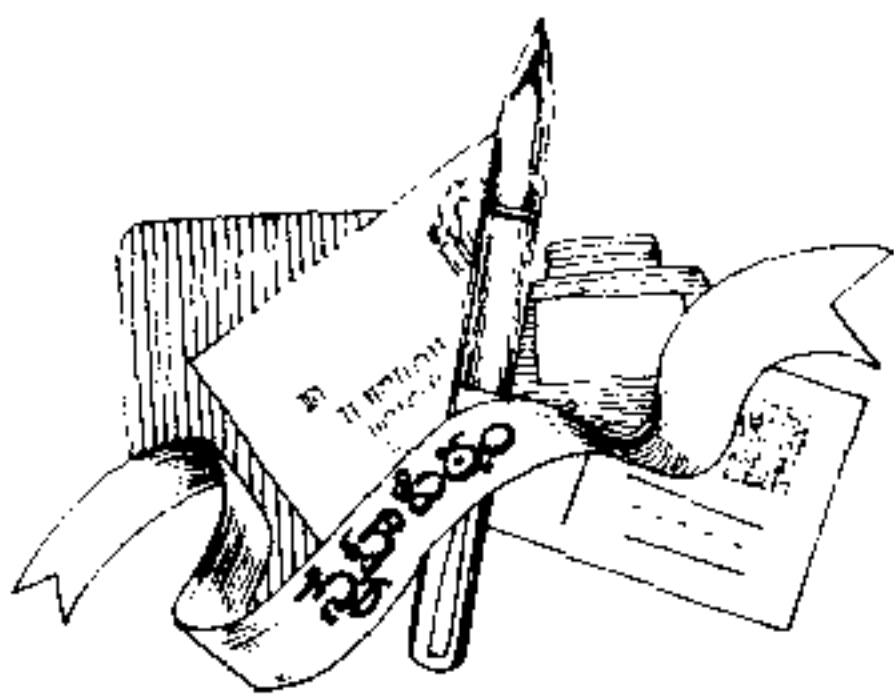

VIJAYA

విజయా
 లీజు

Keltha
 ARTS

పనిత

ప్రీ జన పక్ష పత్రిక

సంపుట: 1 సంచిక: 15

ఫిబ్రవరి ఒకటి: 1976

విడి ప్రతి: ఒక రూపాయి

సంగ్రహ చందా: ఇరవైనాలుగు రూపాయిలు

సింహళం: 0.97 సెంట్స్

మలేసియా: 65 సెంట్స్

కొత్త సంవత్సరానికి స్వాగతం చెప్పుతున్న 'పనిత' ముఖ చిత్రం అత్యంత ఆకర్షణీయంగా ఉంది. శిశు సంజేమశాఖా మంత్రి శ్రీమతి లక్ష్మి దేవిగారితో కొన్ని విషయాలలో నేనూ ఏకీభవిస్తున్నాను. ప్రచురితమైన రెండు కథలు సందేశాత్మకంగా ఉన్నాయి. అంద చందాలు శీర్షిక పనితా మణులకు ఉపయోగకరంగా ఉంది. భారతీయ వంటకాలు మహిళల ప్రశంసలందుకొంటున్నాయి.

—ఎన్. శారద, బెల్లంపల్లి
1976 జనవరి 1వ తేదీ పనిత పక్ష పత్రికలో పద్మశ్రీ, కళాప్రపూర్ణ, శ్రీమతి పి. భానుమతి గారితో జరిపిన ఇంటర్ వ్యూలో భానుమతి

వచ్చే సంచికలో

ఒక కథ:

మహిళా దళాల్లంలో మగువ కథ

(శీలంశెట్టి రమాదేవి)

మరో చిన్న కథ:

బొమ్మా-బొరుసూ

(అనూరాధ)

గోష్ఠి:

నటీమణుల కార్యక్రమాలను

నిర్వహించిన

జమునతో

గారిచ్చిన సమాధానాలు-మహిళా సంవత్సరం గురించి వారిచ్చిన సలహాలు-సర్వదా ఆచరణీయాలు. పత్రికను చాలా ముందే విడుదల చేసి నందుకు-చాలా సంతోషం. శ్రీమతి. పి. సుధా రాణిగారి కథ నన్ను ఎంతో ఆకర్షించింది.

—కలెవరపు నాగేశ్వర శార్వాణిభాస్కరరావు, తెనాలి

'పనిత' సంచికలో విషయమాలిక లేకుండా 'వచ్చే సంచికలో' అంటూ రాబోయే పత్రిక వివరాలు తెలిపి అందుకున్న సంచికతోపాటు అందుకోబోయే సంచిక రూపాన్ని మా కళ్ళ ముందు నిలుపుతున్నాడు. సంచికలోని కథతో బాటు కథా రచయిత్రి పోటో ప్రచురించే మీ అభిరుచి, నూతన పద్ధతి అభినందనీయం. ఉబుసు పోకకు ఉనులాడే పనితలకు పని కల్పించే ఉపయోగకరమైన (గృహాలంకరణ) వస్తువుల గురించి తెలిపే రచనలు ఎంతో ఉపయోగకరంగా వున్నాయి. ప్రముఖ వ్యక్తులతో పరిచయాలు, వివిధ సంస్థల గురించి వివరాలు తెలిపి 'పనిత' పట్ల మా ఆసక్తిని అభివృద్ధి చేస్తున్నందుకు మా కృతజ్ఞతలు.

—ఎమ్. విజయలక్ష్మిగారి మోహన్, పాలవంక
పనిత ప్రతి పత్రిక విడుదలకుండా చదివే వారిలో నే నొకదానిని. మంచిపత్రిక చదివే అవకాశం మీ పత్రికద్వారా లభిస్తున్నందులకు చాలా సంతోషం.

—నాగరాజు శారదదేవి, శివగిరి
ఇప్పటిదాకా వెలువడిన 'పనిత' లను పరిశీలించిన నాకు ఈ పత్రికను మీరు ప్రీలలో చైతన్యాన్ని, ఆత్మ విశ్వాసాన్ని, విజ్ఞాన తృప్తినూ కలిగించేలా గాక కేవలం కాలక్షేపానికి పనికొచ్చేలా రూపొందిస్తున్నారనే సందేహం కలుగుతోంది: నేటి ప్రీలలో-ఆ మాటకొస్తే పురుషులలో కూడా. తీవ్రంగా కొరవడిన హేతువాద దృక్పథాన్ని పెంపొందించాల్సిన గురుతర బాధ్యత మీ మీద ఉంది. మూఢ విశ్వాసాలతో ముడిపడిన దేవతలు, దేవాలయ కబుర్లు దయచేసి మానండి. మీ పత్రికలో విజ్ఞానాన్ని, ఆలోచనా పరిధిని పెంచే శీర్షిక లేదు. మీ మీద కొంత 'సాంఘిక బాధ్యత' ఉంది. ఆ విషయాన్ని విస్మరించి సామాన్య గృహిణుల బలహీనతల నాధారంగా చేసుకొని పూర్తి వ్యాపార సరళిలో పత్రికను నడిపి నట్లయితే అది మహిళా లోకానికి అన్యాయం చేసినట్లే.

—శ్రీదేవి, ఢిల్లీ

శ్రీమతి ఎ. జయలక్ష్మి

కేరాఫ్ శ్రీ ఎ. శ్రీరామరాజు, నెంబర్ 4/165
సెకెండ్ రోడ్డు అవంతహర్

వయసు 24 సంవత్సరాలు. గృహిణి. స్కూలు ఫ్రెసర్ పాఠశాలకు. సరదాగా, తమాషాగా మాట్లాడతారు. అలా మాట్లాడేవారన్నా, మంచి 'జోక్స్' అన్నా చాలా ఇష్టం. అన్ని రకాల పుస్తకాలూ, పత్రికలూ ఎక్కువగా చదువుతారు. కుట్టు, అల్లికలూ కూడా తెలుసును.

కుమారి ఓలేటి లక్ష్మీదేవి

కేరాఫ్ శ్రీ ఓలేటి సత్యం, పాస్ పాస్, నవరత్న టాకీస్ ఎదురుగా, పార్వతీపురం-532501

వయసు 18 సం. లు. ఉత్తరాలు రాయడం అంటే ఉత్సాహం. కథలు చదవడం, కొత్త పించి వంటలు చేయడం, జంటువుల్ని పెంచడం ఎక్కువ సరదాలు. పెయింటింగ్లో ప్రవేశం వుంది. రకరకాల పోటోలు సేకరిస్తూ వుంటారు.

శ్రీమతి జి. అరుణా నారాయణ

కేరాఫ్ శ్రీ గొడవర్తి సత్యనారాయణ, కూర్మాపురం, రామచంద్రపురం తాలూకా (తూ. గో. జిల్లా.)

వయసు 19 సం. లు. గృహిణి. హైస్కూలు చదువు. బాగా చదువుకున్న పనితలు అంటే ఎంతో గౌరవం. తీరిక వేళల్లో పత్రికలు, పుస్తకాలూ ఎక్కువగా చదువుతారు. గృహాలంకరణలో శ్రద్ధ హెచ్చు. కుట్టు, అల్లికలూ, ముగ్గులూ తెలుసు.

కుమారి పి. మధుర

డాటర్ ఆఫ్ శ్రీ పి. శ్రీ రామమూర్తి, నెంబర్ 12-11-1432/3 బౌద్ధనగర్, నీలంబ్రాబాద్ 500025.

బి. కామ్ చదివి ఉద్యోగం చేస్తున్నారు. చిత్ర కళలో ప్రవేశం వున్నది. కథలు, కవితలూ రాస్తారు. ఫాటలు పాడే వాళ్ళంటే ఎంతో అభిమానం.

వనిత

ముఖచిత్రం గురించి :

ఏర్ హాస్టెస్

యు. ఎన్. ఎ. లోని శాన్ ప్రాన్సిస్కో - చికాగో పట్టణాల మధ్య తిరిగే విమానాల్లో ఏర్ హాస్టెస్ లుగా నియమించింది. ఇవాళ, ప్రపంచంలో ఈ ఉద్యోగాన్ని చేపట్టిన వనితలు ఎందరో వున్నారు; ఈ వుద్యోగాలు చెయ్యాలని వువ్విళ్ళూరుతున్న వనితలూ ఎందరో వున్నారు.

అయితే—ఈ వుద్యోగానికి కావలసిన అర్హత లేమిటి? అందమా? తెలివితేటలా? రూపమా? చదువా?...ఇలా అడిగితే 'ఏది?' అని చెప్పడం కష్టమే. కొన్ని వుద్యోగానికి తెలివితేటలు కావాలి; కొన్నింటికి అందం కావాలి; కొన్నింటికి

చదువు వుంటే చాలు. ఈ వుద్యోగానికి మాత్రం అలా కాదు; ఇవన్నీ కావాలి. ఆకర్షణీయమైన రూపు, చల్లని చూపు. బాధ్యత, తెలివితేటలు, ఊహలు - వీటికి తోడు కష్టపడి పనిచెయ్యడానికి కావలసిన శక్తి, ఓర్పు కూడా కావాలి.

చదువులో ఈ వుద్యోగానికి స్కూల్ పైనర్ పాస్ అయితే చాలు. కాని ఇవాళ చాలామంది పై చదువులు చదువుకున్న వాళ్ళు కూడా కనిపిస్తారు. ఎత్తు 5 అడుగులకు 5 అడుగుల ఏడు అంగుళాలకు మధ్యగా ఉండాలి. ఉద్యోగానికి ఎన్నిక చేసుకునేటప్పటికి వయసు 19-25 మధ్య వుండాలి. వివాహం కాకుండా వుండాలి. 30వ ఏట ఉద్యోగం నుంచి 'రిటైర్' కావాలి; లేదా - వివాహం అయితే కూడా వుద్యోగం విడిచి పెట్టాలి. చిత్రం ఏమిటంటే - పెళ్ళి సంబంధాలు

“అబ్బ! ఏర్ హాస్టెస్ వుద్యోగం అంటే ఎంత బావుంటుందో! ఎప్పుడూ ఎంచక్క విమానం ఎక్కి తిరగొచ్చు. దేశదేశాలూ చూడొచ్చు. గొప్పగొప్ప వాళ్ళనీ, వివిధ రంగాలలో వున్న వ్యక్తులనూ కలుసుకోవచ్చు. విదేశాల్లోని పెద్ద పెద్ద పాపులర్ కావలసిన వస్తువులు కొనుక్కోవచ్చు. ఇంకా వీలైతే ఎప్పుడో ఒకనాడు 'సినిమాస్టార్' కూడా కావచ్చు; లేదా నచ్చిన చిన్నవాడిని చూసి దర్జాగా వివాహం చేసుకోవచ్చు!” అని ఎవరైనా 'ఏర్ హాస్టెస్' ఉద్యోగం గురించి ఊహిస్తూ వుంటే - నిజంగా వారు పొరపడ్డారన్నమాటే; ఎందుంటే ఆ వుద్యోగం—వారు భావిస్తున్నట్టుగా - 'పూల పాన్సు' కాదు; నియమ నిబంధనలతో కూడిన ఉద్యోగం. రాత్రి, పగలూ అని లేకుండా 'డ్యూటీ'లో వుండవలసిన ఉద్యోగం. క్రమ బద్ధంగా నిద్రపోవడానికి, విశ్రాంతి తీసుకోడానికి వీల్లేని ఉద్యోగం. ఇదంతా ఇలా వున్నా ఓరిమి, కూరిమి ఎంతగానో కావాలి. ప్రయాణీకులకు భోజనాలు, అల్పాహారాలూ అందించవలసి నప్పుడు బలిష్ఠమైన 'మచేకట్టు' కావాలి. ప్రయాణీకులు ఎప్పుడు, ఏం ప్రశ్న వేసినా - చిరు నవ్వుతో వారికి సమాధానం చెప్పగల నేర్పు కావాలి. 'అమ్మ'లా ఆదరించగల స్వభావం కావాలి....ఇన్ని స్వభావాలూ, గుణాలూ, గల ఈ 'ఏర్ హాస్టెస్' ముందుగా ఎలా రూపొందింపబడింది? ఏమిటి కథ?—అంటే—

చూసేటప్పుడు పెళ్ళి తాతుకు కావలసిన అర్హతల్లాంటివే - విమానశాఖకు కూడా కావాలి. అందుకనే - ఏర్ హోస్టెస్లకు తొందరగా వరులు అభివృద్ధి, వివాహాలు కుదరడం, తద్వారా ఉద్యోగాలు విడిచిపెట్టవలసి రావడం; ఏర్లైన్స్ వారు తిరిగి అలాంటి వారి కోసం అన్వేషణలు జరపడం - జరుగుతున్నాయి.

'ఏర్ ఇండియా' వారు ఏర్ హోస్టెస్ వుద్యోగానికి వచ్చే అభ్యర్థులను, బొంబాయి, ఢిల్లీ, మద్రాసు, కలకత్తా, బెంగళూరు పట్టణాల్లో ప్రాథమిక పరీక్ష చేస్తారు. ఇందులో ఎన్నికైన వాళ్ళను పన్నెండు వారాలు 'ట్రైనింగ్'కు పంపిస్తారు. బొంబాయి ఏర్పోర్ట్ సమీపంలో

వున్న 'ఏర్ ఇండియా కాబిన్ క్రూ ట్రైనింగ్ సెంటర్'లో ఈ ట్రైనింగ్ జరుగుతుంది. విమానాలకు సంబంధించిన వివిధ శాఖల్లోనూ అనుభవ జ్ఞాలు అనిపించుకున్న వారు - వీరికి శిక్షణ ఇస్తారు.

మొదటి వారాల్లో కాబిన్ గురించి, గాలరీ గురించి, విమాన యంత్రాంగం గురించి, విమానం వెళ్ళే దారుల గురించి, ప్రయాణీకులు తీసుకోవలసిన జాగ్రత్తల గురించి, వారిని ఎలా ఆదరించాలి - ఎలా చూడాలి అన్న విషయాల గురించి, మాటాడే విధానం మొదలైన పలు విషయాల గురించి చెబుతారు. పెద్దవాళ్ళు లేకుండా

కేవలం పిల్లలే ప్రయాణం చేస్తే వాళ్ళను ఎలా చూడాలి? పిల్లలతో ప్రయాణం చేసే కల్లులకు ఎలా సహాయపడాలి? అంగ వైకల్యం గల వారంటే వారిని ఎలా చూడాలి? - అన్న విషయాలపై ప్రత్యేకంగా శిక్షణ ఇస్తారు.

ప్రథమ చికిత్స గురించి - ఒక ప్రసిద్ధ వైద్యుడు వివరిస్తారు. విమానానికి 'నమూనా'గా వుండే వాటిల్లో కూడా కొన్ని శిక్షణలు ఇస్తారు. తేమంగా ఎలా ప్రయాణం చెయ్యాలి? ప్రమాదం ఏదైనా వాటిల్లితే ఏం చెయ్యాలి? - అన్నవి ఈ నమూనా విమానంలో 'ప్రాక్టికల్'గా నేర్చుకుంటారు.

ఇవన్నీ ఇలా వుండగా - సౌందర్యాన్ని సంరక్షించుకోవడం, అందంగా కనిపించడం - శిక్షణలో ముఖ్యమైనవే. ఆ శిక్షణ కేంద్రంలోనే సౌందర్య శాఖ కూడా వుంటుంది. ఇందులో వాళ్ళు మేకప్, హెయిర్ స్టైల్స్ మొదలైన విషయాల గురించి తెలుసుకుంటారు.

భూమిమీద ఇలాంటి శిక్షణ పూర్తయిన తర్వాత, ఒక అనుభవంగల ఏర్ హోస్టెస్ దర్శకత్వంలో మూడు నాలుగు విమాన ప్రయాణాలు చేస్తారు. అందులో ఆమె 'అనుభవం సంపాదించింది' అని అనిపించినపుడు, జాతీయత గల 'ఏర్ హోస్టెస్'గా నిర్ణయిస్తారు. ఇంక ఆమె న్యూయార్క్లో వున్నా, రోమ్లో వున్నా, టోక్యోలో వున్నా మాస్కోలో వున్నా సొంత పూళ్ళోనే వుంటున్న భావనతో మనల గలుగుతుంది. ఏర్ ఇండియా హోస్టెస్ - నెలకు దాదాపు 50 గంటలనేపు కర్తవ్య నిర్వహణలో వుంటుంది. వేలాది ప్రయాణీకులకు సదుపాయాలనూ, ఆహ్లాదాన్నీ కలగజేస్తూ - చిరునవ్వుతో పలకరిస్తూ. దిగేటప్పుడు సాదరంగా వీడ్కోలు చెప్పే ఆ 'విమాన వతి'ని వెంటనే మరవగలగడం సాధారణంగా సాధ్యం కాదు!

— ఛాయా అర్య

[ముఖ చిత్రం; ఈ పేజీలోని ఛాయా చిత్రాలు: 'ఏర్ ఇండియా' సౌజన్యంతో]

నా తల్లి మృత

“ఒంటరిగా మింట ఎగిరిపోవాని ఉంది” అని కవిత్వం రాసే యువకవికి విమానం నడపడంలో తర్ఫీదు ఇచ్చి ఒంటరిగా ఆకాశంలో ఎగరమంటే ఏం చేస్తాడు? ఏదో కానేపయితే పరవాలేదు. ఒక్క ఇంజనే ఉన్న విమానంలో ఖండాంతర ప్రయాణం చెయ్యమంటే అతను ఏం చేస్తాడు? “వెళ్ళునుగాక వెళ్ళు” అని బీప్పించుకోవచ్చు. అయితే 84 ఏళ్ళ అమెరికన్ ‘యువతి’ మేరియన్ హార్డ్ నిజంగానే ఒక్క ఇంజనే ఉన్న విమానంలో ఒంటరిగా ఖండాంతర ప్రయాణం చేస్తున్నారు.

గడచిన నెప్టెంబరు నెలలో వాషింగ్టన్ నుంచి ‘బీచ్ క్రాఫ్ట్ బొనాంజా’ అనే రకం విమానంలో బయలుదేరిన మేరియన్ హార్డ్ జనవరి 4 న బొంబాయి నుండి మద్రాసు చేరుకున్నారు.

“వాషింగ్టన్ లో బయలుదేరాక ఐస్లాండ్, ఐర్లాండ్, ఇంగ్లండ్, ఫ్రాన్స్, ఇటలీ, గ్రీస్, ఈజిప్ట్, సౌదీ అరేబియా, పాకిస్తాన్ వంటి వివిధ దేశాలలోని ఇరవై విమానాశ్రయాలలో నేను దిగాను. ఇలా స్వతంత్రంగా వివిధ దేశాలు చూడడం నాకెంతో సరదాగా ఉంది” అన్నారు మేరియన్ హార్డ్. ‘వనిత’ జరిపిన ప్రత్యేకమైన ఇంటర్వ్యూలో మాట్లాడుతూ

మేరియన్ తల్లివండ్రులు అమెరికాకు చెందిన వారు. అయితే ఆమె మాత్రం. ఆమె తండ్రి వ్యాపార నిమిత్తం ఇంగ్లండుకు వెళ్ళినప్పుడు లండన్ లో పుట్టారు. 1891 అక్టోబర్ 10 నాడు పుట్టిన మేరియన్ ను చిన్నతనంలో ఆమె తోబుట్టువులు ‘ఇంగ్లీషు పిల్ల’ అని వేళాకోళం చేసేవారట. ఆమె చదువు బోస్టన్ (మాసాచుసెట్స్) లో సాగింది. బోస్టన్ లోని ఎం. ఐ. టి. నుంచి ఆమె 1914 లో కెమికల్ ఇంజనీరింగ్ లో పట్టభద్రురాలైంది. తర్వాత ఆమె కొలంబియా యూనివర్సిటీలో జియాలజీలో మాస్టర్ డిగ్రీ పొందారు. ఆ తర్వాత కొంతకాలం ఆమె జనరల్ ఎలెక్ట్రిక్ కంపెనీలో ఉద్యోగం చేశారు. 1918 లో పెళ్ళిచేసుకున్నాక, ఉద్యోగం మానేశారు.

విమానం నడపడం ఎంతో శ్రమతో కూడిన పని. అదీకాక దృష్టిలోపం ఉంటే విమానం నడపడం ప్రమాదకరం కూడా కావచ్చు. మరి 84 సంవత్సరాల వయసులో, ఒంటరిగా విమానం నడిపే మేరియన్ హార్డ్ మాట ఏమిటి? ఆమెకు విమానం నడపడం శ్రమగా కనిపించదా? అలసట కలగదా?

ఈ అనుమానాలన్నీ తెలియజెప్పినప్పుడు మేరియన్ హార్డ్ చిరునవ్వు నవ్వారు. “నేను నా ఆరోగ్యాన్ని ఎంతో జాగ్రత్తగా కాపాడుకుంటూ వస్తున్నాను. నా ఒంటికి అదిపడదు, ఇదిపడదు అనే నిషేధం లేదు. అంచేత నన్ను అనారోగ్యం బాధించదు. నా కంటి చూపులో ఏదో లోపం ఉంటే 20 ఏళ్ళముందు కాంటాక్ట్ లెన్స్ అమర్చుకున్నాను. ఎప్పటికప్పుడు కళ్ళ ఆరోగ్యం గురించి కూడా జాగ్రత్తపడుతూ వచ్చాను. అంచేత విమానం నడపడానికి నా దృష్టి అనుకూలంగానే ఉంది. దేహమూ, మనసూ ‘ఆరోగ్యకరంగా ఉంటే వయసుతో నిమిత్తం లేకుండా ఏ పనైనా సులభంగా చెయ్యవచ్చు. కనుక విమానం నడపడం ఘనకార్యం కాదని నేననుకుంటాను” అన్నారు ఆమె.

“ప్రయాణం చేస్తున్నప్పుడు నాకు ఎటువంటి ఇబ్బందీ కలగలేదు. కొన్ని విమానాశ్రయాలలో దిగినప్పుడు మాత్రం ఇబ్బందులు కలిగాయి. భాష తెలియక, నేను చెబుతున్నదేమో అర్థంకాక కొందరు అధికారులు నాకు సహాయం చెయ్యబోయి ఇబ్బందులు కలిగించారు” అన్నారు ఆమె నవ్వుతూ. ఇంతకూ ఆమెకు ఇంగ్లీషుతోబాటు ఫ్రెంచి, స్పానిష్ భాషలు కూడా బాగా తెలుసు.

ఆమె ప్రయాణం చేస్తున్న విమానాన్ని 16 ఏళ్ళముందు సంపాదించారు. దాని ధర ఎంతో ఆమెకు గుర్తులేదు. అయితే దాన్ని ఆమె చక్కని స్థితిలో ఉంచుకున్నారు. గంటకు దాదాపు 280 కిలోమీటర్ల వేగంతో వెళ్ళగల ఈ విమానంలో నాలుగు సీట్లు ఉన్నాయి. “ఈ విమానం పూర్తి వేగం ఎంతో నాకు తెలియదు” అంటారు మేరియన్ హార్డ్. మామూలుగా ఇంధనం నిలువ చేసే టాంకులు కాక, ఈ విమానం రెక్కల కొనల్లో అదనపు టాంకులు ఉన్నాయి. అదీకాక వెనుక సీట్లు రెండు తీసేసి, వాటిస్థానాన పెద్ద టాంకులు అమర్చారు. ఇందువల్ల ఈ విమానంలో 14 గంటలసేపు — దాదాపు 4,100 కిలోమీటర్ల దూరం అగకుండా ప్రయాణం చెయ్యవచ్చు. తన విమానంలో ఆమె సరికొత్త పరికరాలను అమర్చుకున్నారు.

ఆమె భారతదేశానికి రావడం ఇది మూడవ సారి. 1953 - 54 లోనూ, 1972 - 73 లోనూ ఆమె భారతదేశం సందర్శించారు. ఆమె ప్రపంచం లోని ప్రధాన దేశాలన్నిటికీ వెళ్ళారు.

“ఇలాగే మార్పు దేశాలన్నిటినీ సందర్శించి ఉత్తర అట్లాంటిక్ దాటి జూన్ నెలలో అమెరికా చేరుకుంటాను” అన్నారు మేరియన్ హార్డ్. ఆమె గొంతులో 84 సంవత్సరాల యౌవనం తొణికిసలాడింది.

నేకు - నా చదువు

నేను చేరాను 'ప్రీల కాలేజీ' లో
చెప్పేశాను స్కూల్ కి "టాటా, గుడ్ బై" లు.
ఎంతో నైస్ గా ఉంది ఈ జీవితం
అందుకే చేశాను ఎంతో మందితో స్నేహితం
కొన్నాను క్రొత్త క్రొత్త పుస్తకాలు వరుసగా,
వేశాను వాటికి అట్టలు నీట్ గా, అందంగా....
అగుపించాయి అవి, కంటికెంతో ఇంపుగా,
వాటిని చూస్తూ గడిపాను, 'ఫస్ట్ టర్మ్' అంతా....
పెట్టారు మాకు 'స్లిప్ టెస్ట్ లు' అదేపనిగా,
ఊహిస్తూ రాశాను, ఏదో కొద్ది కొద్దిగా,
మార్కులు మటుకు వచ్చాయి, మరీ అసహ్యంగా,
అందుకే పెట్టారు 'ప్రిన్సిపల్ గారు' నాకు అక్షంతలు వివరీతంగా...
సెలవుల్లో కలిశారు నా 'పాత' స్నేహితులు,
వారితో 'జాలీ' గా తిరిగి గడిపేశాను, సెలవులన్నీ....
ఇంతలో వచ్చింది "టింగురంగా" అంటూ మా 'కాలేజీ-డె'
వాయిదా వేశాను, నా చదువు సంధ్యలన్నీ....
రోజులు గడిచి పోతున్నాయి, క్రమంగా; ఇంటికి వచ్చాక....
కొన్నాను క్రొత్త 'గైడ్స్' - కానీ వాటిని తెరిచి చూస్తే,
ఏవేవో, కనిపించాయి, నా కంటికి-
'పరీక్షల్లో చదవ వచ్చులే' అని ప్రక్కన పెట్టేశానవి నిర్లక్ష్యంగా...
'పబ్లిక్ పరీక్షలు' వేంచేశాయి ఆదరా బాదరగా,
ఇచ్చారు 'టైమ్ టేబిల్' హడావిడిగా,
వేంటనే తెప్పించాను "టీ, బ్రూ, కాఫీలు" అదేపనిగా
కానీ, అవి ఏవీ నా నిద్రను అపలేకపోయాయి....వ్వే....
మొదలయ్యాయి అగ్నిపరీక్షల్లాంటి పరీక్షలు,

'బట్టే' లు కొట్టేస్తున్నారు అందరూ రాతింబవళ్ళు
వేంటనే తలనొప్పి పట్టుకుంది నాకు
మాత్రం సేవించి మరీ బయల్దేరాను పరీక్షకు....
బయట 'బెల్' కొట్టారు 'గణగణ' మంటూ,
వచ్చేశారు మా ఫ్రెండ్స్ మేడమ్ చురచుర చూస్తూ,
తనిఖీ చేశారు అందరినీ చకచకా
చూశారు అమ్మాయిలు అవిడగారినీ బెరుకుగా.
ఇచ్చారు, ప్రశ్న పత్రాలు
చూశాను, అన్ని ప్రశ్నలూ
అందులో ఏ ఒక్కటి చదివినట్లు గుర్తేలేదు-
దాంతో-ఏదో రాసి, బయటపడ్డాను, నీరసంగా....
వెళ్ళిపోయాయి పరీక్షలు, వచ్చినంత వేగంగా
'రిజల్ట్' కై ఎదురు చూడసాగాను భయంగా
వచ్చాయి అవి తీరిగ్గా, శుభ ముహూర్తం చూచుకుని-
వేంటనే వంటింట్లో 'కాఫీ,' త్రాగి వచ్చి, పేపరు తీసుకుని
నా నెంబరు కోసం అదేపనిగా వెతుక్కున్నా
అది కనిపించక పోవడంతో నక్కిదాక్కున్నా.
ఏడుపాచ్చినంత వనైంది-విశ్రాంతిగా
కూచుని తిట్టుకున్నాను నన్ను నేనే చెప్పలేనంతగా....
విచారిస్తూ కూర్చుంటే లాభంలేదు, అనిపించగా,
వేంటనే తీశాను పుస్తకాలు-దుమ్ము దులిపి,
కమ్ సెప్టంబర్ అనుకుంటూ శ్రద్ధగా చదివి,
మళ్ళీ పరీక్షలు రాశాను-
నెల రోజులు తిరక్కుండా మళ్ళీ వచ్చాయి ఫలితాలు
నా నెంబరు పట్టుకుని సేపరంతా వెతికాను
మూడవ తరగతిలో లేని నా నెంబరు రెండవ తరగతిలో తేలింది
సంబరపడి సంతసంలో నా మనసే తేలింది!

లక్ష్మి రత్నాజీరావు

[టి. కాం (మొదటి సంవత్సరం) శకరేనగర్]

స్ట్రెక్ పర్మిట్ ప్రధానమురాలు

విజయవాడ మారీస్ స్ట్రెక్ కళాశాలలో ఇంటర్మీడియట్ మొదటి సంవత్సరం చదువుతున్న కుమారి బానుమతి సౌత్ సెంట్రల్ రైల్వే ఎమెన్స్ అర్గవైజేషన్ (సికింద్రాబాదు) వారు ఇచ్చే శ్రీమతి లక్ష్మీరాజన్ స్కాలర్ షిప్ పొందడానికి అర్హత పొందింది; అమె విజయవాడ డివిజన్ లో ప్రథమరారిగా ఎన్నికయింది. 1971-72 లో ఎలూరు సెయింట్ తెరెసా హైస్కూలులో జరిగిన ఏడవ తరగతి కామన్ పరీక్షలోను, 1974-75 లో విజయవాడ రైల్వే మిక్సెడ్ స్కూలులో ఎస్. ఎస్. సి. పబ్లిక్ పరీక్షలోను కుమారి బానుమతి ఆయా స్కూళ్ళలో ప్రథమరారిగా వచ్చింది. తనకు 'డాక్టరు కావాలని ఉంది' అంటుంది అమె.

స్ట్రెక్ ప్రధానమురాలు

కుమారి చుక్కా మధవీంత గుంటూరు స్టాల్ గర్ల్స్ హైస్కూలులో 1974-75 లో జరిగిన ఏడవ తరగతి కామన్ పరీక్షలో 87.3 శాతం మార్కులు పంపాయించి స్కూలులో ప్రథమరారిగా వచ్చింది. ప్రస్తుతం అదే పాఠశాలలో 8 వ తరగతి చదువుతున్న ఆ అమ్మాయి తనకు "దేశభ్యుదయానికి కోర్కె చదువు చదవాలని ఉంది" అంటుంది.

వార్త

డిసెంబరు 29 నాడు మద్రాసులో ముస్లిం వనితలకోసం నడుపుతున్న గవర్నమెంట్ హోబర్డ్ సెకండరీ అండ్ ట్రైనింగ్ స్కూల్ శత వార్షికోత్సవం జరిగింది. గత శతాబ్ది చివర అప్పటి మద్రాసు గవర్నరు హోబర్డ్ ముస్లిం స్త్రీల విద్యాభివృద్ధి కోసం ప్రాథమిక పాఠశాలగా ప్రారంభించిన ఈ సంస్థ క్రమంగా ఉన్నత పాఠశాలగాను, ఉపాధ్యాయునులకు శిక్షణ ఇచ్చే కేంద్రంగానూ రూపొందింది.

శత వార్షికోత్సవాలను ప్రారంభించిన శ్రీమతి మదుబెన్ షా (తమిళనాడు గవర్నర్ శ్రీ కె. కె. షా భార్య) వెనుకబడిన ముస్లిం వనితల పురోభివృద్ధి కోసం ఆ పాఠశాల చేసిన కృషిని ప్రశంసించారు. ఈ సందర్భంగా ప్రచురించిన ప్రత్యేక సంచికను డా॥ విశాలాక్షి నెడుంజెలియన్ ఆవిష్కరించారు.

పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయుని శ్రీమతి ఇనయతున్నిసా బడి కార్యక్రమాల గురించిన వివేదిక చదివారు. శ్రీమతి పతిమా అబ్దుల్, శ్రీమతి నూర్జహాన్ అబ్దుల్ ఖాదర్ బడి ప్రశస్తిని వివరిస్తూ ఉపన్యసించారు.

ఈ సందర్భంగా ఏర్పాటు చేసిన ప్రదర్శనను శ్రీమతి కరీమ్ ఇస్మహానీ ప్రారంభించారు.

విద్యార్థినుల శీర్షిక :

కాలేజీ, హైస్కూళ్ళలో చదువుతున్న విద్యార్థినుల కోసమని "వనిత" లో రెండు పేజీలు కేటాయిస్తున్న విషయం పఠితలకు విదితమే. ఈ పేజీలలో స్త్రీల కాలేజీలు, హైస్కూళ్ళకు సంబంధించిన కార్యక్రమాలు, సమావేశాలు మొదలైన వార్తలతో పాటు; సాహిత్యం, సంగీతం, ఆటలు -- మొదలైన వాటిల్లో జరిగే పోటీలలో గెలుపొందిన వారి చాయా చిత్రాలు, అలాగే మంచి మార్కులు తెచ్చుకున్న విద్యార్థినుల చాయాచిత్రాలు, విద్యార్థినుల చిన్న చిన్న రచనలు మొదలైనవి ప్రచురిస్తాము. విద్యార్థినులు : కాలేజీ హైస్కూళ్ళ అధికారిణులు మాతో సహకరించవలసిందిగా కోరుతున్నాము. ఈ శీర్షికకు విద్యార్థినులు పంపే ఎలాంటి అంశ మైనా -- అందులో విద్యార్థిని పేరు, చదువుతున్న క్లాసు, హైస్కూలు లేదా కాలేజీ పేరు వగైరా ఉండాలి. కాలేజీలకు, హైస్కూళ్ళకు సంబంధించిన వార్తలు, చాయా చిత్రాలు పంపేటప్పుడు ప్రిన్సిపాల్ లేదా హెడ్ మిస్ట్రెస్ సంతకంతో పంపాలి. పంపే కవరుపైన "విద్యార్థినుల శీర్షిక" అని రాయాలి.

[వ. నం.]

'శిరోజాల అలంకరణ' గురించి ఇటీవల కొంత కాలంగా 'వనిత' లో ఎందుకు ప్రచురించడం లేదు అని ఎంతో ఆసక్తితో ఉత్తరాలు రాసిన అసంఖ్యాక మైన పఠితలకు ఈ 'శిరోజాలంకరణ' ఆసక్తి కరంగా ఉండగలదనుకుంటాము. ఈ పేజీలోని చిత్రాలు, పక్క పేజీలోని వర్ణ చిత్రాలు చూస్తే ఈ శిరోజాలంకరణ ఎలా చేసుకోవాలో స్పష్టమవుతుంది.

మొదట జుట్టును పక్కలకు విడదీసుకోవాలి. తర్వాత జుట్టును వెనక్కు దువ్వుకోవాలి. జుట్టు నున్నగా ఉండేలా చూసుకోవాలి. ఇలా ముందు వైపు అమర్చుకున్నాక, ఫ్రెడ్లాక్స్ తీసి, వేరిమిద జుట్టు అమర్చుకుంటూ రెండు వైపులా హెయిర్ పిన్నులు ఉంచాలి. తర్వాత ముందు వైపు జుట్టును స్ప్రే చెయ్యాలి.

ఇక వెనుకవైపుకు వద్దాం. జుట్టును బాగా దువ్వుకోవాలి. మధ్య నుంచి ఒక పాయ తీసి దాన్ని చక్కగా వెనక్కు దువ్వి మధ్య ఒక పెద్ద చుట్ట వచ్చేలా అమర్చి, స్ప్రే చెయ్యాలి.

తర్వాత ఎడమవైపు నుంచి జుట్టు కొంత తీసుకుని దువ్వి, ఎడమవైపున ఒక పెద్ద చుట్ట

శిరోజాల అలంకరణ

వచ్చేలా అమర్చి స్ప్రే చెయ్యాలి. అలాగే కుడి వైపున కూడా అమర్చి స్ప్రే చెయ్యాలి.

ఇక విడిగా ఉన్న జుట్టులో నగన్ని మీద బాగాన చుట్టలలా అమర్చడానికి ఉపయోగించాలి. తక్కిన నగన్ని కింది బాగాన మామూలు 'బన్' లా అమర్చుకోవాలి.

ఇప్పుడు మామూలు 'బన్' అమర్చుకోవడం ఎలాగో తెలుసుకుందాము. కింది బాగాన ఉన్న జుట్టులో నగం తీసుకుని కొద్దిగా వైకెత్తి దువ్వి హెయిర్ పిన్నులు అమర్చాలి. తక్కిన నగం జుట్టును ఈ జుట్టులోపల అమర్చితే బన్ పూర్తవుతుంది. తర్వాత బన్ మీద స్ప్రే చెయ్యాలి.

ఇక ఎడమవైపు నుంచి కాస్త జుట్టును తీసుకుని దానిమీద హెయిర్ స్ప్రే చల్లి బిగువుగా వచ్చేలా చేసుకోవాలి. దాన్ని బాబ్ పిన్నుల సాయంతో అమర్చుకోవాలి. అలాగే కుడివైపునా, మధ్య కూడా చెయ్యాలి. ఎడమవైపు నుంచి, కుడివైపు నుంచి కొంత జుట్టు తీసుకుని మళ్ళీ వాటిని స్ప్రేచేసి బాబ్ పిన్నుల సాయంతో అమర్చుకోవాలి.

చివర-పక్కలలో అమర్చిన హెయిర్ పిన్నులు తీసేయ్యాలి. మొత్తం హెయిర్ స్టయిల్ మీదా స్ప్రే చెయ్యాలి. ఇప్పుడు శిరోజాలంకరణ పూర్తయింది.

1

2

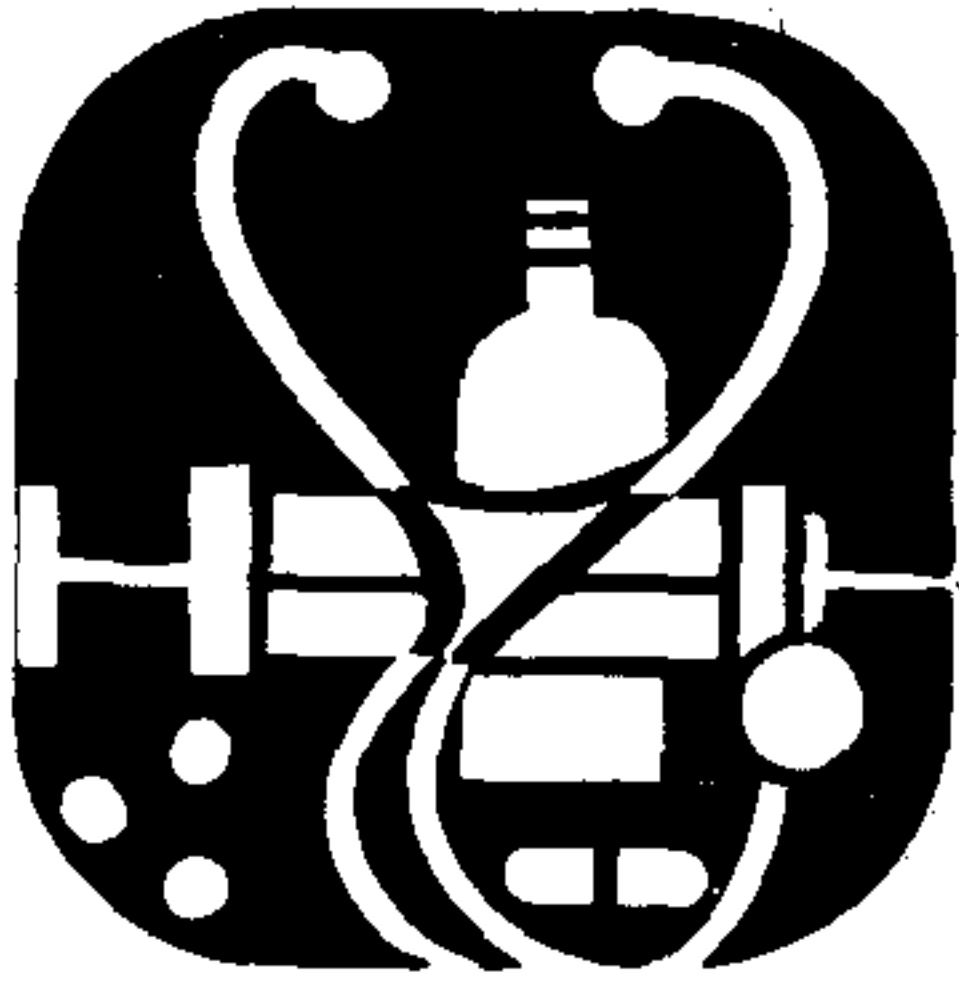
3

4

డి అండ్ సి

స్త్రీలకు అతి సాధారణంగా చేసే శస్త్ర చికిత్సలలో ‘డి అండ్ సి’ ఒకటి. ప్రతి ఏటా లక్షలాది మంది స్త్రీలు ఈ శస్త్ర చికిత్స చేయించుకుంటూ ఉంటారు. అయితే ఈ శస్త్ర చికిత్స ఎందుకు చేస్తారో చాలామందికి తెలియదు.

డి అండ్ సి అన్న పొడి అక్షరాలు - డయలటేషన్ అండ్ క్యురేజ్ (Dilatation and Curettage) ను సూచిస్తాయి. వైద్య శాస్త్ర రీత్యా ఈ పదాలకు గర్భాశయ ద్వారం (Cervix) ద్వారా వెళ్ళే సంకుచితమైన నాళాన్ని పెద్దది చెయ్యడం (డైలటేషన్); ‘క్యూరేట్’ అనే పరికరంతో గర్భాశయం లోపలి పొరను గీకడం (క్యూరేజ్) - అని అర్థం.

ఈ శస్త్ర చికిత్స సాధారణమైనదే. కొన్ని నిమిషాలలోనే ఇది చెయ్యవచ్చు. ఈ శస్త్ర చికిత్స చేయించుకోవలసిన వ్యక్తిని, శస్త్ర చికిత్స జరగడానికి ఒక రోజు ముందు గాని, లేకపోతే ఆ ఉదయమే గాని ఆస్పత్రిలో చేర్చుకుంటారు. ఈ ఆపరేషన్ చేయించుకునేవారు ఒక నిర్దిత సమయం తర్వాత ఏమీ తినకూడదు; తాగకూడదు.

డి అండ్ సి చెయ్యడానికి సాధారణమైన మత్తుమందు ఉపయోగిస్తారు. ఆపరేషన్ అయ్యాక అవసరాన్ని బట్టి ఆ రోజు రాత్రి కూడా ఆస్పత్రిలో ఉండాల్సి రావచ్చు.

మత్తుమందు ఇవ్వగానే సర్జన్ డయలటర్స్ ను నెర్విక్స్ ద్వారా యోని (Vagina) లోకి పంపి, పరీక్ష జరుపుతారు. ఈ డయలటర్స్ - చువ్వలలా ఉంటాయి. ఇవి వాటి మందానికి తగ్గట్టు పరీకరింపబడి ఉంటాయి. మొదట సన్నగా ఉన్న డయలటర్ ను, తర్వాత కాస్త మందంగా ఉన్నదాన్ని ఉపయోగించి నెర్విక్స్ ను తెరుస్తారు. సర్జన్ క్యూరేట్ ను అందులోకి ప్రవేశ పెట్టడానికి వీలు కలిగించేంత మేర దాన్ని తెరిచి ఉంచుతారు. గర్భాశయం పొర నుంచి ఒక ముక్కను తీసి విడిగా పరీక్ష చెయ్యడం కోసం పంపుతారు.

ఇంతకూ ‘డి అండ్ సి’ ఎందుకు చేస్తారు? కొందరు స్త్రీలకు బహిష్ట రోజులు చాలా బాధాకరంగా ఉండవచ్చు; మరి కొందరికి స్రావం ఎక్కువగా ఉండవచ్చు. అలాంటి వారికి, గర్భాశయం పొరను గీతెయ్యడం వల్ల కొన్ని సందర్భాల్లో ఉపశమనం కలుగుతుంది. అదీకాక ఆ పొరలోని కణజాలాన్ని పరిశీలిస్తే సమస్యకు కారణమేమిటో తెలుస్తుంది.

అలాగే - సరిగా బహిష్ట కాకుండా, ఏ రెండు మూడు నెలలకో ఒకసారి బహిష్ట అయ్యే వారికి కూడా ‘డి అండ్ సి’ చేస్తూ ఉంటారు. అయితే ఇలాంటి వారి విషయంలో గర్భాశయాన్ని ‘బాకీ’ చెయ్యనక్కరలేదు; మైక్రోస్కోపులో ఉంచి పరీక్ష చెయ్యడం కోసం అందులోంచి ఒక ముక్కను తీసుకుంటారు. అంటే - బహిష్ట సక్రమంగా ఉండకపోవడానికి హాల్మోస్ట్ కొరతే కారణం అయితే, అది ఈ కణాల పరీక్షవల్ల తెలిసి పోతుంది. ఆ తర్వాత అందుకు తగిన వైద్యం చెయ్యవచ్చు.

గర్భస్రావంకానీ, కొన్ని సందర్భాల్లో ప్రసవంకానీ అయిన తర్వాత కూడా ఈ శస్త్ర చికిత్స అవసరం కావచ్చు. గర్భస్రావానికి గురి అయిన స్త్రీకి జరిగిన గర్భస్రావం - సంపూర్ణమైనదైనా కావచ్చు; అసంపూర్ణమైనదైనా కావచ్చు.

సంపూర్ణమైన గర్భస్రావం అంటే ఏమిటి? గర్భస్రావం జరిగినప్పుడు సిండం-డాంకోకలిసి ఉన్న మావి, గర్భాన్ని అవరించి ఉండేపొరలూ అన్నీ కలిసి కుత్రంగా వచ్చేస్తాయి. అప్పుడు అది - సంపూర్ణమైన గర్భస్రావం. అసంపూర్ణమైన గర్భస్రావం జరిగినప్పుడు మావి ముక్కలూ; గర్భం చుట్టూ ఉండే పొర లోపలే ఉండిపోతాయి. అవి అలా లోపలే ఉండిపోతే రక్తస్రావమూ, సోకుడూ ఏర్పడే ప్రమాదం ఉంటుంది.

అంచేత వాటిని తొలగించడం అవసరం. కొన్ని సందర్భాల్లో గర్భాశయాన్ని కుంచించుకు పోయేట్లు చేసే మాత్రలు ఇస్తే చాలు; అవి గర్భాశయం పొరను - అందులో మిగిలిఉన్న వాటి నన్నిటిని బయటికి పంపేలా చేస్తుంది. అదీ చాలకపోతే మాత్రం క్యూరేట్ ను ఉపయోగించవలసి ఉంటుంది. అయితే గర్భస్రావం జరిగినప్పుడు గర్భ ద్వారం పెద్దదవుతుంది కనుక ‘డైలటేషన్’ చెయ్యనక్కరలేదు. కనుక క్యూరేట్ మాత్రం ఉపయోగిస్తారు.

కాన్సు కాగానే మావి, థాని పొరతోబాటు పూర్తిగా వచ్చిందా అని పరీక్షిస్తారు. అది అలారాకపోతే అసంపూర్ణమైన గర్భస్రావం జరిగినప్పుడు వచ్చే ఇబ్బందుల వంటివే వస్తాయి. అటువంటి అనుమానం ఏదైనా ఉంటే అందుకు తగ్గ మాత్రలుగానీ, ఇంజెక్షన్లుగానీ ఇస్తారు. వీటివల్లా, కాన్సు తర్వాత గర్భాశయ ప్రాంతాలలో ఏర్పడే సంకోచాలవల్లా గర్భాశయం మళ్ళీ తన మామూలు స్థితికి చేరుకుంటుంది.

గర్భాశయం మళ్ళీ మామూలు స్థితికి చేరుకోకపోయినా, ప్రసవ మయ్యాక రక్తస్రావం మామూలుగా తగ్గకపోయినా డాక్టరు 'డి అండ్ సి' చెయ్యడం ద్వారా గర్భాశయాన్ని శుభ్రం చెయ్యడానికి పూనుకోవచ్చు. ఇలా చెయ్యడం వల్ల తర్వాత ఒకటి రెండురోజులు రక్తం ఎక్కువగా నష్టమవుతుంది. తర్వాత నాలుగైదు రోజులలోనే స్రావం తగ్గి పూర్తిగా ఆగిపోతుంది.

'వెళ్ళు ఆరేళ్ళయినా మా అమ్మాయికి పిల్లలులేరు. ఎన్నిమందులు తిన్నా, ఎన్ని మొక్కులు మొక్కినా ఫలితం కనిపించలేదు' అని విచారించే వారు చాలామంది ఉంటారు. అలాంటి అమ్మాయిలు తల్లులు కాగలరా లేరా అన్నది తేలడానికి 'డి అండ్ సి' కూడా ఉపయోగపడుతుంది. భర్తలో ఏ రోసమూ లేదని పరీక్షల వల్ల తేలితే భార్యకు 'ఎండోమెట్రియల్ బయాప్సీ' (గర్భాశయానికి సంబంధించిన పరీక్ష) చేస్తారు. 'అండకణం' విడుదలై గర్భంలో పొదగబడడానికి-సాధారణమైన హార్మోను మార్పులు కొన్ని జరగాలి. ఈ మార్పుల ప్రభావం కణజాలం మీద కనిపిస్తున్నదా లేదా అన్నది బయాప్సీ వల్ల తేలిపోతుంది.

అయితే ఈ పరీక్ష ఎప్పుడు చెయ్యాలన్నది మాత్రం చాలా ముఖ్యమైనది. అందుకు మామూలుగా ఋతుస్రావం ఎన్నిరోజుల కొకసారి జరుగుతుందో గుర్తిస్తారు. ఉదాహరణకు - ఒకామెకు 28 రోజుల కొకసారి ఋతుస్రావం ఏర్పడితే-ఆమెకు 14 రోజులు అయ్యాక ఈ పరీక్ష జరుపుతారు. అంటే-అండం విడుదల (Ovulation) జరిగాక ఇది జరగాలి. ఇలా చెయ్యడం వల్ల అండం విడుదల అయ్యాక కణజాలలో వచ్చే మార్పులను గుర్తించే అవకాశం ఉంటుంది.

అయితే చాలా మంది స్త్రీలు - ఈ పరీక్ష చేసేనాటికే తాము గర్భవతులై ఉంటే, బయాప్సీవల్ల పుట్టిబోయే పాపాయికి ప్రమాదం కలుగుతుందేమో అని భయపడుతూ ఉంటారు. వైద్యనిపుణుల అభిప్రాయం ప్రకారం ఈ భయం అనవసరమైనది. అదీకాక బయాప్సీ చేశాక త్వరలోనే గర్భం నిలిచే అవకాశమూ ఉంటుంది.

ఇలా 'డి అండ్ సి' స్త్రీలకు ఎన్నో రకాలుగా సాయపడుతూ ఉంటుంది. కనుక భయంతో ఇదేదో ప్రమాదకరమైనదని అనుకునే వాళ్ళు ఆ భయం ఎంత త్వరగా విడిచిపెడితే అంత మంచిది!

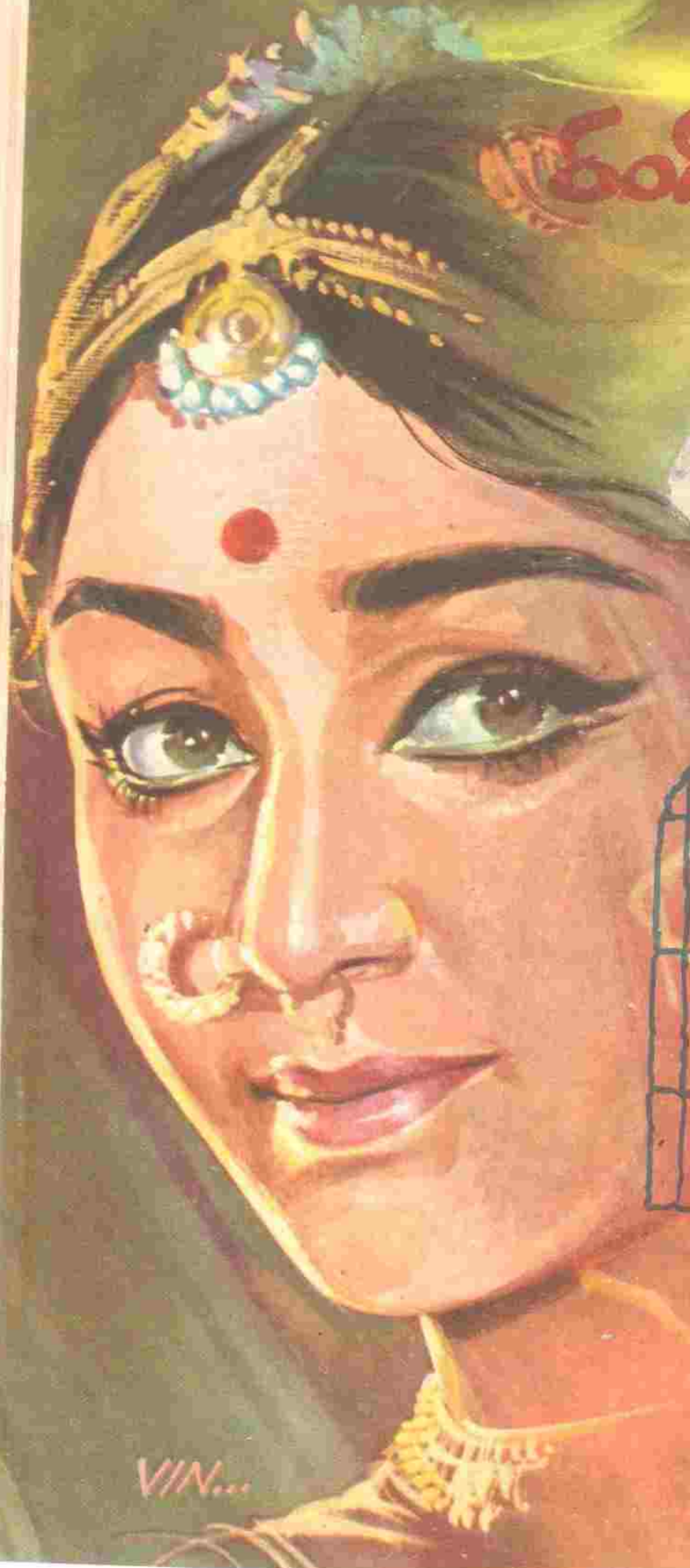
విశేషవార్త!

శ్రీమతి ప్రతిమాపాల్ చౌదరి అనే వనితకు బెల్ గాచ్చియా ప్రభుత్వ ఇందిరా మెటర్నటీ అండ్ చైల్డ్ వెల్ ఫేర్ హాస్పిటల్ (వెస్ట్ బెంగాల్) వారు-అంబులెన్స్ డ్రైవర్ ఉద్యోగం ఇచ్చారు! ఇలా-అంబులెన్స్ డ్రైవర్ గా ఒక వనిత పనిచెయ్యడం-మన దేశంలో ఇదే తొలిసారి! ప్రతిమాపాల్ చౌదరి బి. ఎ. చదివి, డెలిఫోన్ గర్ల్ గా ఉద్యోగం చేస్తూ వుంటే-అంబులెన్స్ డ్రైవర్ కావాలి' అన్న ప్రభుత్వ ప్రకటన చూసింది; దరఖాస్తు వేసింది. ఆ ఉద్యోగానికి సంబంధించి-జరపబడిన ఎన్నో కఠినమైన 'టెస్ట్'లను ఆమె జయించింది; ఆ ఉద్యోగానికి అర్హురాలయింది!

కమ్మ ప్రవేశం

V/N...

క్రొవోజ అదివారం. ఆ ఒక్కరోజే బయటికి వెళ్లాలన్నా. నీనిమా చూడాలన్నా తెలిపి గా ఉంటుంది. నీనిమా ప్రోగ్రామ్ వేసుకున్నాము. కానీ మా రేణు రవీంద్ర భారతిలో డాన్స్ ప్రోగ్రాముంది వెడదామని పట్టుపట్టింది. ఒక్క తే కూతురంటూ శ్రీవారు అతి గారాబం చేస్తారు. అందుకే కూతురు చెప్పినట్టే డాన్స్ చూద్దాం అన్నారు. “వంటా, వార్సు అంటూ హడావుడి చెయ్యకు. ఏ హోటల్లోనో భోజనం చేద్దాం. వేంజ్ ఉంటుంది” అన్నాను. ముగ్గురిమూ తయారయ్యాము.

“మాలతీ!....ఓ మాలతీ....” మా ప్రక్క వాటాలో ఉండే ఇంజనీరుగారి భార్య పిలుపది. మేము నాల్గు సంవత్సరాలుగా కలసి ఉన్నాము.

“తెలియకేం? అందుకే వెడుతున్నాం. అమ్మాయి మాట మనమూ వినాలి కదా....?” అన్నాను నేను.

“ఏడ్చినట్టే ఉంది తెలివి. మీ రేణును చూచి మా లత చెడిపోతున్నది మాలతీ!”

అమె మాటలు నేను భరించలేకపోయాను.

“పద్మా!”

“అవును. అదుపులో పెట్టుకోకపోతే లాభం లేదు.”

“ఏం చేసింది?” అన్నాను కోపం దిగ మింగుతూ.

“ఇంకా ఏం చేయాలి? డాన్సులు తైతక్కలంటూ మా లతను పాడుచేస్తున్నది. అయినా డాన్సులు ఒళ్లమ్ముకుని బ్రతికే వారికిగాని మన కెందుకు....?”

“పద్మా! నీ భావం నాకు అర్థం అయింది. రేణు ఇక ముందెప్పుడూ లత దగ్గరకు రాదు.... వెళ్ళు...” అన్నాను. నా రక్తం సల సల కాగిపోతున్నది. ఎంత మాటన్నది?

పద్మ వెళ్ళిపోయింది.

“రేణూ!” నా కేక నాకే వికృతంగా విని పించింది.

“ఏమిటి మాలతీ?” శ్రీవారు వచ్చారు. ఆయన ముఖం గంభీరంగా ఉంది.

“అది కాదండీ, మన బతుకు మనం బతుకు దామంటే ఈ పిల్లకు పెత్తనాలు ఎక్కువయ్యాయి....”

“అమ్మా! ఆవిడ మాటలు పట్టుకుని నువ్వు తొందర పడుతున్నావా? లతకు డాన్స్ అంటే యెంత ఇష్టమో! నేను ప్రాక్టీస్ చేస్తుంటే తనే వస్తుంది. నన్ను అనుకరిస్తుంది!” రేణు విదానంగా చెప్పింది.

“అది సరే - ఈ రోజు ఏం జరిగింది?”

“తనూ నాట్యం చూడాలని కుతూహల పడింది. అంటేని అడిగితే తిట్టిందట. మనతో వస్తానంది. సరే రమ్మన్నాను. మా డాన్స్ మాష్టారు తనకు వచ్చిన కాంప్లిమెంటరీ టికెట్టు ఇచ్చారు. అది లత కిచ్చాను!” అన్నది రేణు.

“చూడమ్మా! పేరెంట్స్ ఇష్టం లేని పని పిల్లల చేత మనం ఎందుకు చేయించాలి? ఇక మీద ఇలాంటివి జరగకూడదు....” మా వారు కాస్త కఠినంగానే చెప్పారు. సమయం అయి

దని బయలుదేరాము. గేటు దాటి. గేటు వేస్తూ అప్రయత్నంగా వెనక్కు తిరిగి చూచాను. పద్మ వాళ్ళ పడక గదిలోనుండి రెండు కళ్ళు. నీటిలో నిండినవి-మమ్మల్నే చూస్తున్నాయని గ్రహించాను. ఒక నిట్టూర్పు వదిలి ముందు వెడుతున్న తండ్రి కూతుళ్ళను అనుసరించాను.

యాంత్రికంగా నడుస్తున్నాను. నా ఆలోచనలు సుళ్ళు తిరుగుతున్నాయి. పద్మ విచిత్రమైన మనిషి. మగవారిలో సమానంగా నిలబడి జవాబు చెప్పే స్త్రీలకు శీలం లేదనుకుంటుంది. అంతే కాదు. చేతికి గాజులు లేని స్త్రీలను చూచి మూతి విరుస్తుంది. వారంలో నాల్గు సార్లు ఉపవాసం చేస్తుంది. అయితే అవి ఆమె సొంత వ్యవహారాలు.

నీనిమాకు వెడదాం అంటే “మాలతీ! చవక బారుగా ఉంటాయి నీనిమాలు! ఎందుకొచ్చిన నీనిమాలు బాబూ!” అనేది.

“బావుంది. ప్రతిచోటా మంచి చెడులు రెండూ ఉంటాయి. కాలక్షేపమవుతుంది.”

“కాలక్షేపానికే కరువు వచ్చిందా? నాదగ్గర పత్తివ్రతల కథలున్నాయి చదువు” అనేది. నా కలాంటప్పుడు బాధ కలిగేది. స్త్రీ తనను తానే వంచించుకుంటుందా, ఆమెను ఎవరయినా వంచి న్తున్నారా అన్నది ఆలోచింప తగిన విషయం. అయితే ఇలాంటి అభిప్రాయాలతో ముందుకు సాగేదెలా?

ఇంజనీరుగారికి తన క్యాంపులు, లెక్కలు తప్ప మరో గోలతెలియదు. లత తరువాత ఇద్దరు మొగ పిల్లలున్నారు. ఎప్పుడయినా పద్మ ఆపిల్లల గురించి చెబితే గట్టిగా అరుస్తాడు. అంతే.

ఒకరోజు నీని ఆర్టిస్ట్ శ్రీకళ డాన్స్ ప్రోగ్రాముందని మేము తయారయ్యాం. లత తాను కూడా వస్తానని తయారయింది.

“అంటే! అమ్మను మీరొక్కసారి అడగండి!” అన్నది.

సరేనని వెళ్ళి అడిగాను. అప్పటికి పద్మ స్వభావం పూర్తిగా తెలియదు నాకు. “మీ అన్నయ్య గార్ని అడుగు!” అన్నది. ఆయన కేంప్ నుండి యెప్పుడొస్తాడు! లతను ఎప్పుడు పంపిస్తాడు? భార్యకు తన పిల్లలను బయటకు పంపే స్వతంత్రం ఇవ్వని పురుషుల మీద ఆసహ్యం వేసింది. ఆ తరువాత మెల్లగా అర్థం అయింది-ఆయన్ని అర్థం పెట్టుకుని ఈవిడే నాటకం ఆడుతున్నదని!

చూడదెట్టి నా ఆలోచనలు

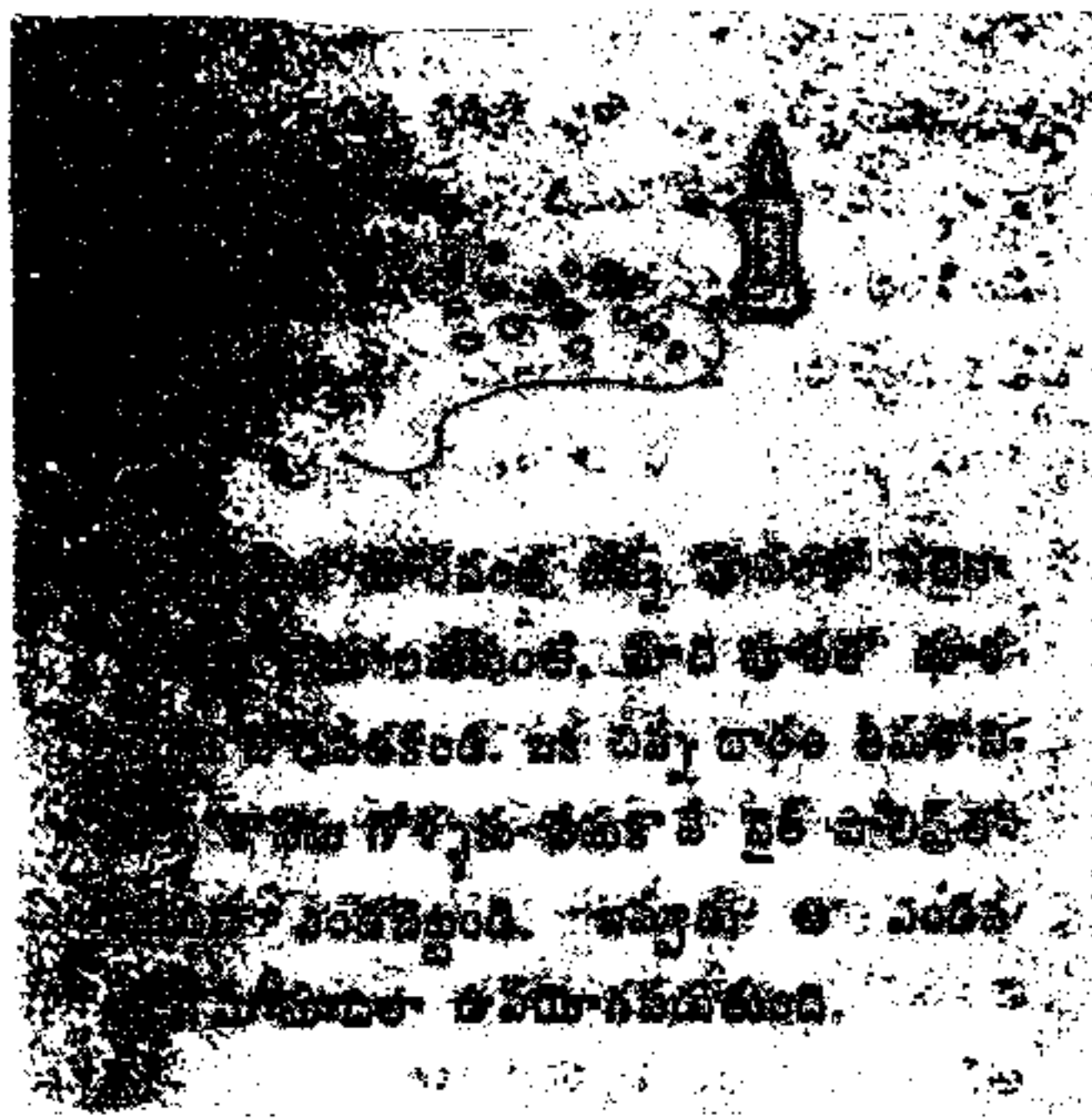
అప్పుడప్పుడు మనస్పర్థలు వచ్చినా, సర్దుకు పోతూ ఉంటున్నాము.

“రా పద్మా....ఏమిటి?” అంటూ బయటికి వచ్చాను. అమె ముఖం చిటవటలాడుతున్నది.

“ఎక్కడికో ప్రయాణం అయినట్టున్నావు.... ఓ....సారీ! అడగకూడదేమో!” అంది అమె.

“లేదు పద్మా.... నా కలాంటి పట్టింపు లేమీ లేవు. డాన్స్ ప్రోగ్రాముంటే....”

“ఏం డాన్సులో ఏం పిల్లలో! రేణూ పెరుగు తున్నదన్న సంగతి తెలుసా నీకు?” తీవ్రంగా అడిగింది.

జొరబడి సామాన్లు తీసుకుపోయే ప్రమాద ముందమ్మా” అన్నాను మందలింపుగా. లత తల వంచుకుంది. పిల్లలలో అంతర్లీనమయిన ఉత్సాహానికి కొంతవరకు తల్లి దండ్రులు ప్రోత్సాహ మివ్వలేగాని అధికారం చూపుతూ అంక్షలు పెడితే వారెంతవరకు ఆచరిస్తారన్న విషయం ఆలోచించాలి. ‘మా కాలం’ అంటూ చాలా మంది చెబుతుంటారు. సామాజిక పరిణామంలో పిల్లల యెడ తల్లిదండ్రుల దృక్పథం కూడా మారాలి. బలవంతపెట్టి పద్మ లతను ఆపగలిందా? లేదు. ఇంట్లోకి వచ్చేను. రేణు బట్టలు మార్చుకుని హాల్ గిక్స్ కలుపుతున్నది. ఆ కళ్ళల్లో తృప్తి. సంలోషమూ పోటీపడుతున్నాయి.

నెల రోజుల తర్వాత ఓనాడు మధ్యాహ్నం పని కాగానే పత్రిక పట్టుకుని కూర్చున్నాను. పద్మ ఆదరాబాదరాగా వచ్చింది. ఆమె ముఖంలో భయాందోళనలు స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నాయి.

“రేణు ఎక్కడికి వెళ్ళింది మాలతీ?”

“బడికి వెళ్ళింది!” అన్నాను.

“బడికి వెళుతున్నారో లేదో తెలియదు మాలతీ! నిన్న లత బడినుండి రిపోర్ట్ వచ్చింది. వారం రోజులుగా బడికి రావటంలేదట!” అన్నది పద్మ అదుర్దాగా.

“ఈ సంవత్సరం పబ్లిక్ పరీక్షలు కదా ఎక్కడయినా కూర్చుని చదువుకుంటున్నారేమో!” అన్నాను.

“అది....కాదు....” పద్మకు కన్నీరు ఉబికి వస్తున్నది. “ఇంట్లో కొన్ని వస్తువులు మాయం అయ్యాయి. దాని బట్టల బీరువా ఖాళీగా ఉంది.” ఇక ఆపుకోలేనట్లు బావురుమంది పద్మ. ఇద్దరమూ వెళ్ళి మరోసారి వెతికాము. పోలీసులకు రిపోర్ట్ ఇవ్వటానికి భయపడింది. తెలిసిన చోట్లు, వెళ్ళే ఊళ్ళు వెతికాము. కాలం గడిచింది. లత జాడే తెలియలేదు. పద్మ పూర్తిగా దిగజారి పోయింది. ట్రాన్స్ ఫర్ చేయించుకుని వేరే ఊరు వెళ్ళి పోయారు. వెళ్ళేముందు “అది చచ్చిందనుకుంటాను!” అన్నది పద్మ. తనది గాయపడ్డ మనస్సు. నేను ఏం చెప్పగలను? రేణును దగ్గరగా తీసుకుంది. కంట తడి పెట్టుకుంది.

రెండు సంవత్సరాలు గడిచి పోయాయి. రేణు ఇంటర్ పాసయి మెడికల్ కాలేజీలో చేరింది. చదువు వైపు పడింది దాని ద్యాస. డాన్స్ ఉత్సాహం రంగ ప్రవేశంతోనే ఆగి పోయింది. రెండు, మూడు రోకల్ ఫంక్షన్లలో

నాట్య ప్రదర్శన ఇవ్వమని తెలిసిన వారు అడిగారు.

“చదువు దెబ్బ తింటుంది—ప్రాక్టీస్ చేస్తుంటే. నాకు సీటు రావాలమ్మా!” అంటూ రేణు అంగీకరించలేదు. మేమూ బలవంతం చెయ్యలేదు.

మూ వారి మిత్రుడి కూతురి వివాహానికి మద్రాసు నుండి ఆహ్వానం వచ్చింది. ఒక నెల రోజులు నెలవు పెట్టి విశ్రాంతి తీసుకుని, పెళ్ళి చూచి రావచ్చని ప్రయాణం అయ్యాము. మూడు సంవత్సరాలుగా రేణు పరీక్షలు, చదువు ఓ దారిన పడాలని యెక్కడికీ వెళ్ళలేదు. ఒక కోర్సులో చేర్పించాము. అది కష్టపడో. ఎలాగో పూర్తి చేస్తుందన్న నమ్మకముంది.

మద్రాసులో దిగాము. సాయంత్రం కుమారి లావణ్య భరతనాట్య రంగప్రవేశం ఉందని తెలిసిన ప్రొడ్యూసర్ ఆహ్వానించారు.

“మన పిక్చర్ లో చిన్న రోల్ వేస్తున్నది ఆ అమ్మాయి” అన్నాడాయన. పనేముంది— విశ్రాంతి కోసం వచ్చిన వారికి?

“రేణు ఉంటే బావుండేది!” అని రెండు మూడుసార్లు ఆయన అన్నారు. ఎక్కడికి వెళ్ళినా ముగ్గురమూ కలిసే వెళ్ళేవారము. ఆ వెలితి కనిపిస్తుంది. ప్రొడ్యూసరు కారు పంపారు. వెళ్ళేసరికే కార్యక్రమం ప్రారంభమయింది. నాట్యం చేసే లావణ్యను చూచి ఉలిక్కి పడ్డాను. ఆమె లత! యవ్వనం తాలూకు ముద్రలలో ముగ్ధ మనోహరంగా మారినా, గుర్తుపట్టగలిగాము. “మాలతీ, మన లత కదూ?” ఆయన నిట.

పూర్తిగా ప్రపంచం తెలియనిది అందామా? అంటే కాదు. తనూ గ్రాడ్యుయేటు. ఏమిటో వింత మనస్తత్వం!

హాలు చేరినాక బలవంతంగా నా ఆలోచనలు కట్టిపెట్టాను. తెలిసినవారు పలుకరిస్తుంటే. నవ్వుతూ మాట్లాడుతూ రోపలికి వెళ్ళాము. నిజమే— ప్రపంచంలో ఎన్నో సమస్యలున్నాయి. చెడ్డ వారున్నారు; మంచివారున్నారు. మనం మడి కట్టుకుని ఇంట్లో కూర్చుంటే మంచి చెడుల మధ్య తేడా యెలా తెలుస్తుంది?

పది నిమిషాలు ఇంటర్ వెల్ లా ఇచ్చారు. అందరూ బయటికి వచ్చారు. నేను లేచాను. తలుపు దగ్గర లత నిలబడి ఉంది.

“ఎలా వచ్చావు లతా?” అని అడిగాను.

“అమ్మా, నన్నా రామకృష్ణ మఠం వెళ్ళారు అంటే! తమ్ముళ్ళకు చాక్లెట్లు కొనిచ్చి, వరండాలో కూర్చుని ఇల్లు చూడమని వచ్చాను.” ఆ పిల్లను రోపలికి పిల్చుకుపోయి, చివర్న ఏదో ఏర్పాటు చేశాము. ప్రోగ్రామ్ ఆయిపోయింది. అంతా హోటల్ లో భోజనం చేశాము. భోజనం అయ్యాక “అంటే! మీరు వెళ్ళండి. అమ్మ మీతో వస్తే నన్ను తిట్టేదికాక మిమ్మల్ని తిడుతుంది!” అన్నది లత.

“ఇంత చీకట్లో ఒంటరిగా యెలా వస్తావు? ఆమె తిడుతుందని నిన్ను ఒంటరిగా వదిలేస్తామా? పద!” అన్నారాయన. టాక్సీలో ఇల్లు చేరాము. అప్పటికింకా పద్మ రాలేదు. పిల్లలిద్దరూ వరండాలో వడి నిద్రపోతున్నారు.

“లతా! ఇలా రావడమ్మా! ఇల్లు ఏదయినా అయితే .... పిల్లలు నిద్రపోయాక యెవరయినా

రుగా కూర్చున్నారు. అతి చాకచక్యంతో నాట్యం చేస్తూ చూపరులను ఆకట్టుకుంటున్నది లత. ప్రోగ్రాం ముగిసింది. ఒక్కసారి లతను కలిస్తే బావుండును. కాని ఎలా? ఆ నిర్మాతను అడిగితే వివరాలు తెలుస్తాయి అనుకుని లేచాము.

“మిస్ లావణ్య మిమ్మల్ని ఒక సారి రమ్మంటున్నది!” అని ఒక యువకుడు వచ్చాడు.

“మమ్మల్నేనా?” సందేహంగా అడిగాను.

“మిమ్మల్నే!” అన్నాడు అతను. అతని వెనకాల వెళ్ళాము. మేకప్పు తీసివేస్తున్నది లత. “అంటే!” అంటూ వచ్చి కౌగిలించుకుంది. అప్రయత్నంగా నా చేతులు ఆమెను చుట్టాయి. నా కళ్ళు చెమర్చాయి. “రేణు బావుందా?” అని అడిగింది లత.

“బావున్నావా లతా? రేణు నిన్ను తలవనిరోజు లేదు!” అన్నాను. “చాలా బావున్నాను అంటే....ఓ....అంకుల్ కూడా పచ్చారే! నిజంగా ఈ రోజు నా జీవితంలో శుభదినం!” అంటూ నన్ను వదిలి ఆయన కాళ్ళకు నమస్కరించింది. ఆయన లేవనెత్తి అక్కున చేర్చుకున్నారు. ముగ్గురికీ మాటలు కరువయ్యాయి.

“మిస్ లావణ్య, బయట మీకోసం రామన్ గారు ఎదురు చూస్తున్నారు!” అంటూ మమ్మల్ని పిలిచిన యువకుడే చెప్పాడు.

“సారీ అంటే, రేపు భోజనానికి మా ఇంటికి రండి!” అంటూ త్వరగా వ్యానిటీ బ్యాగు సర్దుకుంది లత.

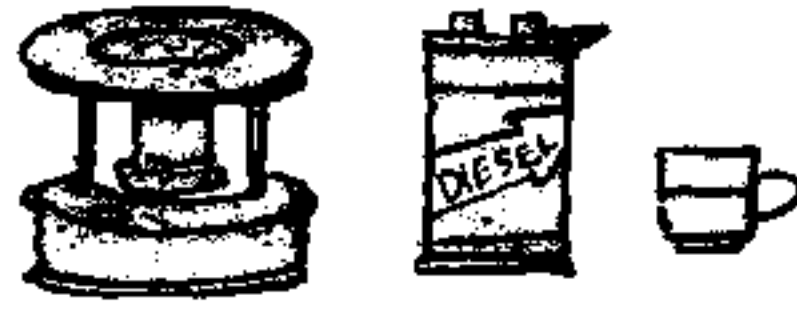
“మంచిది!” అన్నాను. ఇద్దరమూ హోటల్ కు వచ్చాము. ఆ తరువాత మనసంతా చేదు మింగి నట్టుగా ఉంది. ఇద్దరం మౌనంగా గడిపాము.

“అంకుల్! తల్లిదండ్రులు పిల్లలను అర్థం చేసుకున్నప్పుడు, ఆ పిల్లలంత అదృష్టవంతులుండరేమో! కొందరు తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లల అభిరుచిని అణగదొక్కి తమ ఇష్ట ప్రకారం శాసిస్తారు. అలాంటప్పుడు అందరూ కాకపోయినా కొందరయినా నాలా బయట పడతారు....”

“నేను వివరణ అడగలేదు లతా!” అన్నారు ఆయన.

“అదే, అంకుల్! ఆ మాటే చెబుతున్నాను. నేను స్థిరపడ్డ తరువాత ఉత్తరం రాశాను. వారు నన్ను మరణించిన వారిలో జమచేశారట. మళ్ళీ ఉత్తరం వ్రాయవద్దన్నారు.”

పద్మ అంత కఠినంగా యెలా ఉండగలిగింది?

స్టవ్ లో కరోసిన్ బదులు డీసెల్ ఆయిల్ కూడా వాడవచ్చు. ప్రతి 10 లీటర్ల డీసెల్ ఆయిల్ కి ½ కప్పు క్రిస్టల్ పాల్స్ (ఉప్పు) కలిపితే వంట చేసేప్పుడు సామానులు మసి బారకుండా వుంటాయి.

“లతా! నువ్వు వారిని యెంత కోభపెట్టావో నీకు అర్థం కాదమ్మా” అన్నాను నేను.

“ఎందుకర్థం కాదు! వాళ్ళెప్పుడయినా నన్ను అర్థం చేసుకోవాలని ప్రయత్నించారా! అమ్మాయిలతో మాట్లాడినా చెడి పోతాననుకునే స్వభావాన్ని యెలా అంచనా వెయ్యారో మీరే చెప్పండి!” అన్నది. మాట్లాడక కూల్ డ్రింక్ తీసుకున్నాము.

“మన డాన్స్ మాస్టారి తమ్ముడిని బ్రతిమాలి ఈ ఊరు వచ్చాను అంకుల్. చిన్న, చిన్న వేషాలు వేస్తూ నాట్యం అభివృద్ధి చేసుకోవాలనుకున్నాను. అలోచనకూ-అచరణకూ చాలా తేడా ఉంటుందని అనుభవం మీద తెలుసుకున్నాను. ఆశకూ, ఆశయాలకూ పొత్తుకుదరదని తెలిసింది. ఆశకు నీరుపోసి పెంచాను. ఆశ యాలను సమాధి చేశాను. నేను ఒక పేరు మోసిన వర్తకుడికి....” అంటూ లత నిర్జీవంగా నవ్వింది. ఆమె నవ్వు ఆమె స్థితికి అద్దం పట్టింది.

“లతా!” అన్నాను బాధగా.

“అవును అంటే! దీనికి యెవరినీ నిందించను. నన్ను నేనే నిందించుకుంటానేమో అవసరం వస్తే....”

నా హృదయం భారమయింది. ఒక మధ్య పయస్కుడు షర్ట్ బటన్ పెట్టుకుంటూ మేడ దిగాడు. చూడడానికి అందంగానే ఉన్నాడు. “రామన్....మా అంటే, అంకుల్”...అన్నది లత.

అతను నమస్కరించాడు. ఆ తరువాత ఒక గంట పిచ్చాపాటి మాట్లాడాక రామన్ కు పని ఉందని త్వరగా భోజనాలు వడ్డించారు. భోజనం

కాఫీ పాడితో డికాషన్ తయారు చేసుకున్నాక ఆ అడుగున మిగిలిపోయిన కాఫీ పాడితో జిడ్డుగా ఉన్న సామగ్రి తోమితే మిలమిల మెరుస్తాయి.

ఈ చిట్కాలు పంపినవారు :

జి. విజయశ్రీ (గుప్త)

అయ్యాక అతను వెళ్ళిపోయాడు. లత రేణు గురించి అడిగింది. చెప్పాను.

“రామన్ అవివాహితుడా!” ఉండబట్టలేక అడిగాను నేను.

“లేదు అంటే! అతని కుటుంబం బొంబాయిలో స్థిరపడింది. వ్యాపారరీత్యా నెలలో పదిరోజులు ఇక్కడే ఉండాల్సి వస్తుంది.”

“జాగ్రత్తమ్మా!” అనాలనుకున్నాను. కాని అనలేకపోయాను. లత మానసికంగా యెదిగి పోయిందేమో!

“ఇల్లంతా ఆయన నడుపుతారు అంటే. నా డబ్బు నాది. ఆయన పట్టించుకోరు. నా కార్య కలాపాలకు అభ్యంతరం చెప్పరు. ఆ....మీకు అభ్యంతరం లేకపోతే నెలపుల్లో రేణును పంపండి అంటే!”

“తప్పకుండా పంపుతాము!” అని బయలు చేరాము. లత గేటువరకు వచ్చి సాగనంపింది.

“వెళ్లేలోపున మరోసారి రండి అంటే....” అన్నది లత.

“అలాగే” అన్నాను. బరువెక్కిన హృదయంతో కారెక్కాను. కాని పొరపాటు ఎక్కడ జరిగిందో, ఎవరిదో అని మాత్రం నిర్ణయించుకోలేకపోయాను. లత, పద్మ ఇద్దరూ తీవ్రస్వభావం కలవారే!

పాఠకుల శీర్షిక

వరకట్నం ఎందుకంటారు?

ఆడపిల్లలను కనగానే మధ్య తరగతి కుటుంబీకులు ఎంతో క్రుంగి పోతున్నారు. దీనికి కారణం వరకట్నాలే. ఈ వరకట్నాలవల్ల తల్లి తండ్రులు అనేక బాధలకు గురవుతున్నారు. సంస్కారవంతులైన యువకులు ముందుకువస్తే ఈ సమస్య వుండదని నా అభిప్రాయం. ఈ రోజులలో ఎంత ఎక్కువగా కట్నం తీసుకుంటే అంత గౌరవం అనుకుంటారు కొందరు యువకులు. ఈ వరకట్నం మధ్య తరగతి కుటుంబీకులకు కంటకప్రాయం. ఎంతకట్నం తెచ్చినా చాలదని కోడళ్ళను సాధిస్తుంటారు కొందరు అత్తగార్లు. మరిలా తయారైతే వరకట్న నిషేధం ఎప్పటికీ జరుగుతుంది? ఎన్ని కుటుంబాలలో ఈవరకట్నం పేరుతో మనశ్శాంతి కరువైపోతుందనే విషయం సమంజసం. ఎవరో కొంతమంది వరకట్నం తీసుకోము అంటూ బయలు దేరితేనే చాలదు. ఈ విషయంలో ఎక్కువగా యువకుల సహాయం కావాలి. సంస్కార వంతులైన యువకులు తల్లి తండ్రులను ఈ వరకట్నం తీసుకోకుండా ఉండేలా ఒప్పించాలి.

కొన్ని యిండ్లలో విద్యావంతులైన యువకులే భార్యలను నానా హింసలు పెడతారు—కట్నం సరిగా తేలేదని, లాంఛనాలు సరిగా తేలేదని. సూటిగా మాటలతో భార్య మనస్సును నొప్పించే వారున్నారు. “మీనాన్నను అడిగి కట్నం తెస్తావా తే - లేకపోతే ఈ గుమ్మం తొక్కవద్దు” అనే మహానుభావులూ ఉన్నారు. ఎంత చదువుకున్న వారైనా ఈ కట్నం విషయంలో మాత్రం రాక్షసుల్లా ప్రవర్తిస్తారు. వీరు చదువుకున్నది ఎందుకూ దానిని దుర్వినియోగం చేయటానికా?

మా చుట్టూలో ఒక అమ్మాయికి 15 వేల రూపాయల కట్నంతో పెళ్ళి నిశ్చయమైంది. కాని మా వాళ్ళు మధ్యతరగతి కుటుంబీకులు. ఉన్నది ఒక ఎకరం. అమ్మాయికి చెల్లెళ్ళూ, తమ్ముళ్ళూ ఉన్నారు. మూడు వేలు తర్వాత యిచ్చే ఒప్పందం మీద వివాహం జరిగింది. గడువు రోపల మిగిలిన కట్నం తేలేదనే మిషతో ఆమె ఎంత మొత్తుకున్నా వినకుండా ఆమెను విడచిపెట్టి వెళ్ళిపోయాడు భర్త. చివరికి చేసేదేమీలేక విడాకుల కోసం కోర్టులో కేసు పెట్టారు. ఫలితం-ఆమెకు ఏ ఆశ్రయం లేకుండా పోయింది. తల్లిదండ్రులు కూడా “మాకు నిన్ను భరించే శక్తి లేదు-భర్త దగ్గరకే వెళ్ళు” అన్నారు. ఇలా అయితే ఎక్కడ ఈ రోకంలో మహిళకు ఆశ్రయం? మీ అమ్మాయి అందంగా లేదని, రెండువేలు కట్నం అదనంగా యివ్వమని అడిగే సంస్కారవంతులు కూడా ఉన్నారు. అందంగా లేకపోవడం ఆమె తప్పా? భగవంతుని సృష్టిలో మనుష్యులు అనేక రకాలుగా వుంటారు.

“కోడలు నలుపైతే కులమంతా నలుపు” అంటారు. అదే అల్లుడి అందం ఎలా ఉన్నా ఫరవాలేదు.

వరకట్నం ఒక విశాచంలాంటిది. కన్యను సంతలో బేరంచేసినట్లు చేసి, బేరం కుదరకపోతే, వాళ్ళను అవమానం చేయడం ఈ రోజుల్లో అలవాటై పోయింది. “వివాహం వెయ్యేళ్ళ పంట” అంటారు కాని కట్నాలు తీసుకుని అనేకమంది కన్యల జీవితాలు బాధపెట్టే వివాహమూ ఒక వివాహమేనా? కట్నం ఇచ్చుకోలేని తల్లిదండ్రులకు వరకట్నం ఒక ఉరికంటం.

ఈ వరకట్నం విషయంలో ముఖ్యంగా ఆడది అబలగా కాక, సబలగా నిలచి తల్లిదండ్రులను దైర్యం చేకూర్చాలి. అంటే తను ఇతరుల మీద ఆధారపడి బ్రతక్కూడదు. ఆడవాళ్ళకు ఒక రూలు, మొగవాళ్ళకు ఒక రూలా? అందరూ సమానంగా ఉండాలన్నదేకదా ఇప్పటి ఆశయం? మరి యీ కట్నాల విషయంలోకి వచ్చేటప్పటికి ఎందుకు సమానం కాగూడదు? “వరకట్నం నిషేధించాలి” అని ఉపన్యాసం దంచే యువకులు కట్నం విషయం వచ్చేసరికి ఎక్కువే తీసుకుంటారు గాని తగ్గించరు.

వరకట్నం సమస్యకు సంబంధించినంతవరకు మార్పు అన్నది అందరిలోనూ రావాలి. ఆడపిల్లలను కన్నవారు, మగపిల్లలను కన్నవారు కూడా కొలాన్ని అనుసరించి మారాలి. అలా మార్పు రానంతకాలం “వర కట్నపు పిశాచాల దురంతాల కోరలలో అన్నెం పున్నెం ఎరుగని ఆడ బ్రతుకు బలియేనా?” అని విచారిస్తూ కూచోకుండా, పనితరే ముందంజ వేసి ఈ సమస్యను పరిష్కరించాలి.

ఎస్. ఉమాలక్ష్మి, భీమడోలు

పూర్వం ‘ఆడపిల్ల’ పుట్టినదంటే మా ఇంట ‘లక్ష్మీదేవి’ పుట్టినదని అనండించేవారు. కాని నేడు ఆడపిల్ల పుట్టినదంటేనే చాలు ‘అయ్యో, ఆడపిల్లా!’ అంటూ ఏదో లేనిబాధలు కొని తెచ్చుకున్నట్లు కష్టాలు మొదలయినట్లుగా క్రుంగి పోతున్నారు.

మగపిల్లవాడు అయితే కట్నం తీసుకువస్తాడు. ధనార్జన చేస్తాడు. ఆడపిల్ల అయితే చిన్నప్పటినుంచి పెంచి విద్యాబుద్ధులు చెప్పించి పెద్ద (ఇంటి) దాన్ని చెయ్యాలి. ఇంతచేసినా కనీసం కట్నాలు, లాంఛనాలు క్రింద కనీసం 15-20 వేలయినా యిచ్చుకోవాలనే బాధ ప్రతీ తల్లిదండ్రులకు ఉన్నది ఈ రోజులలో.

ఈ కట్నాలు, లాంఛనాలు మధ్య ఇటు తండ్రి, అటు వనితలు ఆడ కత్తెరిలో పోకచెక్కల్లా నలిగిపోతున్నారు. దీనివల్లనే ఆడపిల్లల్లో 80 ఏళ్ళ వయస్సు వచ్చినా, పెండ్లి కాకుండా ఉన్నవారు ఎందరో ఉన్నారు.

కట్నాలు, లాంఛనాలు ఇవ్వటం ఎలా పోతుంది? అసలు ఈ కట్నాలు, లాంఛనాలు పోవాలంటే, యువకులకంటే ముందుగా ప్రతీ తల్లి తండ్రి తన ఆడపిల్లలకు కట్నం ఇవ్వనని కొడుకులకు కట్నం తీసుకోనని ప్రతిజ్ఞ చేసుకోవాలి. ఎందుకంటే ప్రతీతల్లి-తండ్రి చెప్పిన మాటలే పిల్లలు చాలావరకు వింటారు. యువకులలో కూడా ఈ ఆదర్శం కలిగితే మంచిదే.

డాక్టర్లు, ఇంజనీర్లు, లెక్చరర్లు అయినా సరే ఈ కట్నం తీసుకోడానికి వెనుకాడరు. కాలేజీలలో కట్నాల సమస్యలమీద లెక్చర్లు దంచుతారు కాని, వాటిని ఆ నాటితోనే గాలిలో పిలిపి, ఆదర్శాలను మూలపెట్టి, సొమ్మును మూట కడుతున్నారు. పెద్దపెద్ద సమస్యలనే పరిష్కరింప సమర్థులైన, ఉత్సాహ వంతులైన యువకులు కూడా ఈ చిన్న సమస్యను రూపుమాపటానికి, పూను కొని సహృదయంతో కట్నాలు తీసుకోకుండా ఉండాలని నా మనవి.

యువకులే గాదు. యువకులు గూడ కట్నానికి అమ్ముడుపోకుండా ఎంత ఆలస్యమైనా తమ ఆదర్శం మీదనే ఆధారపడి ఉండాలి. ఈ పై అభి ప్రాయాలను ఎవరికి వారు ప్రతిజ్ఞ చేసుకొని ఆ మాటమీదనే నిలబడిననాడు కొంత కాలానికైనా మార్పు రాక మానదు.

దీనివల్ల ఏర్పడే నష్టాలు కో కొల్లలు. బీదవారు-తమ ఆడపిల్లలకు పెళ్ళిళ్ళు చేయలేక పోవటం; మధ్య తరగతివారు - తమ హోదాను పోగొట్టుకోలేక, కట్నం ఇవ్వలేక అప్పుల పాలవటం జరుగుతున్నది; ఇక డబ్బున్నవాళ్ళ సంగతంటారా? వాళ్ళకు కట్నం సమస్యకాదు.

ఎందరో ఆడపిల్లలు వయసు మీదపడుతూ ఉంటే పెళ్ళి కాలేదనే బాధ, సాటివారి మాటల రోకలి పోటులు వీడిస్తూ వుంటే తట్టుకోలేక ఆత్మహత్యలు చేసుకున్న వారూ ఉన్నారు. మనోవ్యాధితో పిచ్చానుపత్రికి పోయేవారూ ఉన్నారు. అడ్డదోవలు త్రొక్కేవారూ ఉన్నారు. ఈ ఒక్క సమస్యవల్ల ఇంకా ఎన్నెన్ని అనర్థాలు సంభవిస్తున్నాయో ప్రతీ వాళ్ళకు తెలుసు కాని ఈ సమస్యను పరిష్కరిద్దాం అని వారు ముందుకురారు. ఎన్నిసార్లు వేదికలు ఎక్కి ఉపన్యాసాలు ఇస్తే లాభమేమి? ఎన్ని వ్రాతలు వ్రాస్తే లాభమేమి? చదువుకున్నవారూ, చదువుకోనివారూ గూడా సాధ్య మయినంత వరకూ, ఈ సమస్య పరిష్కారానికి తోడ్పడాలి.

దీనిని నివారించడానికై ప్రభుత్వం—కూతుళ్ళకు కూడ అస్త్రీలో హక్కు కొంతయినా ఇప్పించాలి. అంతేగాదు—'కట్నం' మీద నిషేధాన్ని ఉల్లంఘించి కట్నం తీసుకున్న వారికి కఠినశిక్ష విధించాలి.

కట్నం ఇవ్వలేకపోతే, కూతురి పెళ్ళి కాదని బెంగతో అప్పుచేస్తేనా, కూతురికి పెళ్ళి చేసేస్తున్నారు కొందరు తండ్రులు. కనుక యువకులు కూడా కట్నం ఇవ్వకుండా ఉండటానికై ముందడుగు వేయాలి గాని వెనుకాడ గూడదు.

ఈ విధానాన్ని అరికట్టాలంటే వనితాలోకం ఏం చెయ్యాలి?

ప్రతీ తల్లి కూడ తమ పిల్లలకు కట్నం ఇవ్వడం, పుచ్చుకోవడం

మానెయ్యాలి; ప్రతీ స్త్రీ తన కాళ్ళమీద తను నిలబడగలిగితే ఆర్థిక క్షితిని సంపాదించుకుని కట్నానికి అమ్ముడుపోకుండా ఉండాలి.

మద్దులభారతి, పుల్ల (ప.గో. జిల్లా)

వరకట్నం ఎందుకు ఇవ్వాలి? అన్న ప్రశ్న వేస్తే ముఖ్యంగా కట్నం ఇవ్వడానికి, పుచ్చుకోడానికి కారణం స్త్రీలే. ఎందుకంటే ఈ కట్నం విషయంలో ఎక్కువగా స్త్రీ ప్రోద్బలం వుంటుంది. కట్నం తెచ్చుకోగానే స్త్రీని గౌరవించేదీ కట్నం తెచ్చుకోకపోతే తేలికగా చూసేదీ కుటుంబంలో స్త్రీలే. అప్పుడే పెళ్ళయి అత్తవారింటికి వచ్చే స్త్రీ-ఇంట్లో స్త్రీలు, చూడవచ్చిన స్త్రీలు ముందుగా ప్రశ్నిస్తారు. "ఏమమ్మా? మీ వాళ్ళు ఏం కట్నం కానుకలు ఇచ్చారు? ఏమాత్రం చీరెలూ, సారెలూ పెట్టారు?" అంటారు. తెచ్చుకున్న స్త్రీ అయితే పర్వాలేదు. తెచ్చుకోని స్త్రీ అయితే ఎంతో నిగ్గుపడుతుంది.

కట్నం కావాలని గాని, కట్నం అడుగుదామని గాని మగవాళ్ళలో చాలామందికి సామాన్యంగా వుండదు. అలాగని కట్నం అడగని మగవారు పూర్తిగా లేరని అనను. మగవాళ్ళు సామాన్యంగా అవతల అమ్మాయి కుటుంబ మర్యాద, వారి సంప్రదాయం చూసుకుంటారు. "అదేమిటి, అబ్బాయికి కట్నం తీసుకోకపోవడమేమిటి? మన గౌరవానికి తగ్గట్టు పాతిక ముప్పైవేలైనా లేకపోతే ఎలాగా?" అని ఆడవాళ్ళంటారు. అంతేగాక ఇంట్లో ఉన్న ఆడపిల్లలు, డబ్బున్న కుటుంబాలలో పుట్టినా, "అయ్యో, అన్నయ్య పెళ్ళయితే మాకు ఆడబిడ్డ కట్నాలు రావేమిటి?" అని, అలిగి, అడిగి మరీ వసూలు చేస్తారు. ఇంక మరో రకం వాళ్ళంటారు—ఆ పెళ్ళి కొడుకు తల్లి గొప్పగా కట్నం పుచ్చుకోలేదని చెప్తూ ఆ వచ్చిన అమ్మాయిని కట్నం ఇవ్వకపోతే వెండి, బంగారు వస్తువులేనా తెచ్చుకో అని సాదిస్తుంటారు. చాలా మంది డబ్బు రూపేణా పుచ్చుకుంటేనే కట్నం—లేకపోతే లేదు అనుకుంటారుగాని, అమ్మాయి పేరున ఏ పొలాలో, తోటలో రాయించి పుచ్చుకుంటారు. అలా కాకపోతే ఇంత ఖరీదు అయ్యే వెండి, బంగారు వస్తువులు పెట్టండి అని చెప్పి మరీ పుచ్చుకుంటుంటారు.

తల్లికి నలుగురు ఆడపిల్లలున్నారు అంటే అందులో ఒకరికి ఎక్కువ కట్నం ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉంటుంది; ఒకరికి తక్కువ కట్నంతో పెళ్ళి జరగవచ్చును. ఒకమ్మాయికి కట్నం లేకుండా పెళ్ళి జరగవచ్చును. అందరూ ఒకే రకంగా వుంటారని అనుకోము కదా? కొంతమంది స్త్రీలు మా అబ్బాయికి పాతిక వేలిస్తామనీ, ముప్పైవేలిస్తామని మా చుట్టూ ఎంత మందో తిరుగుతున్నారని లేని గొప్పలు కూడా చెప్పుకుంటుంటారు.

కట్నం విషయంలో స్త్రీలే ముందంజవేయాలి. స్త్రీలు తమ పిల్లలకి కట్నం ఇవ్వం, కట్నం తీసుకోము అన్న మాటమీద నిలబడాలి. అంతేగాని కట్నం తెచ్చుకోలేని స్త్రీని ఏదో తప్పుచేసినట్లు చూడకూడదు. ఆడపిల్ల కట్నం తెచ్చుకోకపోతే 'మనం ఆమె అవసరాలు తీర్చలేమా, కట్నం లేక పోగానే మన గౌరవానికేమైనా నష్టం కలిగిందా, కట్నం తెచ్చుకోగానే మనకి పెరిగిన అంతస్తు ఏమిటి?' అని ప్రతిస్త్రీ తన మనసుని ప్రశ్నించుకోవాలి.

కట్నం ఇంతకావాలి అని ఆడగతురడా వుంటే చాలా మంది తల్లి దండ్రులు వారికి కలిగింది సంతోషంగా ఆడపిల్లకు పెట్టగలరుకదా? అంతే

గాని ఇంత కట్నం కావాలి అని నిర్బంధించి పుచ్చుకోవడం వల్ల ఎన్ని కుటుంబాలు భాదపడుతున్నాయో చదా :

ముఖ్యంగా శ్రీలు-మగవారు కట్నం పుచ్చుకుందామన్న ఉద్దేశంతో ఉన్నా అది జరగకుండా చేయాలి. అబ్బాయిని బాగా చదివించాము దానికి ఖర్చయినదంతా కట్నం రూపేణ పుచ్చుకుందా మనుకునే వారుంటారు. అబ్బాయిని ఎవరి కోసం చదివించాము? అబ్బాయి బాగా చదువుకుని ఏ వ్యాపారమో ఉద్యోగమో చేసుకుంటాడు; తన భార్య, పిల్లలని పోషించు కుంటాడు. అంతేగాని అమ్మాయినిస్తున్న వాళ్ళ దగ్గర ఆ కట్నం వసూలు చేద్దామన్న ఉద్దేశం చాలా అవివేకం. ప్రతి మగవాడూ 'నేను పెళ్ళి చేసుకుంటే నా భార్యనూ, పిల్లల్ని పెంచుకోగలను' అన్న నిర్ణయానికి వచ్చినపుడే పెళ్ళి చేసుకోవాలి; అంతేగాని కట్నం బాగా తెచ్చుకున్న అమ్మాయిని చేసుకుంటే అత్తవారే అన్నీ పెద్దారు, అన్నీ జయపుతారని అనుకోకూడదు.

ఈ కట్నాలు, లాంచనాల వలన ఎన్నో కుటుంబాలు నిలువ నీడ లేకుండా పోతున్నాయి. అడపిల్ల పెద్దదయిందంటే చాలు తలిదండ్రులు ఎంతో భయపడుతున్నారు. పురుషులకన్నా శ్రీలే ఈ వరకట్నం విషయంలో ముందంజ వేయాలి. శ్రీని శ్రీయే అర్థం చేసుకోవాలి; ఈ కట్న పితాదాన్ని రూపుమాపి విముక్తి కలిగించాలి.

పి. జానకి (స్వామి), విజయనగరం

పూర్వం నుండి దాన ధర్మాలకు ప్రాముఖ్యం ఇచ్చే జాతి మనది. దాన, ధర్మాలే ముక్తికి సోపానమని, పాపపరిహారమని నమ్మేవారు. కాగా, దళవిధ దానాలలోను కన్యాదానం కూడా ఒకటిగా చేర్చబడింది. ప్రాణంలేని వస్తువుల లోను, నోరులేని జంతువులలోను శ్రీని కూడా జతచేసి దానం పేరిట మరొకరికి ధారాదత్తం చేయటమనే ఆచారమే శ్రీ బానిస జీవితానికి, దుర్గతికి ప్రారంభం. శ్రీ ఎప్పుడైతే వ్యక్తిత్వం లేని దాన వస్తువుగా పరిగణించబడిందో అప్పుడే శ్రీ మగవాడికి భోగ్యవస్తువుగా మారి విలువకట్టబడింది. దానం ఇచ్చేటప్పుడు దక్షిణ కూడా ఇస్తేనే దానఫలం వుంటుందిట కొబ్బి కన్యాదానంలో కూడా కన్యాదాత శక్తినిబట్టి వరదక్షిణ ఇవ్వటం రివాజుగా వుండి, అదే కాలక్రమాన వరకట్నంగామారి-వరుని వేపువారు దురాశా వరులై వరకట్నం 'ఇంత' ఇస్తేగాని అమ్మాయిని చేసుకోమని అడపిల్ల తండ్రిని ఒత్తిడిచేస్తున్నారు. ఈ వరకట్న దురాచారానికి ఎన్నో కుటుంబాలు సర్వనాశనం అయిపోతున్నాయి. వరకట్నం పేరిట ఈ ధనదాహం రాక్షసి లాగా పెరిగి ఎందరో కన్యల పసిడి జీవితాన్ని బలితీసుకుంటున్నాయి.

వరకట్నంవలన ఏర్పడే నష్టాలు రకరకాలుగా వుంటున్నాయి. కన్యా దాత శక్తిని మించి కట్నం కోరటంవలన అతడు ఆర్థికంగా దెబ్బతని అప్పులపాలైపోయి కుటుంబం అనేక విధాలుగా దిగజారి కష్టాలపాలు కావటం; లేదా అసలు కట్నం ఇవ్వలేనిస్థితిలో వుంటే అడపిల్ల పెళ్ళిళ్ళు కాకపోవటం-జరుగుతున్నాయి. ఇక పెళ్ళికాని అమ్మాయిల సంగతి మరి అధ్యాత్మ-తమతోటి పిల్లలంతా పెళ్ళిచేసుకుని అత్తగారింటికి వెళ్ళితే-తమకు పెళ్ళి కాలేదన్న విచారం ఒక పక్క-అమ్మలక్కల అవహేళనలు ఒకపక్క. పోనీ చదువుకుందామంటే తండ్రి ఆర్థిక దుస్థితివలన ఆ కోరిక తీరని అమ్మాయిలు చిత్రవధ అనుభవిస్తారు.

అడపిల్లతండ్రి ఈ కట్నాలు ఇవ్వటానికే ఎందుకు తలొంచుతాడు? అని అడిగితే-మరో మార్గంలేక, అని సమాధానం చెప్పాల్సి ఉంటుంది. కట్నం లేకుండా చేసుకుందుకు ఎవరూ ముందుకు రానప్పుడు ఏం చేస్తారు? ఎదిగిన అడపిల్లలకు పెళ్ళి చేయలేక పోతున్నానే అన్నభాదతో ఏ ఆపో సపోచేసి పెళ్ళి చేయాలన్న ఆరాటం. పెళ్ళి చేయకుండా వూరుకుంటే-ఇరుగు పొరుగు, బంధు మిత్రులు వాడి బాణాలవంటి మాటల్తో ఈబెల్లాంటి చూపుల్తో పొడుస్తారు. ఆ బాధలు భరించటం కన్న అప్పుల బాధలే నయమనీ, తను కష్టపడ్డప్పటికీ తన కూతురు సుఖవడితే చాలునన్న కడుపు తీపితో-పిల్లలపట్ల ప్రేమతో కట్నాలు ఇవ్వటానికే ముందుకు వస్తారు-అంతకన్నా చేనేదిలేక. ఇందుకు అడపిల్ల తండ్రిని తప్పుబట్టి లాభంలేదు. కన్న బిడ్డల సుఖాలకే తన ఆదర్శాన్ని వదులుకోక తప్పటం లేదు. కొన్ని సందర్భాల్లో కూతురికిచ్చిన కట్నం కొడుకు ద్వారా వస్తుందనీ కావచ్చును.

శ్రీలలో కూడా మార్పు రావాలి - అంతేకాదు. విధివశాన అడపిల్లకు త్వరగా సంబంధాలు దొరక్కపోతే అందుకు ఆ పిల్లే కాగణమని, గుండెల మీద కుంపటిలాగా ఎదిగి కూర్చున్నదనీ-కన్నకూతుర్ని రాచి రంపానపెట్టి-మొగుణ్ణి ఉదరగొట్టి ఇల్లు నరకంచేసే వనితామణులు ఎందరో వున్నారు. ఇంట్లో ఈ పోరుపడలేక-శక్తికి మించిన కట్నం ఇచ్చి కూతురికి పెళ్ళిచేసి అప్పుల అడుసుల్లో దిగబడి పోతాడు అడపిల్లతండ్రి. ఒకవేళ అప్పులిచ్చే నాకుడు దొరక్క పెళ్ళి చేయలేకపోతే ఇంటా, బయటా సాధింపుల బాధలు భరించలేని అమ్మాయి పక్కదార్లు వెతుక్కోటమో-జీవచ్ఛవంగా బ్రతకటమో జరుగుతుంది. కాబట్టి అడపిల్లల్ని కన్న వనితామణుల్లో - సహనం, పరిస్థితుల్ని ఆవగాహన చేసుకునే శక్తి-సంస్కారం పెరగాలి. ఇదీ అంత నులభం కాదు. కాని ప్రయత్నిస్తే ఫలితం ఉండవచ్చును.

ముఖ్యంగా పెద్దవారిలో మార్పురావటం జరిగే పనికాదు. అందువల్ల నేటి యువతీ-యువకుల్లో మార్పురావాలి అంటారు చాలామంది. కానీ కట్నాలు పుచ్చుకోమని ప్రగల్భాలు పలికే యువక ధీరులు తీరా ఆ సమయం వచ్చేసరికి-'నాకయితే పుచ్చుకోవాలని లేదండీ! కానీ-మా అమ్మా, నాన్నా పట్టుదలవల్లే నా ఆదర్శాలు వదులుకున్నా' అని, నంగి నంగి జవాబుల్లో మొహాలు చాటుచేస్తారు. కాని, కొన్ని సందర్భాల్లో వీరి మాటలు అంగీకరించాల్సివుంటుంది. ఎందుకంటే తండ్రి తను చెప్పిన సంబంధం కట్నంతో కొడుకు చేసుకోనంటే-తన ఆస్తిలో వాటా ఇవ్వననీ, ఇంట్లోనించి వెళ్ళిపోమ్మనీ రంకెలు వేస్తాడు. తల్లిగారేమో నూతిలో దూకుతాననీ-ఉరిపెట్టు కుంటాననీ బెదిరిస్తుంది. అక్కడితో అబ్బాయిగారి ఆదర్శాలు ఊష్ కాకీ అని పత్రాలేకుండాపోయి కట్నానికే (సారీ-అమ్మాయికే ననుకోండి) వున్నై ముడేస్తాడు. ఇక ఆదర్శాలున్న అడపిల్లల పరిస్థితి కూడా అందుకు భిన్నంగా వుండదు. ఇలాంటప్పుడు ఆదర్శాలు నిలిచే మార్గమేమి? కాని ఇందుకు నాకు తోచిన మార్గం ఒకటే వున్నది. నేటి యువతీ, యువకులే రేపటి తల్లి తండ్రులు. తాము యువకులుగా ఉన్నప్పుడు ఏర్పరుచుకున్న ఆదర్శబావాలు తాము తల్లిదండ్రులయినప్పుడు తమ తనయులపట్ల కనపర్చి, వారి అభిరుచులకు అనుకూలంగా కట్నాలు తీసుకోకుండా పెళ్ళిళ్ళు చేస్తే ఈ సమస్య పరిష్కారమవుతుంది. కానీ చాలాచోట్ల ఇలా జరగటం లేదు. ఎన్నో పసిడి జీవితాల్ని బండలు చేసిన కన్యాశుల్కపు పాడు రోజులు పోయినట్టుగానే ఈ వరశుల్కపు పీడ కూడా ఏనాటికైనా రూపుమాసిపోతుందనే ఆశమాత్రం లేకపోలేదు. ఈ ఆశను నిజం చేసే బాధ్యత రేపు తల్లిదండ్రులు కాబోయే నేటి యువతీ-యువకుల మీదనే ఉన్నది.

ఎస్. ఎస్. ప్రసూన, తణుకు

సంభాషణ:

బిడ్డల హక్కులు

సుశీల: కమలా, ఒకసారి ఒక మేష్టరు ఏం చేశాడో తెలుసా? క్లాసు పిల్లలనందరినీ—ఇళ్ళకు వెళ్ళి, అమ్మలూ నాన్నలూ మాట్లాడుకునే సంభాషణ విని, అందులో నుంచి ఒకమాట తీసుకుని, డిక్షనరీలో దాని అర్థం చూసి, ఒక వాక్యం తయారు చెయ్యమన్నాడట. మర్నాడు పిల్లల్ని ప్రశ్నిస్తే ఏం బయటపడిందనుకున్నావు? ఒక కుర్రవాడు వాళ్ళ అమ్మా, నాన్నా మాట్లాడుకునే మాటలలో “గర్భం ధరించటం” అనే మాట విన్నాడు. దాని అర్థం డిక్షనరీలో చూస్తే “బిడ్డను మోయటం” అని కనిపించింది. ఇంకేం వాడు ఇలా వాక్యం తయారుచేశాడు. “మంటలారే వాడు మందుతున్న ఇంట్లోకి ప్రవేశించి గర్భంతో తిరిగి వచ్చాడు” అని రాశాడు! ఇదే అక్షరాలా నిజమనుకుంటే జనాభా పెరుగుదల ఉండేది కాదేమో!

కమల: అందుకు విరుద్ధంగా, గృహదహనాలు మరింతగాసాగి, ఇంకాముందే జనాభా పెరిగిపోయి ఉండవచ్చుగదా! ప్రసవం కూడా అంత త్వరగా జరిగితే, ఒక్కొక్కరికి ఏటా అనేకమంది పిల్లలు కలిగి, చెదవుట్ట పగిలినట్టు ప్రపంచమంతటా పిల్లలు పాకుతూ ఉందురు!

సుశీల: ఒక విధంగా నవమాస గర్భధారణ కారణంగా ఏడాదికి ఒక బిడ్డ కన్నకలిగే అవకాశం లేదు. ఈ ప్రకృతి నియమం ఉండి కూడా జనాభా అమితంగా పెరిగిపోతోంది.

కమల: జనాభా అమితంగా పెరుగుతున్నదనటంలో నీ ఉద్దేశం ఏమిటి?

సుశీల: మాటవరసకు, ఈ పట్టణంలో ప్రతి నిమిషమూ అనేకమంది పిల్లలు ప్రసవం అవుతున్నారు. ఈ రాష్ట్రంలోనూ, ఈ దేశంలోనూ, ప్రపంచం మీదా ఇలా ఎంతమంది పుట్టుకొస్తు

న్నారో ఊహించగలవా? ఈ విధంగా జనసంఖ్య హద్దులేకుండా పెరుగుతున్నది. దీన్నే “పాపులరేషన్ ఎక్స్ ప్లోజన్” అంటారు. ఇదే విధంగా జనం పెరిగితే ఒక దశవచ్చేసరికి ప్రపంచంలో అందరికీ చోటు చాలదు, తిండి చాలదు! భావి తరాలవాళ్ళు సక్రమంగా జీవించటం దుస్సాధ్యమవుతుంది.

కమల: కుటుంబనియంత్రణ అనేది ప్రపంచమంతటా, ముఖ్యంగా ముందుకు వచ్చే దేశాలలో, ఒక సమస్య కావటానికి ఇదేనా కారణం?

సుశీల: అవును, అదే! ఆరోగ్యం మహాభాగ్యం. ఆరోగ్యవంతులైన పిల్లలే అసలైన దేశ సంపద. పిల్లలు రేపటి పౌరులు. ప్రతి బిడ్డా శారీరకంగానూ, మానసికంగానూ పుష్టి పొంది, సమాజంలో సముచిత స్థానం సాధించేలాగా సదవకాశాలు కలిగించటం మన విధి. ప్రతి బిడ్డ ఆరోగ్యమూ సంపూర్ణంగా ఉండే విధంగా మనం కాన్పులు నియమం చెయ్యాలి. బిడ్డ చక్కగా అభివృద్ధి చెందటానికి అతి ముఖ్యమైన చోటు గృహమే.

కమల: మా అబ్బాయిని మేష్టరు—గృహం అనే మాటకు అర్థమేమిటని అడిగాడట! మా అవర కాళిదాసు, “ఎక్కడ దురద పుట్టినా స్వేచ్ఛగా గోకుకునేటందుకు వీలుండేచోటు” అని చెప్పాడట. (నవ్వులు) ఇంకో రోజు మా వారు పరీక్షల్లో వాడికి మార్కులు సరిగా రానందుకు కేకలేస్తే, ఆయన ఉద్రేకం చల్లారినదాకా అగి, వాడు ఆయన్ని, ‘నాన్నా, నా లోపానికి కారణం ఏమిటి? వారసత్వమా, వాతావరణమా?’ అని అడిగాడు. (నవ్వు).

సుశీల: లేక ఆహారలోపం కూడా కావచ్చు. పిల్లలు శారీరకంగానూ, మానసికంగానూ పుష్టి

చెందటానికి ఆహార పోషణను మించినది ఏమున్నది! అందులో లోపం జరిగితే బిడ్డకు శాశ్వతంగా హాని జరిగి, మరి దానికి చికిత్స లేకపోవచ్చు. సాధారణంగా బిడ్డ మానసికశక్తి శాశ్వతంగా కుంటుపడిపోతుంది. అది చదువు దగ్గర స్పష్టమవుతుంది.

కమల: కాని మా వాడు బొడ్డుగా, బుసబుసలాడుతుంటాడు. ఎప్పుడూ ఏదో తింటున్నట్టే ఉంటాడు. వాడికి ఆహారలోపం ఎలా ఉంటుందీ?

సుశీల: ఆహారలోపమంటే తిండి తరుగు కావటం కాదు. ఆకలికి మాడటం ఒక రకమైన ఆహారలోపం; పెరగటానికి, చురుకుగా ఉండటానికి తగిన ఆహారం దొరకని పిల్లలను అది బాదిస్తుంది. అంత మాత్రాన భాగ్యవంతుల పిల్లలకు ఆహారలోపం ఉండదని అనుకోనవసరం లేదు. వాళ్ళ ఆహారలోపం తిండి చాలకపోవటం వల్ల రాదు, తినగూడని తిండి పదార్థాల వల్ల వస్తుంది.

కమల: ఆ తినగూడని పదార్థాలేవి?

సుశీల: అన్ని ఆహారపదార్థాలూ మంచివే, కాని ఒక రకానికి చెందినవి ఎక్కువగానూ, మరొక రకానికి చెందినవి తక్కువగానూ తీసుకుంటే ఆహార లోపం ఏర్పడుతుంది. ఉదాహరణకు, చంటి బిడ్డలకు చనుబాలను మించిన ఆహారం లేదు. కాని మన దేశంలో స్త్రీలు పిల్లలను అతిగా తాగిస్తారు.

కమల: అది నిజమే. త్వరలో మళ్ళీ గర్భం రాకుండా ఉంటుందన్న నమ్మకంతో పల్లెటూరి ఆడవాళ్ళు తమ బిడ్డలకు మూడేళ్ళూ, నాలుగేళ్ళూ నిండినదాకా కూడా చనుపాలివ్వటం నేనెరుగుదును.

సుశీల : ఆ నమ్మకం సరికాదు. పై పెచ్చు, అలా చెయ్యటం బిడ్డ ఆరోగ్యానికి, తల్లి ఆరోగ్యానికి కూడా చెరువు. పాలలో ఇనుము పాలు చాలా కొద్ది. నెలల తరబడి, ఏళ్ళ తరబడి బిడ్డ అచ్చగా తల్లిపాల మీదనే పెరిగితే రక్తహీనత ఏర్పడుతుంది తెలుసా? అందుచేత, బిడ్డకు అయిదారు నెలలు రాగానే ఇంకాముందే కూడా ఆహారంలో గుడ్డు, “జెన” (పచ్చని భాగం), అకుకూరల సారమూ కూడా చేర్చాలి.

కమల : మరి, అయిదు నెలలు నిండే దాకా బిడ్డకు ఇనుము ఎలా అందుతుంది?

సుశీల : ఇది చాలా ముఖ్యమైన విషయం. తల్లి గర్భంలో ఉండే సమయంలో బిడ్డ తన తల్లి కార్జం నుంచి ఇనుమును గ్రహించి తన కార్జంలో నిలవజేసుకుంటుంది. అందుకే తల్లి ఆహారంలో ఇనుమూ, ఏ విటమిన్లూ అదనంగా ఉండటం అవసరం. దాదాపు 4 లేక 5 నెలలలో బిడ్డ కార్జంలోని నిలవలు తరిగిపోతాయి. అందుచేత బిడ్డ ఆహారం వెంట ఇతర పదార్థాలు చేర్చటం తప్పని సరి. సాంక్రామిక వ్యాధులను నిరోధించటానికి బొమాబో రసంగాని, నారింజ రసంగాని సాధ్యమైనంత ముందుగానే ఇవ్వ నారంభించాలి. మూడు నెలలకు ఇచ్చినా మరీ ముందు అవిపించుకోదు. మా వాడికి నేను 15 వ రోజు నుంచే ఇచ్చాను; ఎందుకంటే వాడికి మలబద్ధకం ఉండేది. అది సుఖ విరేచనకారి.

కమల : చాలా బాగుంది.

సుశీల : అలాగే, ఒక వయసు వచ్చాక పాలు మాత్రమే చాలవు. పళ్ళరసాలూ, సులువుగా జీర్ణమయే రూపాలలో ధాన్యాలూ, సూప్లూ, ఉడికించి గుజ్జు చేసిన కాయగూరలూ, పప్పులూ, పళ్ళూ, గ్రుడ్లూ ఆహారానికి చేర్చాలి. ఏడాది నిండే సరికి బిడ్డ, జీర్ణమయే రూపంలో ఏ ఆహారమైనా తినగలిగి ఉండాలి. ఆ వయసులో బిడ్డ అన్నిరకాల పదార్థాలూ తిని ఉండకపోతే, ఆ తరువాత తాను తిని ఉండని పదార్థాల మీద అమితమైన ద్వేషం పెంచుకుంటాడు.

కమల : పసి బిడ్డకు అన్ని రకాల పదార్థాలూ అరుగుతాయా? బిడ్డచేత అంత తినిపించటం సాధ్యమా?

సుశీల : ప్రతి పదార్థాన్నీ క్రమంగా, చిన్న చిన్న మోతాదులలో ఇచ్చి, అలవాటు చెయ్యాలి.

బిడ్డ జీర్ణకోశం ఆ పదార్థాలకు అలవాటు పడిన కొద్దీ మోతాదు పెంచించాలి. అన్ని రకాల పదార్థాలూ ఒకే సారిగా ఇయ్యనవసరం లేదు. వాటిని మార్చి, మార్చి ఇస్తే, ఏడాది నిండే సరికి రకరకాల ఆహారానికి బిడ్డ అలవాటు పడతాడు.

కమల : కాని ఈ ఆహారాలన్నీ బిడ్డకు పడతాయా?

సుశీల : జీర్ణమయే విధంగా తయారు చేస్తే అవి తేలికగా అరుగుతాయి.

కమల : అంటే?

సుశీల : కూరలు గాని, ధాన్యంగాని బాగా ఉడకబెట్టి, మెత్తని గుజ్జుగా చెయ్యాలి. పీచు భాగాలూ, గట్టి భాగాలూ తీసేయాలి; లేదా వడగట్టాలి. ఇలా చేస్తే ఏ ఆహారమైనా జీర్ణమవుతుంది. అరటి, బొప్పాయి, మామిడి లాటి మెత్తని పళ్ళను ఉడికించకుండానే గుజ్జు చెయ్యవచ్చు.

కమల : పసి పిల్లలకు మామిడి పండు పెట్టవచ్చా? నీళ్ళ విరేచనాలూ, రక్త విరేచనాలూ రావు?

సుశీల : మామిడి పండు ఏ పండుకూ తీసి పోదు; ఇంకా మంచిది కూడానూ. కంటి దృష్టిని, చర్మాన్నీ మెరుగుపరిచే విటమిను అందులో పుష్కలంగా ఉండటం చేత పిల్లలకు దాన్ని అలవాటు చెయ్యాలి. దాని కండ భాగం తీసి బాగా గుజ్జు చేసి, పీచు పోవటానికి వడగట్టాలి. తరవాత అందులో కొద్దిగా పాయా, పంచదారా చేర్చాలి. తరుణంలో, చొకగా ఉన్నప్పుడు ఇది దివ్యమైన పండు.

కమల : మామిడిపండు ఉష్ణకారి అనీ, అది తింటే రక్త విరేచనాలూ, నెత్తురు గడ్డలూ వస్తాయనీ అంటారు. వాస్తవానికి, పిల్లలకు రెండేళ్ళు వెళ్ళేదాకా, వాళ్ళ కంట పడకుండా మామిడిపళ్ళు తింటాం. 2, 5 సంవత్సరాల మధ్య పిల్లలను మామిడిపళ్ళు పరిమితంగా తిననిస్తాను.

సుశీల : పదార్థాలు “వేడి”, “చలవా” అంటూ కూర్చుంటే మన ఆహార సమస్య అనవసరంగా గడ్డు తేలుతుంది; ఒకటి వేడి చేస్తుందనీ, మరొకటి చలవ చేస్తుందనీ అన్ని ఆహారాలనూ వివక్షించి, తినే ఆహారంలో

వైవిధ్యం లేకుండా చేసుకుంటాం. వీలయినన్ని రకాల ఆహారాలు తింటూ, అన్నిటి సారమూ గ్రహించటం మనం అలవాటు చేసుకోవాలి. వేడి చేసేవాటితో చలవ చేసేవి కలిపితే సమ శీతోష్ణం కాదా?

కమల : నిజమే. అది మంచి పద్ధతే. అందుకే పెద్దవాళ్ళు మామిడిపండు తిన్నప్పుడల్లా పాలో, మజ్జిగో తాగమంటారు. మామిడిపండు వేడిని మజ్జిగ చలవ సరిచేస్తుంది. చాలా బాగుంది. ఇవాళ తెలుసుకున్నది చేసి చూడాలి. ఈ సంగతులన్నీ నా కూతుళ్ళకు చెబుతాను.

సుశీల : మీ అడవిబిడ్డకు కూడా చెప్పు!

వంటకాలు

అన్న ప్రాళనకు అనుకూలించే రెండు వంటకాలు. అరుమాసాలూ, అంతకు పైబడిన పిల్లలకు పెట్టవచ్చు.

రాగి పాల జావ

రాగి పాలు తీయటమే చాలా ప్రధానమైన ప్రక్రియ. జావ చేయటం తేలిక. పాలు తీసేటప్పుడు శుభ్రతా, శ్రద్ధా ఎంతైనా అవసరం.

ఒక లిటరు రాగులుకొని ఎండలో ఎండబెట్టాలి. ఆరిచేత్తో నలిపేస్తే పొట్టు వచ్చేస్తుంది. పొట్టు చెరిగేసి, రాళ్ళూ, ఇసుకా ఏరేసి, మంచి నీటిలో రాగులు నానబెట్టాలి. సాయంకాలం నీరు ఒంటేసి, రాగులను తడి గుడ్డ మీద పరిచి, ఆ గుడ్డనే వాటి పైన ఒక పొరగా కప్పాలి. మర్నాడు ఉదయానికి తెల్ల తెల్లగా మొలకలు కనిపిస్తాయి. రోలు శుభ్రంగా కడిగి, రాగులను అందులో రుబ్బుతూ కొంచెం, కొంచెం నీరు పోస్తుంటే, రాగులు నలిగే కొద్దీ వాటినుంచి తెల్లటి పాలు రావటం కనిపిస్తుంది. పిండి అంతా మెత్తగా నలిగిన దాకా రుబ్బాలి.

తరవాత ఒక శుభ్రమైన పాత్ర తీసుకుని, మరుగుతున్న నీళ్ళలో ముంచి (స్టెరిలైజ్ చేసిన) బిట్టను పాత్ర మూతికి కట్టి, రోలు చిప్ప గరిటెతో రోట్లోని ద్రవాన్ని గుడ్డమీద పొయ్యాలి. గరిటెతో దాన్ని కలుపుతూ ఉంటే స్వచ్ఛమైన పాలు పాత్ర లోకి దిగి, గట్టి పదార్థం గుడ్డ మీద దిగబడి పోతుంది. ఈ పని ముగిసేసరికి స్వచ్ఛమైన రాగి పాలు పూర్తిగా పాత్రలోకి వచ్చి వుంటాయి. పాత్ర మీద మూతపెట్టి, రెండు గంటల పాటు

పాత్రను కదలకుండా ఉండనియ్యాలి. అలా చేస్తేనే పాలలోని గవి (నెడిమెంట్) అడుగుకు దిగుతుంది. చిక్కని పిండిపదార్థం అడుగుకు దిగి, స్వచ్ఛమైన నీరు పైకి తేలుతుంది. పాత్రను నింపాదిగా పక్కకు వంచి, పై నీటిని ఒంపె య్యాలి. ఒక అరగంట తరవాత పైన మళ్ళీ నీరు తేరుతుంది. మళ్ళీ పాత్రను నింపాదిగా వంచి దీన్ని కూడా తీసేయ్యాలి. ఏ నులక మంచం మీదనో శుభ్రమైన చీరలాటిది పరిచి, దాని మీద పెద్ద చెంచాడు చొప్పున వడియాల పిండి వేసినట్లు పాత్రలోని పిండి వెయ్యాలి. అవి 4, 5 రోజులపాటు ఎండలో ఎండటం నుంచిది. తరవాత వాటిని డబ్బాలో వేసి, గట్టిగా మూతపెట్టాలి.

ప్రతి ఉదయమూ ఒకటి, రెండు బిళ్ళలు తీసి, చల్లని నీటిలో కరగబెట్టి, పొయ్యిమీద అరకప్పు ఉడుకు నీటిలో పొయ్యాలి. గడ్డలు కట్టకుండా కలుపుతూ ఉంటే క్రమంగా జావ చిక్కబడు తుంది. అప్పుడు దాన్ని పొయ్యిమీది నుంచి దించి, అందులో పాలూ, పంచదారా వెయ్యాలి. కొంతమంది దీన్ని వలచని జావగా చేసి, పాల బుడ్డితో పట్టితే ఇష్టపడి తాగుతారు. కొంతమంది చిక్కగా, చంచాతో పెడితే ఇష్టంగా తింటారు. కొందరు పిల్లలు పాలూ, పంచదారా లేకుండానే “నూప్” లాగా కూడా తీసుకుంటారు.

పాలు తీయటం శ్రమతో కూడిన పని అని బద్ధకించరాదు. ఒకసారి తయారు చేసిన బిళ్ళలు 8, 9-ఇంకా ఎక్కువ మాసాలు కూడా నిలవ ఉంటాయి. అవి అయిపోయే నాటికి ఇంత శ్రమ అవసరం ఉండదు. ఏడాది వెళ్ళిన బిడ్డకు అవసర మయిందల్లా ఏమిటంటే, రాగులు శుభ్రం చేసి, కడిగి, ఎండబెట్టటమూ, మరబట్టించి మెత్తని పిండి చెయ్యటమూనూ. ఈ పిండిని సన్న జల్లెడతోగాని, సన్నని బట్టతోగాని జల్లించాలి. మరీ మెత్తని పిండి మాత్రమే జావ చెయ్యటానికి ఉపయోగించాలి.

పప్పుగంజి

దీనికి రెండుపాళ్ళు వేయించిన నెనగపిండి, ఒక పాలు వేయించిన వేరునెనగపిండి కావాలి. రెండు పిండ్లూ కలపాలి. నెనగపిండి బజారులో అమ్ముతుంది. దాన్ని జాగ్రత్తగా బాగుచేసి, పొట్టు ఏ మాత్రమూ లేకుండా చూడాలి. రెండు పప్పులూ బాగా శుభ్రం చేసిన తరవాతనే, వాటిని

ఉగాది వ్యాస రచనల పోటీ

రూ. 300; రూ. 200 విలువ గల చీరెల బహుమతి!

“జాతీయ పురోభివృద్ధికి వనితలు నేడు చెయ్యవలసిన కృషి ఎలాంటిది?”

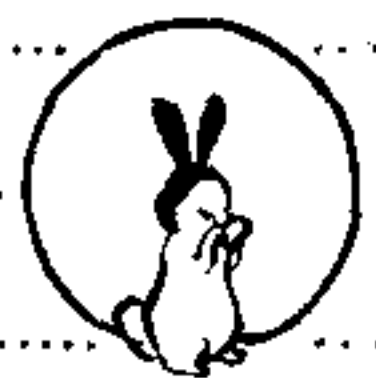
అన్న విషయం మీద పాఠకులు తావు సైజులో మూడు పేజీలకు మించకుండా, వ్యాసాలు రాసి, మార్చి నెల 1వ తేదీలోగా-మాకు చేరేలా పంపగోరుతున్నాము.

- ☐ మన ప్రధాని రూపొందించిన ఇరవై సూత్రాల పథకంలోని ఏ రెండు మూడు సూత్రాల నైనా ఆధారం చేసుకుని, రచన కొనసాగాలి.
- ☐ వ్యాసాలు పేజీకి ఒకపక్కనే శుభ్రంగా, విడివిడిగా రాయాలి. వ్యాసం పైన పేరు, పూర్తి చిరునామా వుండాలి.
- ☐ ఎట్టి పరిస్థితులలోనూ వ్యాసాలు తిప్పి పంపడం జరగదు కాబట్టి, సొంత చిరునామాగల కవర్లు పంపే అవసరం లేదు. దీని మీద ఎలాంటి ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలూ జరిగే అవకాశమూ వుండదు.
- ☐ వ్యాసాలన్నింటిలోకి ఉత్తమంగా ఎన్నికైన వ్యాసానికి రూ. 300 విలువ చేసే మంచి చీరెను బహుమతిగా పంపుతాము. ద్వితీయ స్థానంలో ఎన్నికైన వ్యాసానికి రూ. 200 విలువైన చీరె పంపబడుతుంది.
- ☐ గెలుపొందిన వారికి ఈ చీరెలు ‘ఉగాది’కి ముందుగానే అందేలా పంపగలము. ప్రథమ స్థానంలో ఎన్నికైన వ్యాసం-ఏప్రిల్ 1వ తేదీ గల ‘వనిత’ లో ప్రచురింపబడుతుంది.
- ☐ ఇవికాక, ప్రచురణకు స్వీకరింపబడే మరో ఐదు వ్యాసాలకు-వ్యాసానికి రూ. 50 (రొక్కం) చొప్పున బహుమతులు వుంటాయి.
- ☐ ఉత్సాహం గల వనితలు-ఈ పోటీలో పాల్గొని పోటీని విజయవంతం చెయ్యగలరని ఆశిస్తున్నాము. వ్యాసాలు పంపే కవర్ల పైన “ఉగాది వ్యాస రచనల పోటీ” అని రాసి, ‘వనిత’ చిరునామాకు పంపాలి. ప్రతి వ్యాసంతోనూ కింద వున్న ‘కూవమ’ ను నింపి, జతచేసి పంపాలి.

సంతకం .....

పేరు .....

ఉరు .....

విడివిడిగా మర పట్టించి, ఆ తరవాత పిండ్లు కలగలవచ్చు.

ప్రతి ఉదయమూ ఒక పెద్ద చెంచాడు పిండి మిశ్రణం తీసుకుని, దానితో పెద్ద చెంచాడు గోధుమ నూక చేర్చి జాగ్రత్తగా చన్నీటిలో కలిపి, తరవాత పొయ్యిమీద మరిగే ఒక కప్పు నీటిలో చేర్చి, గడ్డలు కట్టకుండా కలుపుతూ ఉండాలి. పిండి బాగా ఉడకాలి. ఉడకటం పూర్తి

అయినాక అందులో రెండు, మూడు పెద్ద చెంచాల బెల్లం పాకం వేసి కలియబెట్టాలి. పావకువట్టే ముందు అందులో కొంచెం పాలు కూడా చేర్చ వచ్చు. పావకు ఉప్పు నయిస్తే బెల్లం పాకానికి బదులు చిటికెడు ఉప్పు వెయ్యవచ్చు. కాల క్రమాన దీనితో శాకసారమూ, మాంససారమూ చేర్చవచ్చు.

—సుశీలా జయకరన్

అందచండిలు

జరీ బుటా, అందమైన పువ్వులూ చోటు చేసు
కున్నాయి. మరో అమ్మాయి కట్టుకున్న చీర
మీద జరీ గళ్ళు కనిపిస్తాయి. ఎరుపు, మస్తర్డ్
రంగుల అందమైన కలయిక ఈ చీర!

ఈ పేజీలలో కనిపించే పర్వచిత్రాలలోని
యువతులు అందమైన చీరలు ధరించి,
మరింత అందంగా కనిపిస్తున్నారు. మొదటి
చిత్రంలోని ఇద్దరు అమ్మాయిలు రెండు
రకాల చీరలు ధరించారు. ఒక అమ్మాయి
ఆర్ట్ సిల్క్, మామూలు నూలు కలిపి
రూపొందించిన నలుపు, నీలం రంగులు
కలగలసిన చీర కట్టుకుంది. ఈ చీర మీద

చీరెలు

రెండవ చిత్రంలోని యువతి దరించిన చీరె రంగు పేరు 'రాణి'. ఈ రాణి రంగు చీరె మీద కూడా అందమైన గళ్ళూ, పువ్వులూ ఉన్నాయి.

అలివ్, లెమన్ రంగుల చీరె కట్టుకున్న అమ్మాయి మూడవ చిత్రంలో కనిపిస్తున్నది. ఆ చీరె కొంగు మీద చక్కని దీపాల డిజైన్లు ఉన్నాయి. ఈ చీరె మీద కూడా కళ్ళకు విందుచేసే గళ్ళు కనిపిస్తాయి!

ఇక నాలుగవ చిత్రంలో కనిపించే ఇద్దరు

యువతులలో ఒకామె కట్టుకున్న నల్ల చీరెకు పసుపురంగు అంచు అందంగా అమరింది! రెండవ యువతి నీలం రంగు చీరె కట్టుకుంది. గోపురం సమూహాలు కనిపించే అంచు ఈ చీరె ప్రత్యేకత!

ఈ చీరెలను తమిళనాడులోని కోయం బత్తూరుకు చెందిన 'వీకో' సంస్థవారు రూపొందించారు.

మలర్ కొడి వీధి వాకిలి తెరిచి బయటికి తొంగి చూసింది. వీధిలో నడుస్తున్న వాళ్ళందరూ వేగంగా సాగిపోతూనే ఉన్నారు. ఆ చిన్న యింటి వైపు ఎవరూ రావడంలేదు. ఆమె భర్త ఇంకా రాలేదు. వస్తే తలుపు తడతాడుగా? అయినా, 'నేను వస్తానని తెలుసుగా? మళ్ళీ తిరిగి రాకుండా వెళ్ళిపోయా ననుకున్నావా? తలుపు తెరిచి ఉంచడానికి ఏం చేటు? నిన్ను ఏ దొంగ ఎత్తుకు పోతాడు?' అని భర్త విరుచుకుపడతాడనే భయం కొద్దీ అడపాదడపా తలుపు తెరిచి చూస్తూంటుంది. అలా తెరిచి చూస్తున్నప్పుడే అతను వచ్చేస్తే బావుంటుందనుకొంటుంది.

ఈ రోజు అతను రావడానికి అలస్యమయింది. ఏమైనా చీకటిపడ్డాక అతను ఇంట లేకపోతే ఆమెకు భయంగా ఉంటుంది. ఇరుగుపొరుగు గద్దల కళ్ళు ఆమె ఒంటిని చిల్లులు పొడుస్తూ ఉంటాయి. భర్తకన్నా భార్య బాగా చిన్నదయితే—ఆమె చాలా తేలికగా వళమౌతుందనీ, భర్తకు ద్రోహం చెయ్యడానికి సిద్ధమై కూచున్నదనీ—ఏవేవో కథలు చదివి అందరూ అలా ఆలోచిస్తూ ఉంటారేమో!

ఆమె మళ్ళీ తలుపు గడియపెట్టింది. భర్త అంతదాకా రాకపోవడం ఆమెకు ఎప్పటిలా కాకుండా, ఒక విధమైన సంతృప్తినే కలిగించింది. రాత్రి భోజనాలవేళ అతణ్ణి ఎలా ఎదుర్కోవాలో అనే దిగులుతో, గొడవ ఎలాగూ తప్పనిసరి అని తెలిసికూడా, అది వాయిదాపడడం ఆమెకు ఒక అర్థంలేని ప్రశాంతిని కలిగించింది.

కంకరరాతి బాట మీద చెప్పుల రావడి విన వచ్చింది. తన భర్త కాదు కదా! అతనేనా? మళ్ళీ తలుపు తీసి బయటికి తొంగి చూచింది. ఒక్క సారిగా నాలుగైదు ఈలలు ఆమె మీదికి దూసుకువచ్చాయి. ఆ యువకులు ఆమె దృష్టిని ఆకర్షించడానికని ఆ యింటి ముందు తెచ్చి పెట్టుకున్న గాంభీర్యంతో నడక సాగిస్తున్నారు. ఆమెను ఓరకంటితో చూస్తూ ఒకడు 'తుళ్ళి తుళ్ళి పడుతోంది తొలకరి వయసు' అని పాడుతుండగా, ఇంకొకడు 'ఎవడో కొద్దేస్తున్నాడయ్యా చాస్సు' అని పెద్దగా నిట్టూర్చాడు. ఆమె కోపంతో తలుపు మూయబోతున్నంతలో వాళ్ళలో ఒకడు ముందుకు వచ్చి "ఎక్స్యూజ్ మీ మేడమ్ ఈ యింటి నెంబర్ వట్టి నెవనా....నెవంటి త్రియా? నేనో అద్రెస్ కోసం వెతుకుతున్నా.... అందుకే...." అంటూ ఆమెను గుడ్లప్పగించి చూస్తూ ఇకిలిస్తూ నిలబడ్డాడు.

మలర్ కొడి అతని ముఖాన కొట్టినట్టు తలుపు దబీమని మూసి గడియ పెట్టింది. బయటనుంచి వాళ్ళ నవ్వులు వినిపించాయి.

చీ! ఏమిటి గొడవ! ఉన్న సొంత గొడవలు చాలక ఇదొకటి.

సొంత గొడవ! ఆమె గుండెల్లో చల్లగా ఏదో భావం తలెత్తింది. ఆమెకు తన భర్త ఏమంటాడో అనిపించింది.

ఆమె దృష్టి గోడమీది కారెండర్ మీద వారింది. కార్తికేయన్ పనిచేసే సంస్థ ముద్రించిన కారెండర్ అది. నాటి తేదీ ఇరవైఏడు. నెలాఖరు అనడానికి సందేహమేమీలేదు. అతను తప్పకుండా కోప్పడతాడు. ఇలా చేసి ఉండనక్కరలేదు. కాని.... ఏమిటో తనకు అలా చేయాలనిపించింది. అతని

తలుపు కథ:

నెల్లూడు

తమిళ సాహిత్య ప్రపంచంలో తనదంటూ ఒక ప్రత్యేకమైన స్థానాన్ని
సంపాదించినవారు కుమారి ఆర్. చూడామణి.
“ సామాన్య మానవుల కష్టనిష్ఠురాలే నా రచనలకు జీవం పోస్తుంటాయి”
అంటారు ఆమె. ఈమె రాసిన కథలు ఇతర భాషలలో కూడా
వెలువడ్డాయి. ‘ నెలాళరు ’ కథ ‘ మంగై ’
తమిళ పత్రికలో ఇటీవలే వెలువడింది.

ఆర్. చూడామణి

కోసం....అతను ఆ మాత్రం అర్థం చేసుకోకూడా?
బాగా కోపగించుకుంటాడో ఏమో?

ఆమె గుండె దడదడలాడింది. అతను అందుకు
కోపగించుకుంటాడా లేదా అనే విషయం తనకు
తెలియదనీ, అది తెలిసేంతపాటి చనువు తనకు
లేదనీ, తమ పెళ్ళయి పట్టుమని ఆరునెలలైనా
కాలేదనీ జ్ఞాపకం వచ్చి ఆమెకు ముచ్చెమటలు
పోశాయి.

పోనీ....దూరంగా పారేస్తే? ఆమె ఆలో
చించింది.

అయితేమాత్రం ఆ మనిషికి డబ్బివ్వనక్కర
లేదా? అది భర్తకు తెలియకుండానే ఉంచడం
సాధ్యమా?

ఆమె అశాంతితో కాలెండరు దగ్గరికి వెళ్ళింది.
ఇరవైఏడో తేదీ ఏడో తేదీగా మారిపోకూడదా
అని విచారిస్తున్నట్లు తేదీ కాగితాన్ని మళ్ళీ మళ్ళీ
తాకి చూసింది.

ఏడో తేదీ అయితే పరవాలేదు. రూపాయి
ఖర్చు పెట్టి రెండు నేంద్రంకాయలు (కేరళలో
దొరికే ప్రత్యేకమైన పెద్ద అరటికాయలు) కొన
వచ్చు. నెల మొదట భోజనంలో కూరగాయలకు
చోటుంది. కార్తికేయన్ కోపగించుకునే అవకా
శమూ ఉండదు. కాని ఇప్పుడు? ఏం చెబుతాడో?
మలర్ కొడి ఆలోచించలేక పోయింది.

“ ఇంటి పరిస్థితి తెలుసుగా నీకు? ఎవరి
నడిగి ఇలా విచ్చలవిడిగా ఖర్చు చేస్తున్నావ్? ”
అన్న అతని కఠినమైన మాటలు ఆమె మనసుకు
స్పష్టంగా వినిపిస్తున్నాయి.

దాంతో ఆమె భయం మరింత ఎక్కువైంది.
ఆమె తనకు తెలియకుండానే వెళ్ళి అద్దం ముందు
నిలబడింది. రంగు వెలిసిపోయిన ఆమె చీరను
కాదని ఆమె శరీరంలోని అందాన్ని అద్దం ప్రతి
బింబించింది. కనురెప్పపాటు కాలం అది ఆమెను
సముదాయించింది.

మరుక్షణం ఆమెకు తనమీద విపరీతమైన
కోపం వచ్చింది. తన అందాన్ని ఎరగా చూపి
అతణ్ణి మత్తులో పడవేసి, అతణ్ణి నోరెత్తకుండా
చేయాలని ఆమె ఎన్నడూ అనుకోలేదు. అటువంటి
పని చాలా హీనమైనదని ఆమె అభిప్రాయం.
ఒక మనిషి లోలోపలి సుగుణాలకు ఇవ్వని
విలువను కేవలం అడదాని శరీరం పైపైమెరుగు
లకు ఇవ్వడాన్ని - ఆమె తీవ్ర వ్యక్తిత్వాన్నే అవమా
నించడంగా భావిస్తుంది.

ఒక మేలు ఏమిటంటే—ఆమె భర్త అటువంటి ఆకర్షణలు చూసి కరిగిపోడు. అతను నోటికి వచ్చినట్టు తనను తిడుతున్నప్పుడు తన అందం అతని కంటికి కనబడదేమో అనుకుంటుంది ఆమె. కాని మనసుతో సంబంధంలేని నాలుక-కోపం వచ్చి నప్పుడు అగ్ని కక్కుతుంది. అతని ప్రేమ ఆమె మనసుకు దాగా తెలుసు.

కాని ఇవాళి స్థితి వేరు. అతనిలా ప్రవర్తిస్తాడో ఆమెకు అంటుబట్టడం లేదు. అప్పటిదాకా ఆమె అతని మాట జవదాటి ఎరగదు. ప్రతినెలా రెండు వందల రూపాయల ఆదాయాన్ని చాలా జాగ్రత్తగా, పొదుపుగా ఖర్చుచేయాలి. వాళ్ళు చాలా సామాన్యలు. ఆ రెండు చిన్న గదుల వాటాలోనే వంటవార్షా స్నానం పానం అన్నీ. ఆమె పుట్టింటి పేదరికంతో పోల్చినప్పుడు ఇదెంతో ఘనం. వాళ్ళు వస్తుండడం లేదు. కాని నెల నెలా పదిహేడు పద్దెనిమిది తేదీలు దాటక కాయగూరలు, పెరుగు, కాఫీ అన్నిటికీ స్వచ్ఛత చెప్పి వాటికి బదులు కాల్చిన అప్పడాలు, మజ్జిగ, టీ—ఇలా గడుపుతుంటారు. అలా ఉందని ఆమె బాధపడదు. ఎంచేతనంటే అతనూ అలాగే గడుపుకోస్తాడుమరి....

ఆ రోజే....అరునెలలలో మొదటిసారిగా.... ఆ అరటికాయలమ్మే మనిషి—అవాళ వీధిలో ఎందుకు అమ్ముకుంటూ రావాలి? అడగ్గానే అరుపు ఇవ్వడానికి ఎందుకు ఒప్పుకోవాలి?

ఒక రూపాయ మహా గొప్పయిందేమీకాదు! కాని ఆశయం ప్రధానం. కార్తికేయన్ కు అప్పు చెయ్యడం గిట్టదు—అది ఎంత తక్కువ మొత్తమైనా. “మనం బీదవాళ్ళం మలర్! కానీ ఎవడిదగ్గరా ఒక పైసా అప్పు తీసుకోకూడదు. మన అవసరాల కన్నా ఏ మాత్రమూ ఎక్కువ వద్దు. డబ్బిచ్చి కొనుక్కోలేనిదేదీ మనకు వద్దు. సరేనా?” అని అతను అడిగినప్పుడు ఆమె సగర్వంగా ‘సరే’ నన్నది.

అలవాటుప్రకారం ఆ నెల కూడా వారం రోజుల నుంచి కాల్చిన అప్పడాలే ఆధరవులుగా అలా నెట్టుకొస్తూ, అవాళ అరుపు చెప్పి అరటికాయలు తీసుకున్న విషయం భర్తకు తెలిస్తే....

మలర్ కొడి ఆలోచిస్తూనే ఉంది.

వాళ్ళ పెళ్ళయిన కొత్తలో ఒక రోజు వాళ్ళు ఇద్దరూ హోటలులో హుషారుగా భోంచేశారు.

ఆ రోజు ఆక్కడ అరటికాయ చిప్స్ తింటూ అతను “ఈ నేంద్రంకాయ చిప్స్ అంటే నాకు చాలా ఇష్టం మలర్! బంగాళాదుంప చిప్స్ కూడా వీటి తరువాతే! అరటికాయలు కొని యింట్లోనే చిప్స్ వేయించి తింటే మరింత బావుంటుంది!” అంటూ ఆమె చేయి మెల్లగా పట్టుకున్నాడు.

“నీకు నచ్చాయా మలర్! రోజూ నిన్నిలా హోటలుకు తీసుకువస్తుంటే ఎంత బావుంటుంది? కాని మన పరిస్థితి అలాంటిది కాదు. మీ పుట్టింట్లో లాగే ఇక్కడా నీవు పొయ్యి ముందు కూచుని తంటాలు పడాల్సిందే..” అతను అంతకన్నా ఏమీ మాట్లాడలేకపోయాడు. కన్నుల్లో ఒక విధమైన మమత దోబూచులాడగా అతను అలా మౌనంగా ఆమెను చూసినపుడు—అతని ముఖం మీది ముడతలూ, చెవుల వక్రన మెల్లగా వ్యాపిస్తున్న తెల్లటి జుట్టూ ఆమె కంటబడలేదు; తాను చాలా అదృష్టవంతురాలిననే ఊహా కలిగింది.

అలాంటి మనిషి ఇప్పుడు ఈ మాత్రం అర్థం చేసుకోలేదా?

అదీ....అతనికి ఇష్టమనే కదా? ఆ నేంద్రం కాయలూ మంచివే. ఒక కాయ తప్పకుండా అర్థ రూపాయి ఖరీదు చేస్తుంది.

ఒక రూపాయి. ఒక్కగనొక్క రూపాయి. అందుకోసం కోపించుకుంటాడా? ఏమో?

అదిగో....కాళ్ళ అడుగులదప్పుడు. అతనేనా? అతను కాకిపోతే మంచిది. మరికాస్త ఆలస్యం అయినా ఘనం. అంత చీకటిపడ్డాక కూడా అతను రాకపోతే ఎలా? అతను రావాలి. ఆవస్తున్నది అతనే కావాలి....వాకిలివైపు వడిగా వెళ్ళిన ఆమె కాస్త వెనకాడింది. ఆమె ఒంటరిగా ఉన్న సంగతి తెలిసి ఆ కుర్రాళ్ళలో ఎవడో సాహసం చెయ్యడం లేదు కదా? ఎవరో తెలియకుండా తలుపు తియ్యడం ఎలా?

కాని కార్తికేయన్ కు తలుపువేసి ఉంచితే చిరాకు. ఇంతలో తలుపు తట్టి శబ్దం విసబడింది.

“ఎవరు?” అన్నది ఆమె మెల్లగా.

“నేనే. ఇంత నేపయ్యాక ఎవరొస్తారు? ఎవరంటూ అడుగుతావా? ఎప్పుడూ తలుపు మూసి పెట్టడం ఎందుకూ—సంపద ఎవరైనా దోచుకు పోతారా, ఏం?”

అతను తిట్టడం వూర్తి చేసేంతలో ఆమె పరుగెత్తి వచ్చి గడియతీసి తలుపు తెరిచింది. కార్తికేయన్ ఉసూరుమంటూ రోపలికొచ్చాడు. ఉదయం తళతళా మెరిసిపోయిన అతని తెల్ల చొక్కా ముడతలు పడి, మూసిపోయి ఉంది.

“తలుపు తెరిచే ఉంచమని ఎన్నిసార్లు చెప్పాలి? దీపాలు వెలిగించే వేళ వీధి వాకిలి మూసి ఉంచావంటే నీలా పెద్దమ్మే తాండవిస్తుంది ఇంట్లో!”

“భయంగా ఉందండీ!” అంటున్నప్పుడు మలర్ కొడి ఏ భయాన్నీ సూచించిందో తెలియదు—భయం ఒంటరిగా ఉండడానికా....కాకుంటే అరటికాయలా గురించా?

“భయం ఎందుకూ? నీవో పెద్ద సీత.... రావణుడొచ్చి ఎత్తుకుపోతాడు! ఇది అందంగా ఉన్నామనే పొగరు కదూ? ప్రపంచంలో నీ కన్నా అందగత్తెలు చాలామంది ఉన్నారు. మరి కళ్ళు నెత్తికెక్కించుకోకు.”

కార్తికేయన్ చొక్కా విప్పాడు. ఒక్కసారి గట్టిగా నిట్టూర్చి “అబ్బా! ఏం ఉక్క పోస్తోంది! అది సరే—తలుపు మూసి కూచుంటావ్....తట్టగానే వచ్చి తెరవడానికేం? ఎవరూ అని అడగడం ఎందుకు? ఇంతనేపు దాటాక నేను గాక మరెవరూ వచ్చి తలుపు తడతాడు?”

ఇదేదో కొత్త ఇబ్బందిలా ఉంది అనుకొని అదిరిపడింది మలర్ కొడి. భయంగా తల ఎత్త అతణ్ణి చూచింది. కాని అతను ముఖం కడుక్కోవడానికి వెళ్ళిపోయాడు. అతను ముంగో పంకో అన్న మాటలే అని గ్రహించి ఆమె వంటింట్లోకి వెళ్ళిపోయింది. కార్తికేయన్ ముఖం కడుక్కుని, బట్టలు మార్చుకొని వచ్చేసరికి, ఆమె రెండు చేతుల్లోనూ రెండు గ్లాసులలో టీ తీసుకొచ్చింది. అతనికో గ్లాసు ఇచ్చి, తాను ఒకటి తీసుకుంది.

గ్లాసులో టీ ఒక గుక్క తాగి, “న... అబ్బా!” అని బాధగా అరిచి తల ఎత్తాడు అతను. “నిప్పులా మండిపోతూ ఉంది టీ! నా నాలుకను కాలేయాలనుకున్నావా ఏం?”

“అయ్యో.... అవేం మాటలండీ! అంత వేడిగా ఉందనుకోలేదు. ఇలా ఇవ్వండి. అర్పి తెస్తాను....”

“అక్కర్లేదు లే! హాచో....నీవు నీ పనీ....
ఏ....అది సరేకాని నేను రావడానికి ఆలస్యం
అయితే నువ్వు టీ తాగేయొచ్చుగా? నా కోసం అలా
హాచోవడం ఎందుకు?”

“అదెలాగండీ?” ఆమె సిగ్గుతో నవ్వింది.
ఇద్దరూ మౌనంగా టీ తాగసాగారు. గ్లాసు
అంచు మీదినుంచి ఆమెను చూసిన అతను,
చూపు మరల్చుకొని, మెల్లగా “నీకు కాఫీయే
ఇష్టం కదూ?” అన్నాడు.

“అబ్బే....అలాంటిదేం లేదు. మీరేది తీసు
కుంటే నేనూ అదే తీసుకుంటా! నాకు అన్నీ
ఇష్టమే.”

ఆమెను అరటికాయ చిప్స్ బాధ పెడు
తున్నాయి. ఆ రేకు డబ్బాలో చిప్స్....వాటిని
చెయ్యడానికి పక్కింటావిడ దగ్గర నూనె బదులు
తీసుకుంది తాను.

ఆమె అతణ్ణి ఒకసారి తేరిపార జూచి తల
వంచుకుంది. నోట్లో టీ చేదుగా ఉన్నట్లనిపిం
చింది. అంత ఉక్క, టీ వేడిమీ రెండూ ఉన్నా
ఆమె గుండెలో ఓ విధమైన చలి పారాడింది.

“ఇవాళ ఫ్యాక్టరీలో జ్వరమని మరో మెకా
నిక్ రాలేదు. అంచేత నేనే అతని పనీ చేసావా.
అందుకే రావడం ఆలస్యమయింది!” అని అతను
చెప్పినప్పుడే ‘ఎందుకివాళ ఆలస్యం?’ అని
తాను అతణ్ణి ప్రశ్నించకపోవడం ఆమెకు గుర్తొ
చ్చింది. తన ఆదుర్దాను దాచుకొంటూ “అందు
కేనా ఇంత ఆలస్యం అయింది? నేను ఏమైందో
తెలియక భయపడిపోయాను!” అంది.

“ఓహో! అందుకేనా ఇంతసేపూ అడగ
లేదు?”

ఆమె తుళ్ళిపడి, తలెత్తి చూసింది. అతని
ముఖం అలసటతోను, అసంతృప్తితోను నిండి
పోయి ఉంది. అతను హఠాత్తుగా మాట్లాడడం
ప్రారంభించాడు.

“ఏం వెధవ బతుకు! మనిషి పశువులా పని
చేసినా ప్రయోజనమేమీ కనిపించడంలేదు. తనకే
గతి లేనివాడు పెళ్ళి పెటాకులూ చేసుకోవడం
మరీ తప్పు. పెళ్ళాం రంగు వెలిసిపోయిన చీర
కడుతుంటే, ఆమెకు మారు చీర కొనలేనివాడు
ఎందుకు పెళ్ళి చేసుకోవాలి?”

ఆమె మనసంతా రేకు డబ్బా మీదే ఉంది.
ఒకానొక యుగాలుగా గడుస్తున్నట్లనిపించిందామెకు.
అతను ఏమంటాడో? కోపగించుకుంటాడేమో?
అతనికి యుంగోప మెక్కువ. మరి అతని మాట
మీరినందుకు తనను ఇంటి నుంచి వెళ్ళగొట్టడు
కదా? ఇన్నాళ్ళూ అలాంటి సందర్భమేదీ రాలేదు.
ఆమె ఆ ఆరాటాన్ని భరించలేకపోతున్నది.
అప్పుడే చెప్పేద్దాం అనుకొంది.

“ఎటుపక్క చూసినా కరువూ కాటకమూ....
దరలు మండి పోతున్నాయి. ఉద్యోగాలు లేకుండా
బాధపడేవాళ్ళకన్న ఉద్యోగాల్లో ఉన్నవాళ్ళు ఏం
సుఖపడుతున్నారో తెలియదు. ఎవరో లజ్జెది
కారులు తప్ప తక్కిన వాళ్ళు అప్పు చెయ్యకుండా
గడుపుకు రావడమే బ్రహ్మ విద్య అయిపో
తున్నది....”

ఆమె ముఖం పాలిపోయింది. అతనికి చెప్ప
కుండా దాస్తే? ఒక రూపాయేకదా? ఒకబో
తారీఖున సర్దేయవచ్చు. అతనికి తెలియకుండానే....

“ఏం మలర్, అదోలా ఉన్నావ్?
నీ సొమ్మేమో పోయినట్టు కూచున్నావేం? ఏమిటి
విషయం?”

ఆమె లేని చిరునవ్వు తెచ్చుకుని “ఏమీ
లేదండీ....” అంది. ఆమె ముఖం మరింత పాలి
పోయింది.

“ఇక్కడ నీకైనా నాకైనా పోవడానికి
ఏముంది గనక! నెలాఖరు....అందులో నూ
బికారులం. అదీ చాలదని ముఖం మాడ్చుకొని
కూచోడం ఎందుకూ? కొస్త ఉత్సాహంగా ఉండ
డానికేం? భలే ఆడమనిషి దొరికింది
నా ప్రాణానికి...”

మలర్కొడికి దుఃఖం ముంచుకొచ్చింది.
ఆమె అతి కష్టం మీద తనను నిగ్రహించుకుంది.
అతని మనస్తత్వం ఉన్న తీరు చూస్తుంటే అతనికి
అరటికాయల విషయం చెబితే ఇంట్లో ప్రళయం
ముంచుకొస్తుం దనిపించింది ఆమెకు.

భోజనం వేళ దగ్గర పడుతున్నది. మలర్కొడి
గోడ మీది గడియారాన్ని చూసింది. ముళ్ళు
వేగంగా కదలిపోతున్నాయి. అంతకన్న వేగంగా
ఆమె గుండె అదిరిపడుతున్నది. గంట
ఎనిమిదిన్నర అయింది.

“భోంచేద్దామా మలర్?”

“అ..”

గేయం

ఇక్కడే నిద్రిస్తాను

చెల్లని దొంగ నోటులాంటి

ఎదిగిన నా కొడుకు

బ్రతుకు తెరువు కోసం

సమాజం మధ్య తిరిగి తిరిగి

విసిగి వేసారి

అమ్మా, ఎందుకిచ్చావు

నాకీ జన్మ

అని పదే పదే

అడుగుడుగునా

అడిగి నా గుండె తరిగితే

ఈ యుసలి హృదయం

చెప్పగలిగిందింటే-బాబూ

లోకంలో కొన్ని వస్తువులు

ఎప్పటికీ మారకుండా

ఉంటేనే మంచిది

నువ్వెలా వున్నా

నీ పట్ల నా అభిమానం మాత్రం

మారదని

తల కింద

తల క్రిందులయే

సమస్యల తలగడనే పెట్టుకొని

ఇక్కడే,

ఈ అశాంతిలోనే

నిద్రిస్తాను

చరమకాలావస్థలో సహితం

బాధామయ జ్ఞాపకాలనే

ముద్రిస్తాను

ఆ లోకానికి పోయినా

ఇక్కడే విడికోసమే చింతిస్తాను.

—దువ్వ సుభద్రాదేవి

“పరుగులు వ్రేలకు చేతున్న అవ్వాయాన్ని ప్రతిఘటించడం కోసం మీరు మా మహిళా మండలిలో చేరాలి!”

“ఓ! దానికేం దాగ్యం! మా వారిని కూడా ఓ మాట అడిగి - అలాగే చేరుతా!”

ఒక సమయం గడిచినా, ఆమె రిటర్న్లేదు.

“ఇవాళ నీ కేసుయింది? అన్నం వండ లేదా?”

“వండనండీ!”

“మరయితే ఇంకేం? లేచి రా....”

అతను లేచి వచ్చి అల్పామీనియం బ్యాంకు నుంచి పెట్టుకుని రూచున్నాడు. పక్కనే మరో వ్యాం. రెండు పక్కలలోనూ వర్తించాక ఆమె భోజనానికి కూచోడం అలవాటు. ఆమె రెండు గ్లాసులలో మంచినీళ్ళు పెట్టింది. భర్తకు అన్నం వడ్డించి, పులుసు పోసింది. కాల్చిన అప్పడం వేసింది.

అంతటిలో ఆపేస్తే ఏం?

‘ఎవరి దగ్గరా పైసా అప్పు చెయ్యకూడదు’ అనే ఆశయం ఒకటే అతని దీదరికానికి అలంకారమై ఉండగా, తాను దాన్ని కళంకపరచిన విషయం తెలిస్తే అతను ఏమనుకొంటావో అనిపించింది ఆమెకు. పోనీ చెప్పడం మానేస్తే ఏం?

కాని అతనికి ఆ చిప్పంటే ప్రాణం. తానూ ఎంతో ప్రేమతో చేసింది. అతను తిట్టిన కొట్టిన పరవాలేదు. ఒకటో అరో చిప్స్ అతను తింటే తనకు అంతే చాలు అనుకొంది ఆమె. అదీ కారవాళ్ళమధ్య దాపరికా లేమిటి?

“అది కాదండీ....” ఆమె చూటాచూటా కూడ దీసుకుంటూ “ఇవాళ మరో విశేషమూ ఉంది” అని రేబుడబ్బా తెచ్చి, చిప్స్ కొన్ని అతని వ్యాంంలో పెట్టింది.

“భలేభలే! అరటికాయ చిప్స్! ఎప్పుడు చేశావు ముగ్గు?” అతను ఉత్సాహంగా అరుస్తూ

చిప్స్ నోట్లో వేసుకున్నాడు. “చాలా దాగుంది! నిపు తిన్నావా?”

ఆక్షణాన ఆమె కోరిన ఫలితం లభించింది. ఆమె ఆ అనందాన్ని ఒక్కసారిగా అనుభవించింది. ఇక ప్రళయాన్ని ఎదుర్కోవాలి అనుకుంది ఆమె. దాంతో నిలువెల్లా వణికిపోయింది.

“అవును....నెలాధరు చూడ! చచ్చెక్కడిది ముగ్గు?”

ఆమె దండనకు పెరచినట్టు లేచి కాస్త దూరంగా వెళ్ళి నిలబడింది. “అది కాదండీ....”

“ఏవైనా చిల్లరదబ్బులు దాచి ఉంచావా?”

“లేదు.”

“కాయలు ఎవరైనా ఇచ్చారా?”

కాదన్నట్టు ఆమె తల తిప్పింది. ఆమె మాట్లాడడానికి కూడా శక్తి లేనిదానిలా అయి పోయింది.

“మరి?”

ఆమె కాస్త తటపటాయించింది. తర్వాత పెదవులు తడుపుకుంటూ “వీడితో అమ్ముకుంటూ వెళ్ళాడు. అప్పుచెప్పి రెండు కాయలే కొన్నాను - ఒక్క రూపాయే!” అన్నది.

ఆ తర్వాత కాసేపు అక్కడ చిమ్ముకున్న మౌనం-ఆమె గుండెను చిగులుతో నింపింది. ఆమె హిపిరి పీల్చుకోవడానికి కూడా శ్రమపడింది. కార్తికేయన్ కన్నార్పకుండా ఆమెను అలాగే చూశాడు.

“ఏ....ఏమిటండీ?”

“అప్పు చెప్పి కొన్నావా?”

“ఓ..”

“నాకు అది నచ్చదని నీకు తెలియదా?”

ఆమె జవాబివ్వలేదు.

“ఏదీ అప్పు తీసుకోకూడదని నేను చెప్పాను కదా?”

“ఇలా చూడండి....”

అతను “అప్పు చెయ్యకూడదని నేను చెప్పాను కదా?” అని గర్జించాడు.

ఆమె వణికిపోతూ “చెప్పారు” అన్నది.

“మరి ఇలా ఎందుకు చేశావ్?”

“అది కాదండీ....”

“నామాటకు ఎదురు చెప్పేంత నిబ్బరం వచ్చేసిందా నీకు?”

“లేదండీ!”

“ఇదేం కలవాళ్ళ ఇల్లనుకున్నావా? చిప్స్ లేకుంటే అన్నం దిగదా? మనం బీదవాళ్ళమని తెలియదా? మరి నా మాట ఎందుకు జవదాటావు? పొగరుతో నీ ఇష్టం వచ్చినట్టు నడుచుకుంటే ఏం చేస్తానో తెలుసా? ఏమనుకున్నావ్ నీవు?”

ఆమె పెదవులు వణికాయి. “కోప్పడకండి. ఇన్నాళ్ళూ మీ మాట ఎప్పుడన్నా జవదాటానా? కాని, ఆ కాయలు చావున్నాయండీ! అదీకాక అతను వచ్చేనెల నుంచీ సేంద్రంకాయలు అమ్మును-మామిడి పళ్ళే అమ్ముతాను అన్నాడు. బాగా బేరం చేసే కొన్నాను....మీకు ఇష్టంకదా అని....”

అతను కోపంతో ఆ చిప్స్ దబ్బాను ఎత్తి ఆమె మీద విసరబోయాడు. కోపంతో అతని ముఖం చిగులుకుపోయింది. అతని ఎదుట ఆమె ఎందుటాకులా వణికిపోతూ నిలబడింది. భయంతో విప్పారిన ఆమె కళ్ళలో అతని చూపు అనింది. కాసేపు అతను ఆమెను మౌనంగా చూస్తూ ఉండి పోయాడు. తర్వాత చేతిలోని దబ్బాను కిందపెట్టి, ఆ చేత్తోనే ఆమెను దగ్గరికి రమ్మని సంజ్ఞ చేశాడు. ముగ్గుకొడి భయం భయంగా అడుగు తీసి అడుగు పెట్టి అతని దగ్గరికి వెళ్ళింది. అతను ఆమె చేతిని పట్టుకుని తన పక్కన కూచో బెట్టుకుని ఎడమ చేత్తో ఆమెను చేర్చి పట్టుకున్నాడు. అలా పట్టుకుని చిప్స్ తీసుకుని తినబోయాడు; అతని కంట కన్నీరుకమ్మి చిప్స్ ఎక్కడ ఉన్నాయో అతనికి తెలియలేదు.

✱

సగటు మనిషి జీవితానికి జీతంకంటే కాలం విలువైనది. ఈ సంగతి చిన్నప్పటినుంచి అమ్మా నాన్నా నూరిపోయడం మాట అటుంచి, అనుభవానికి వచ్చిన చేదునిజం. మా అక్కయ్యని చూచినా, వక్కింటి పిన్నిగారు పార్వతమ్మగారిని చూసినా మధ్యతరగతి గృహిణులు కాలం ఎంత వృధాచేసుకొంటున్నారో నా కర్ణమైపోయేది. మా చిన్నతనంలో బడికి వెలపులిచ్చిన రోజుల్లో నేనూ మా అక్క యిరుగు పొరుగు ఇళ్ళకు పెత్తనాలకు బయలుదేరి తిరిగివచ్చాక, మా ఆమ్మ ఎంతగా కేకలేసేదో నాన్నగారు ఎంతగా చెవులు మెరిపెదేరో గుర్తు చేసుకొంటుంటే కాలం ఎంత విలువైందో అర్థమవుతుంది.

ఎక్కడలేని కాలం మా అక్కయ్యకి నిద్దరపోవటానికి చాలనట్లే మా పార్వతమ్మ పిన్నిగారికి ఎంత పొద్దున్నా పెత్తనాలకే సరిపోయేది కాదు - మా అక్కయ్యని చదువుకో చదువుకోమంటూ వేళంలోవున్న వారపత్రికలూ మాన పత్రికలూ తెచ్చి మా బావగారు ఇంట్లో పడేసేవారు. కాని మా అక్కకు ఆ ధ్యానే వుండేదికాదు. బావగారి రోరు భరించలేక ఎప్పుడన్నా పత్రిక చేత్తో పుచ్చుకొంటేచాలు-నాలుగు పంక్తులు చదివేసరికి నిద్దర చక్కగా వచ్చేది. పాపం! ఇంకేం చదువుతుంది? ఇహ యిది పనికాదనుకొని బావ తెచ్చిన పుస్తకాలు పొరుగింటి వారికి ఇరుగింటి వారికి ఎరు విచ్చేది. పోనీ చదువంటే నిద్దరొస్తుందనుకొంటే పనిమీద శ్రద్ధ వున్నదేమో అనుకుంటారు-అలాంటి చేమీలేదు. కూర వేగే లోగానో అన్నం ఉడికే లోగానో ప్లో దగ్గరే కూర్చుని చప్పున ఒక కునుకు తీస్తుంది. అలాంటి అక్కయ్యకు యిల్లు నీటుగా వుంచుకోవటం ఎలా సాధ్యపడుతుందో చెప్పండి. కూర్చుని తల దువ్వుకున్న చోటునే ఆ సరంజామా వదిలేస్తుంది. ఎంగిలి కంచాలు కూడా పనిమనిషి వచ్చి ఎత్తేవరకూ అలా కునికిపాట్లు పడుతూనే ఉండాలి. సాయంత్రం మా బావగారు ఆపీసు నుండి వచ్చాకో, నేను స్కూలు నుంచి వచ్చాకో ఆ యింటిని మేము సంస్కరించుకోవలసిందే.

నిజం చెప్పాలంటే మా అక్కకున్న నిద్దరా బద్ధకం పార్వతమ్మ పిన్నిగారికి లేవు. అవిడ బహు చలాకి మనిషి. ఊణం కాలూ నోరూ ఊరికే వుండవు-అస్తమానూ సోది చెప్పడమో హమేశా పెత్తనాలు చేయడమో. అంతెందుకు మా పిన్ని గారుంటే ఏ స్థానిక దిన పత్రికా అక్కర్లేదు. ఆమెకు తెలియని వార్తలులేవు. ఆ సందులో ఆమె ఎక్కని గుమ్మంలేదు. మార్కెట్టులో నిత్యా వసర వస్తువుల ధరవరల దగ్గరనుంచి ఏ రోడ్డు మీద ఏ నీటి బస్సుకి ఎన్ని ప్రమాదాలు సంభవించాయో, ఎంత ప్రాణ నష్టం జరిగిందో ఏ ఇంట్లో ఏ వాటా ఖాళీగా వుందో - అద్దె ఎంతో - కరెంటూ కొళాయి నీళ్ళు వగైరా వగైరా వివరాలన్నీ పిన్ని గారికి కంఠోపాతం. వడ్లతోపాటు తట్టా ఎండా లని పిన్నిగారి ముగ్గురి పిల్లలూ అవిడతోబాటు దేశ సంచారానికి తయారు-పోనీ ఆ పిల్లలయినా ఒక తీరున వెళ్ళినచోట కుదురుగా కూర్చుంటారా అంటే-ఉహూ! - రేడియోలు మరామత్తు చేస్తారు-కుట్టుమిషన్లు దడదడ లాడిస్తారు - పుస్తకాలు చించి పోగులు పెడతారు. అదీ ఇదీ కాకపోతే వీధిలోకిపోయి మురుగు కాల్వల దగ్గరో, చెత్త డబ్బాల దగ్గరో మట్టి కొట్టుకుపోతూ ఆటలు! మరి మా పిన్నిగారికి ఆ పిల్లల్ని చూస్తే ఎంత ముద్దొస్తుందో చెప్పలేంగాని ఇరుగు పొరుగుకి మాత్రం వాళ్ళంటే చచ్చే హడలు. పిన్నిగారితో పాటు వాళ్ళకి చిన్నప్పటి నుంచి పెత్తనాల మీద మోజుపెరిగి బడికి వెళ్ళటమంటే వరమ అసహ్యంగా తయారయింది.

పిన్నిగారు తన యింట్లో పని ఆట్టే చేసుకో నక్కర లేదు. చాకలి, పనిమనిషి - మండి మార్బలం ఇల్లు చక్క బెడతారు గనక అవిడ పెత్తనాలకి పోగలదు. కాని ఎవరింటికో పోయి, ఏ యిల్లాలుతోనో కబుర్లూ కాకరకాయలూ మొదలు పెడితే ఆ యిల్లాలి పని ఏం కాను చెప్పండి? పాపం అవిడకి పిన్నిగారికి మల్లే పది మంది నొకర్లూ చాకళ్ళులేరు. ఇంటి పని చాలక లలితమ్మగారికి బట్టలు కుట్టుకోవటం డిజైన్లు కుట్టడంలాంటి పనులు సవాలక్ష. ఇదంతా చెబుతూ వుంటే లలితమ్మగారు మధ్య తరగతి యిల్లాలను

కునేరు. కాదు--ఆమె భర్త ఆపీసరు; పది హేనువందల జీతం. ఇంకా కావాలంటే చిన్న కారు, ఫ్రీజ్ లాంటి అధునాతన సౌకర్యాలన్నీ అమర్చిపెట్టుకొంది. ఇవన్నీ రావుగారు కొని పారేసినవి కావు. చిన్న కారు రావుగారు ఆపీసు యిచ్చింది. మిగిలిన కుట్టు మిష సంతేనూ ఫ్రీజ్ అంటేనూ అవిడ స్వార్జితం. నిజానికి అవిడ మెట్రిక్ కి కట్టి ఈ మధ్యే పాసయింది. వాయిదాల పద్ధతిలో అవిడ సామాన్లన్నీ కొనుక్కుంది. వారింట్లో ఆడపిల్లలకి, అవిడకి కావలసిన గుడ్డలన్నీ అవిడే కుట్టుకుంటుంది. అవికాక అందమైన కట్ పీసెస్ కొని చిన్న పిల్లల నిక్కర్లూ, ప్రాకులూ, షర్టులూ లాంటివి కుట్టి రేడిమెడ్ షాపుల వాళ్ళకి ఇస్తారు. ఆ షాపుల వాళ్ళు ఆ గుడ్డలు అమ్మేసి ఆ డబ్బు అవిడకు యిస్తారు. దిండు కవర్లు కుట్టడం - అందమైన అల్లికలు అల్లడం - ఇత్యాది పనులన్నీ చేసి లలితమ్మగారు అధమం నెలకి ఐదారువందలు తేలిగ్గా సంపాదిస్తారు.

ఇవన్నీ పిన్నిగారికి అక్కకూ చెబుతామనుకోండి. అనవసరంగా వాళ్ళచేత తిట్లు తినడం తప్పించి ఎవళ్ళకి లాభం ఉండదు. “బట్టలు కుట్టడానికి మా ఖర్మం ఏం కాలింది-మా భర్తలు రెండు చేతులా పట్టుకొచ్చి పోస్తున్నారు-మీరంతా ఉద్యోగాలుచేసి ఊళ్లు ఏలండి--” అంటారు. కనీసం కళా హృదయంతో ఆనందించనన్నా ఆనందించరు.

పార్వతమ్మ పిన్నిగారో! ఎందుకురెండి అవిడంటే అసలే నాకు భయం--“ఏమోనమ్మా! ఇల్లో నారాయణమ్మా అంటూ గుమ్మాలూ కిటి కిలూ మూసుకుని నూతిలో కప్పలా కూర్చోవడం మా చేతగాదు--మేం నలుగురిళ్ళకి వెడతాం! అంతేగాని నన్ను ముట్టుకోకు నా మాల కాకి అన్నట్టు ఉండడం మా యింటా వంటా లేదు తల్లీ!” అని ముక్కు మూతీ విరుచుకొంటుంది. ఇట్లాంటి వాళ్ళను మార్చాలని ప్రయత్నించటం కొరివితో నెత్తి గోక్కోవటమే అవుతుంది. □

బ్లోజు నెక్లనులో కత్తిరించే నైజా. ఆకారం రాగ్లాన్కు కావలసిన స్టయిల్నుబట్టి ఉంటుంది. ఎ, బి అనే రెండు బిందువులు ముందు వెనకల ఒక దానిపైన ఒకటి ఉండేట్టు గుర్తించండి. ఎ నుండి సి=2" (లేదా కావలసినట్టు). కాని ముందు వెడల్పుకంటే వీపు వెడల్పు తక్కువగా ఉండాలి. నైజా మధ్యని బి మార్కు చేయండి. ఇప్పుడు ఎ, బి కప్లైను 1, 2 బొమ్మలలో లాగా $\frac{1}{4}$ అం. బయటికి కలపండి. దుస్తు ముందూ

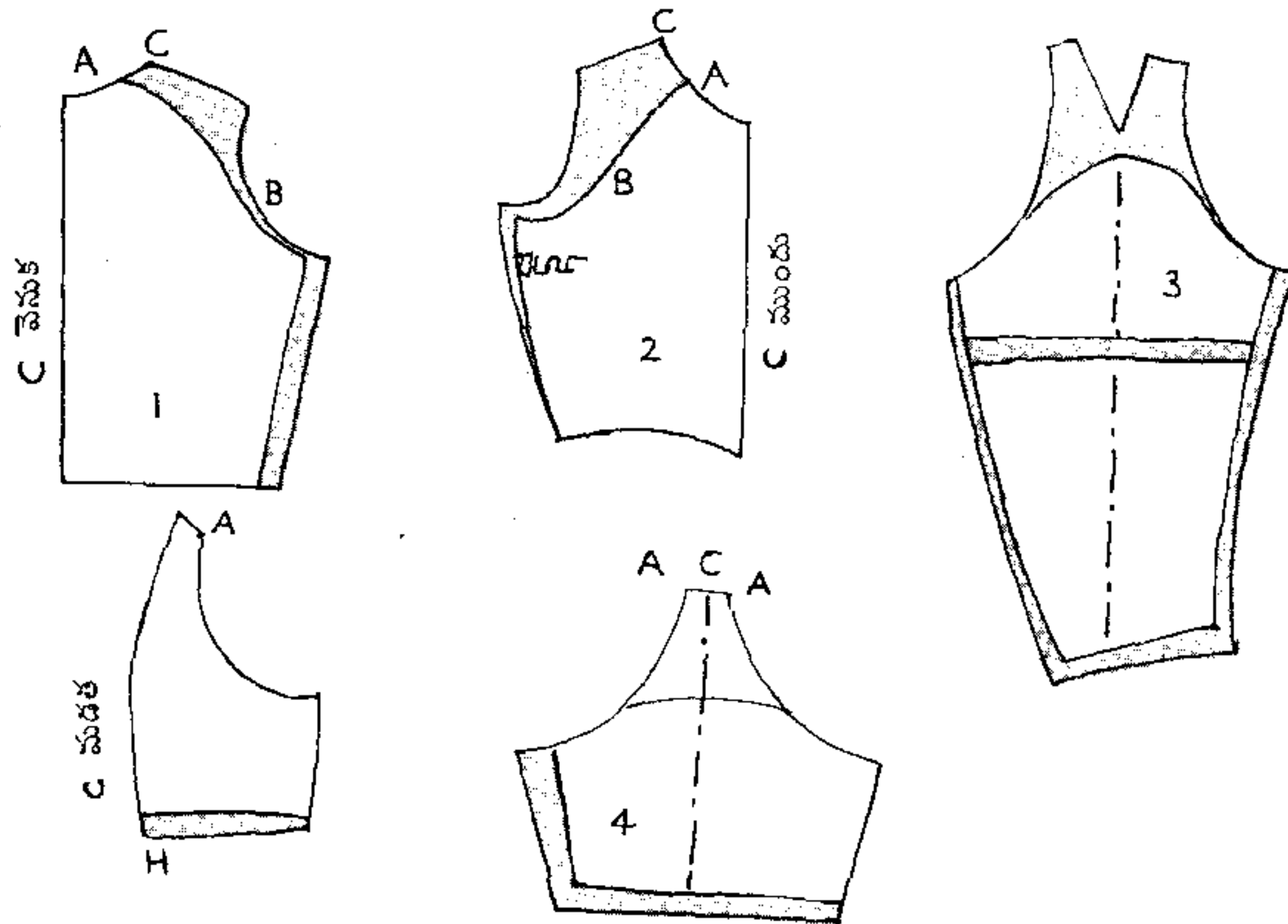
రెండు సమ భాగాలుగా కత్తిరించండి. విరుద్ధమైన రంగులు గల ఒక లేసు లేదా గుడ్డముక్కను ఎంచుకుని, స్టీవ్ మధ్యని నిలుపునా ఎంత వెడల్పు ఉండాలో నిశ్చయించుకోండి. ఇప్పుడు మీ స్టీవ్ ముక్కల రెండు అంచులనూ మడవండి. ఒక్కొక్క మడత లేసు లేదా స్టీవ్ వెడల్పులో సగం ఉండాలి. అప్పుడు చేతి అసలు వెడల్పును మించదు. ఇప్పుడు రెండు ముక్కల తాలూకు అంచులను లేసు లేదా స్టీవ్ మీద కుట్టండి.

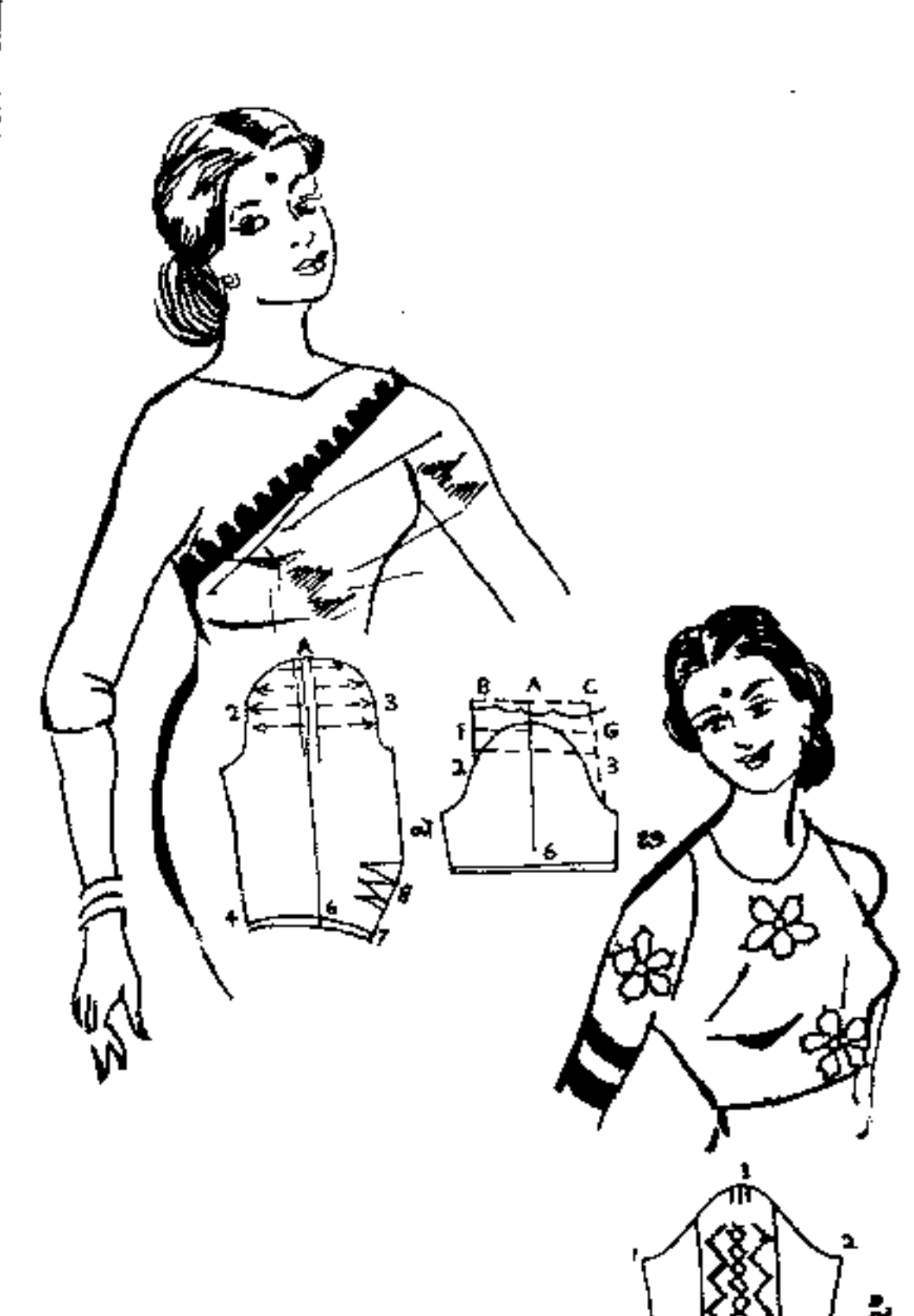
కుట్టుపని: అభ్యాసం

వనిత -

[కుట్టుమెషిన్లు తయారు]

వైయిన్ నమూనానుండి రాగ్లాన్ చెయ్యి

వెనకా భాగాలలో—రేఖకు పైని మార్కు చేసిన నమూనాను కత్తిరించండి. 3-వ బొమ్మలోలాగా వాటిని చేతి పైభాగాన పిన్చెయ్యండి. పైవేపు భుజపు లైను—మార్కు చేసిన కేంద్రానికి సరి సమానంగా ఉండాలి. భుజ రంధ్రపు పాయింటు చేతి అంచును తాకాలి. ఇందువల్ల భాగాలన్నీ విచ్చుకుని రాగ్లాన్ రకపు చేతుల భాగాలలో తరచు కనబడే భుజపు ధార్టు ఏర్పడుతుంది. గాతీలైను దగ్గరా, చేతికి కాస్త వదులుండండి. అంటే—2, 3 బొమ్మల్లో లాగా చంక వెడల్పు కాస్త పెంచాలన్న మాట. 4-వ బొమ్మలోలాగా రెండు ముక్కలు బి.పాయింటు చేతి మడత దగ్గర కలిపేట్టు ఉంచాలి.

బ్లోజు చేతిని డిజైనింగ్ చేయడం:—(సి) స్కెచ్లో చూపినట్టుగా పొట్టి చేతి బ్లాక్ నమూనా తీసుకోండి. పాయింటు 3 వద్ద పొడుగుతా మడిచి,

స్కెచ్ 'బి' చూడండి—స్కెచ్ 'సి'లో చూపిరి గానే అదే పొడవు చెయ్యి గల వెడల్పు నమూనా; స్కెచ్ 'ఎ' పొడగు చెయ్యి అంటే చేతిలో $\frac{3}{4}$ భాగం మూస్తుందన్న మాట. స్కెచ్ 'ఎ' నుండి 'బి' నుండి వచ్చే చేతి క్రాన్ భాగాలు రెండూ ఒక్కటే. ఎ, బి స్కెచ్లలో చూపినట్టు చేతుల పైభాగం ఒక అంగుళం పైకెత్తబడింది. అందువల్ల కుట్టేటప్పుడు పైన రెండు స్టీట్లు తీసుకోవడానికి వీలున్నది. 7 కి 4 కి మధ్యదూరం మీ చెయ్యి గర్ల్+ఒక అంగుళానికి సమానం. పాయింటు 3 వద్ద బొమ్మలో లాగా ధార్టు తీస్తే, మోచేతివద్ద చక్కటి ఫిట్టింగు అమరుతుంది.

యోక్ :-దుస్తులు ముందుగాని వెనుకగాని, లేదా ఒక వెనుక వక్క మాత్రంగాని, యోక్ను అతకవచ్చు. అది యోక్ దిగువ భాగపు కింది భాగానికి మంచి నిండుదన మిస్తుంది. సామాన్యంగా

ఈ యోక్లు—ప్రాకులు, బ్లోజులు, బుష్ షర్టులు, జాకెట్లు వంటి పిల్లల దుస్తులలోనూ, అట బొమ్మల దుస్తులలోనూ కనిపిస్తాయి. పని పాటుల్లో వీలుగా ఉండటానికి, తేలిగ్గాను, అందం గాను ఉండడం కోసం యోక్లు ఉపయోగ పడతాయి.

పదకొండవ పాఠం

ఆకారాలు - అనాకారాలు

కట్టింగు—కుట్టుపనులలో ప్రవీణులు కావడానికి తగినంత శరీర శాస్త్రం కూడా తెలిసి ఉండాలి. శరీర ఆకృతిలో, పెరుగుదలలో శరీరానికి శరీరానికి లేదా ఉంటుంది. కీళ్ళ చలనం, కండరాల వ్యాకోచం—ఈ రెండింటికీ, దుస్తులో దారాళంగా స్వేచ్ఛ ఉండాలి! ఈ విషయాన్ని సులువుగా గ్రహించ వచ్చు. శరీరమూ, దాని ఆకార వికారాలూ గమ

చేసే కుట్టుపని బడి

చేసే ప్రసిద్ధ సంస్థ 'ఉపా'వారి సౌజన్యంతో

నిన్నే చక్కగా నప్పేటట్టు దుస్తులను తయారుచేయవచ్చు. కనుక, కుట్టుపని నేర్చుకునేవారికి శరీర శాస్త్రం కూడా తెలిసి ఉండాలి.

మానవ శరీరాన్ని మూడు ముఖ్య భాగాలుగా చెప్పవచ్చు:— (1) తల, (2) మొందెం, (3) కాళ్ళు—చేతులు. దుస్తులను సామాన్యంగా మొందెము, కాళ్ళు—చేతులు కప్పటానికే తయారు చేస్తారు. అయితే—కీళ్ళు కదలికల, కండరాల సంకోచ వ్యాకోచాలు, మనిషి పెరుగుదల—వీటన్నింటినీ మనసులో ఉంచుకోవటం దుస్తుల తయారీలో చాలా ముఖ్యమైన విషయం.

దుస్తుల కట్టింగులోను, ఫిట్టింగులోను, శరీరానికి సంబంధించిన ఈ లక్షణాలను ముఖ్యంగా గమనించాలి:—

1. కీళ్ళ కదలికలు
2. కండరాలు సాగటం, ముడుచుకోవటం
3. శరీరం పెరుగుదల
4. శరీర భాగాల పరిమాణాలలో భాగానికి భాగానికి పోలిక.

కీళ్ళు—కదలిక:

మన శరీరంలో ముఖ్యమైన కీళ్ళు మూడు: (1) జారుడు కీళ్ళు (2) బంతిగిన్నె కీళ్ళు (3) మడతబండు కీళ్ళు. శరీరాన్ని కదలించేవి ఈ కీళ్ళే. మొందెం వంగటానికి, అటు ఇటు తిరగటానికి వెన్నెముక, నడుము, మోకాలి చిప్ప—ఇవి జారుడు కీళ్ళకంటే విరివిగా చలనం కలిగిస్తాయి. తుంటి, భుజము, చేతివేళ్ళు, కాలివేళ్ళు—వీటికి బంతిగిన్నె కీళ్ళు ఉన్నాయి. ఇవి జారుడు కీళ్ళకంటే స్వేచ్ఛగా కదులుతాయి. మూడవ రకం మడతబండు కీలు; దీనివల్ల శరీర భాగాలు కొంత పరిమితిలో, ఒకే దిక్కుకి, ముందు వెనుకలకు తిరుగుతాయి; మోకాలు, మోచేయ్యి దీనికి ఉదాహరణలు. దుస్తులో భుజం వద్ద, పోర్ట్ వద్ద ఒక నీమును ఉపయోగించ వలసి

నప్పుడు, ఆ భాగాలను ఎక్కువ లోతుగా కత్తిరించకూడదు. ఎందువల్ల అంటే—కాళ్ళూ చేతులూ కదలటానికే వీలుండదు. ఈ విషయం 1, 2 బొమ్మలలో వివరంగా చిత్రింపబడింది.

1—వ బొమ్మలో—ఎ—చేతి కఫ్, బి—చంక, సి—బ్లోజు కిందిభాగం. అసలు చంకకు దిగువ, పాయింట్ డి—వద్ద ఈ బ్లోజుయొక్క పై లోతు ఎక్కువగా కత్తిరింపబడింది. దండ ఎ—వద్దకు వచ్చినప్పుడు దండ కోణము బి—నుండి తెరుచుకుంటుంది, స్లీవ్ కోణం డి—నుండి తెరుచుకుంటుంది. కారణం—దండ కదలిక, స్లీవ్ కదలిక ఒక చోటు నుంచే, అనగా బి—నుంచి ఆరంభం కావు. బ్లోజు బాటమ్ సి—వద్ద అయినా పై కెత్తవచ్చు, లేదా సి—వద్ద బ్లోజు బిగుతుగా వుంటే, ఎత్తకుండా నయినా ఉండవచ్చు. కాని, స్లీవు మటుకు ఇ—డిల మధ్యని బాగా సాగాలి. ఇందువల్ల బ్లోజు తొడుక్కున్న వారు భుజం ఎత్తలేరు—పైగా చంకదగ్గర బ్లోజు చప్పున చిరుగుపడుతుంది. కాళ్ళు ఎడం చేసినప్పుడు కూడా ఇదే మోస్తరు చిక్కు వస్తుంది—ముఖ్యంగా, నైకిల్ తొక్కేవారికి—ట్రపు జర్నల్ బాడీరైజుని ఎక్కువగా కత్తిరించడంవల్ల ఈ చిక్కు వస్తుంది. (2—వ బొమ్మ చూడండి.)

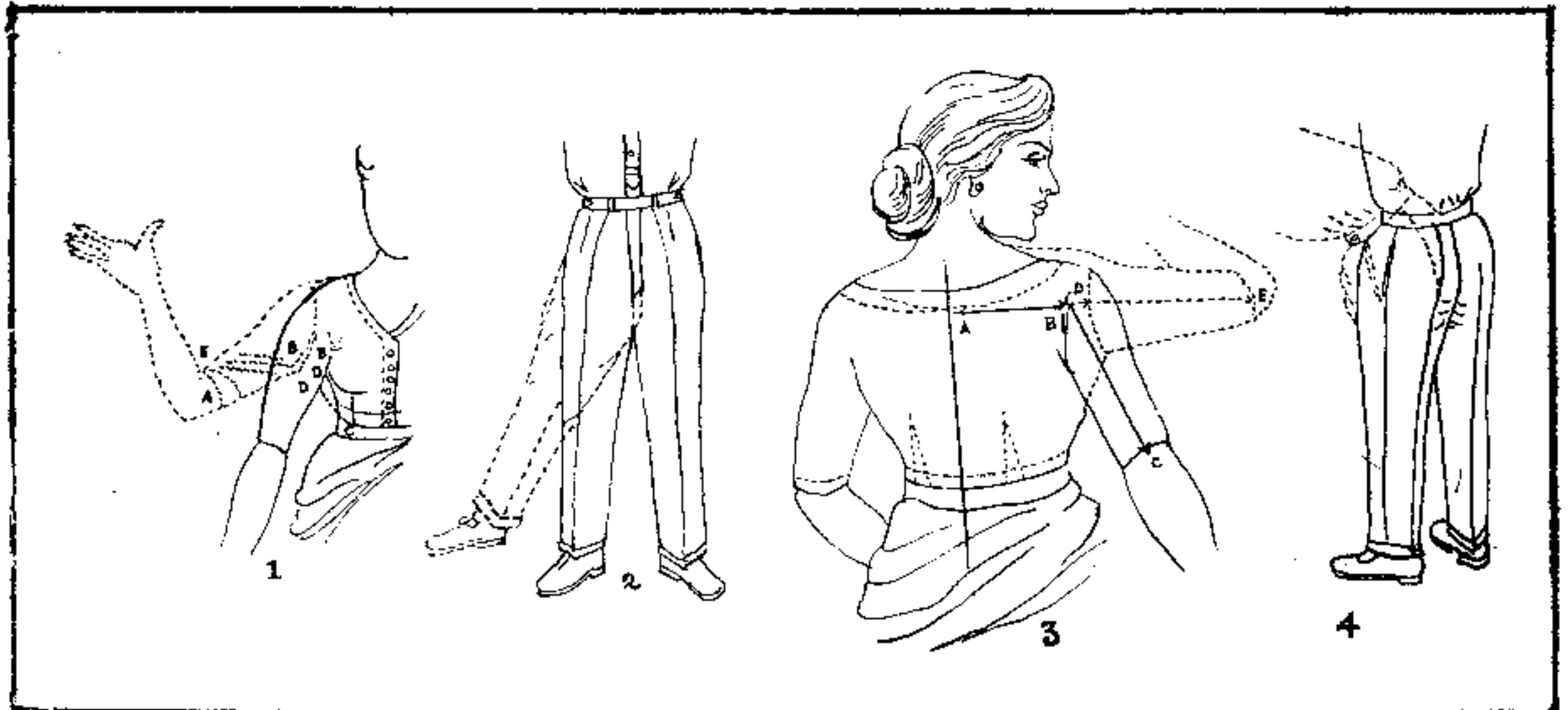
కండరాల సంకోచం—వ్యాకోచం:

కీళ్ళు కదలినప్పుడు కొన్ని కండరాలు సాగుతాయి, కొన్ని ముడుచుకుంటాయి. ఆ చోట్ల కదలికకు అవసరమైనంత గుడ్డ వదలిపోతే, ఇరకాటకంగా వుంటుంది; (3—వ బొమ్మ చూడండి.) వీవు మధ్యనించి చేతివరకు ఉండే దూరం, అంటే ఎ—నుంచి బి—వరకు కాస్తయినా ఎక్కువ లేకుండా, సరిగ్గా సరిపోయేటంత గుడ్డనే వదలి నట్టయితే, ధరించినవారు భుజం ముందుకు

కదలటానికి లేదు. దీనికి కారణ మేమిటంటే—భుజం ముందుకు వచ్చినప్పుడు వీవు కండరాలు వ్యాకోచిస్తాయి. ఇ—వద్ద ఉండే దండయొక్క కొత్తస్థానంలో ఎ—నుంచి డి—వరకు గల దూరం సి—వద్ద నుండే పాత స్థానంలోని ఎ—నుంచి బి—వరకు గల దూరంకంటే ఎక్కువవుతుంది. ఫలితంగా—ఆ జాగాలో ఒత్తిడి ఎక్కువై, బ్లోజు చేతియొక్క వెనుకనీము చప్పున చినిగిపోతుంది. ట్రపుజరుకు వ్యాక్—రైజ్ తగినంతగా పైకెత్తకపోతే, వంగినప్పుడు ఇలాంటి చిక్కే వస్తుంది; (4 వ బొమ్మ చూడండి.)

శరీరము—పెరుగుదల:

ఒక అయిదేళ్ళ బిడ్డను చూడండి. మరో అయిదేళ్ళ తరువాత అదే బిడ్డను చూశారంటే గుర్తు పట్టలేము. ఆ అయిదేళ్ళ కాలంలో ఆ బిడ్డ ఎంతో ఎదిగి వుంటాడు—వాడిలో ఎన్నో కనిపెట్టలేనన్ని మార్పులు వచ్చిఉంటాయి. దీనివల్ల—చిన్నతనంలో శరీరపు ఎదుగు బొదుగులు అతి వేగంగా జరుగుతాయని తెలుస్తుంది. అందుకనే, ఎదిగే పిల్లలకు దుస్తులు కుట్టేటప్పుడు, వాళ్ళు ఎదిగేకొద్దీ ఎలా ఉంటారో ఊహించి మరీ కుట్టవలసి ఉంటుంది. మానవ శరీరంలో పెరుగుదల 25 ఏళ్ళవరకు మాత్రమే ఉంటుంది. అప్పటికి అంగ సౌష్ఠవ మంతా సరిఅయిన ప్రమాణాలకు ఎదిగి ఉంటుంది. అటుతరువాత ఎముకలు మరి ఎదగవు—కాని వచ్చే మార్పులన్నీ మొందెం లోనే! స్త్రీలయితే గర్భం ధరించినప్పుడు, పురుషులైతే—స్థూలకాయులగా మారితేను, కొంచెం పొట్ట వస్తేను, బాగా పొట్ట పెరిగినప్పుడున్న మార్పులు ఏర్పడతాయి. కొన్ని శరీరాలలో ఇటువంటి మార్పులేవీ రాక పోవచ్చు.

పాశ్చాత్యదేశాలలో ప్రేమలోపడ్డ యువకులు తమ ప్రియురాలకు ఎంతో విలువైన పూలు ఇచ్చి తమ ప్రేమను వెల్లడిచేస్తూ ఉంటారు. అలా వారు తమ ప్రేమ వ్యక్తం చేసుకోవడానికి 'అర్కిడ్లు' అనే రకం పూలు ఇస్తూ ఉంటారు. అర్కిడ్లు ప్రపంచం మొత్తం మీద ఎంతో విలువైన పువ్వులు. మన దేశంలో కూడా రకరకాల అర్కిడ్లు ఉన్నాయి. అయినా వాటి గురించి వృక్ష శాస్త్రభిమానులకే తప్ప తక్కినవారికి తెలియదు.

వృక్షశాస్త్రవేత్తల అభిప్రాయం ప్రకారం అర్కిడ్లు (వృక్ష రూపములు)—ఎన్నో 'అందమైన' ప్రత్యేకతలుగల మొక్కల కుటుంబానికి చెందుతాయి. అయితే ఆ శాస్త్రవిషయాల నిమిత్తం లేకుండానే వాటిని పెంచవచ్చు. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోనూ, తక్కిన ప్రాంతాలలోనూ కూడా వీటిని పెంచవచ్చు. అర్కిడ్లు పెంచడానికి పూల కుండీలు అక్కరలేదు; గోతులు తవ్వవలసిన ప్రమేయం ఉండదు. ఎరువులు, నీరు, క్రిమికీటకాల మందులూ ఏవీ అక్కర లేదు. అయితే కొన్ని చిన్న చిన్న నియమాలను విధిగా పాటిస్తే వీటిని పెంచడం తేలికే. అర్కిడ్లు పెంచాలనే ఆసక్తి ఉన్నవారు 'వాండా టెన్సెల్లేటా' అనే అర్కిడ్ మొక్కను పెంచుకోవచ్చు. ఈ పేరు దాని శాస్త్రీయమైన పేరు. కనుక ఆ పేరు చూసి భయపడనక్కరలేదు.

వాండా మన దేశమంతటా—మామూలు ప్రదేశాల నుంచి వెయ్యి మీటర్ల ఎత్తులో ఉన్న ప్రదేశాలవరకు—అన్నిచోట్లా పెరుగు తుంది. తక్కిన అర్కిడ్లలాగే ఇది కూడా చెట్లమీద పెరుగుతుంది. ఏ చెట్టు కొమ్మమీదో కనిపించే ఈ మొక్కలకు ప్రత్యేకమైన వేళ్ళు ఉంటాయి. ఆ వేళ్ళతో ఇవి తాము ఆశ్రయించిన చెట్టు కొమ్మను పట్టుకుంటాయి. అయితే ఇవి ఆహారం కోసం ఆ చెట్లమీద ఆధారపడవు. వీటి నుంచి కొన్ని వేళ్ళు కిందికి వేలాడుతూ ఉంటాయి. ఆ వేళ్ళ సాయంతో ఇవి మంచు నుంచీ, వర్షం నుంచీ తడిని పీల్చుకుంటాయి.

ఈ మొక్కను పెంచాలన్న ఆసక్తి ఉన్నవారు, నగరాలలో ఉన్న ఏ నర్సరీలో అయినా ఈ మొక్క నుంచి కోపిన పొడవైన మొక్కను కొనవచ్చు. (ఈ మొక్కలో ఐదారు జతల ఆకులూ, బోలె డన్ని వేలాడే వేళ్ళూ ఉండేలా చూచుకుని మరీ కొనడం మంచిది).

దీన్ని వర్షాకాలం ప్రారంభం కావడానికి ముందే కొంచే శ్రేష్టం. ఇలా కొని తెచ్చాక ఆ మొక్క ముక్కనంతా బాగా పెరిగి ఉన్న ఏ మావిడి చెట్టు కొమ్మకో కట్టి ఉంచాలి. అలా కడుతున్నప్పుడే ఆ మొక్కమీద ఉదయం పూట సూర్యరశ్మి పడేలా చూపి కట్టాలి. వర్షాలు పడడం ప్రారంభించాక, ఈ మొక్కల నుంచి కొత్తవేళ్ళు పుట్టుకువస్తాయి. ఆ వేళ్ళలో కొన్ని ఆ చెట్టు కొమ్మకు అతుక్కు పోయి, మొక్కకు చక్కని వట్టును కల్పిస్తాయి.

త్వరలోనే కొత్త ఆకులు మొలకెత్తడం ప్రారంభమవుతుంది. ఇదంతా చాలా ఆలస్యంగా సాగుతున్నట్లు కనిపిస్తుంది. అయితే తర్వాత మాత్రం మంచి ఫలితం ఉంటుంది. ప్రతి ఏడాది మే—జూలై నెలల మధ్య వర్షాలు పడడం ప్రారంభమయ్యాక, వాండా మొక్క మీద ఎన్నో మొగ్గలు రూపొందుతాయి. కొన్నాళ్ళు గడిచాక ఆ మొగ్గలు గోధుమవన్నె మచ్చలున్న అందమైన పూలుగా విరబూస్తాయి. వాండా మొక్కలు ఏడాది కొకసారే పూస్తాయి. అంచేత వాండా పూలు పుయ్యడం అనేది అపురూపమైన విషయం! వాండా ఒకసారి స్థిరపడిన తర్వాత దాన్ని గురించి మరి వట్టింతుకో నక్కరలేదు. అది తన బాగు తాను చూసుకుంటూ, ఏటా అందమైన పూలు పూచి మిమ్మల్ని మురిపిస్తూ ఉంటుంది.

తక్కిన అర్కిడ్లలాగానే వాండాపూలు కూడా చాలా కాలం ఉంటాయి. ఫలదీకరణం చెందకపోతే ఈ పూలు మొక్కమీద కొన్ని వారాలపాటు అలాగే ఉంటాయి. మొక్క నుంచి పూలతో ఉన్న ఒక ముక్కను కోపి తెచ్చి ఇంట్లో పూల కుండీలో అమర్చవచ్చు. వాండాపూలు మరపురానంత మధురమైన వాసన కలవి. విశేషించి సాయంకాలాల పూట వీటి వాసన మరింత ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఇలా తెచ్చి ఉంచిన ముక్క నుంచి పూలు రాలిపోగానే, దాన్ని ఎవరైనా స్నేహితురాలికి పెంపకం కోసం ఇచ్చేయవచ్చు.

ఈ మొక్క 'మందు' గా కూడా ఉపయోగపడుతుంది. కేరళలోని ఆటవిక జాతులవారు కొందరు ఈ మొక్క ఆకుల పసరు చెవినొప్పికి మందుగా ఉపయోగిస్తుంటారు. ఆకులను నూరి, పసరు తీసి దాన్ని వెచ్చబెట్టి చెవిలోపోస్తే చెవినొప్పి తగ్గుతుందని వారి నమ్మకం.

ఇలా బహుళార్థసాధకమైన మొక్క 'వాండా'

వార్తలు-విశేషాలు

అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరాన్ని పురస్కరించుకొని 'సోవియట్ వనితలు' అనే ఛాయా చిత్ర ప్రదర్శన ఒకటి ఇటీవల మద్రాసులో జరిగింది. సోవియట్ కాన్సులేట్ జనరల్ సమాచారశాఖ, భారత మహిళల జాతీయ సమఖ్య తమిళనాడు శాఖ, మద్రాసులోని 'ఇస్కన్' మహిళా

శ్రీమతి రాజం కృష్ణన్ అధ్యక్షత వహించారు. సోవియట్ వనితల కృషిని ప్రశంసిస్తూ "వారు యుగయుగాలుగా వనితలకు న్యాయమైన వి హక్కులూ లేకుండా చేసిన విచక్షణలను, అడ్డంకులను తొలగించి పురుషులతో సమానంగా పురోగమించారు" అన్నారు అమె తమ అధ్యక్షపన్యాసంలో.

విభాగం కలసి ఈ ప్రదర్శనను నిర్వహించాయి.

సోవియట్ యూనియన్ లో దాదాపు పదమూడున్నర కోట్లమంది వనితలు ఉన్నారు; సోవియట్ వనితలు అన్ని రంగాలలోనూ ముందంజ వేశారు. వారు సాధించిన ప్రగతిని దాదాపు 300 ఛాయా చిత్రాల రూపంలో సేకరించి 'సోవియట్ వనితలు' ప్రదర్శనకు రూపకల్పన చేశారు.

భారతదేశంలోని తక్కిన ప్రధాన నగరాలలో సాగిన ఈ ప్రదర్శన చివర మద్రాసులో ఏర్పాటుయింది. మద్రాసులో ఈ ప్రదర్శన స్థానిక 'లోకల్ ట్రైబర్ అథారిటీ భవనం' లో జరిగింది.

ఈ ప్రదర్శనను శ్రీమతి సావిత్రి సబానాయగం అవిష్కరించారు. అమె ఈ ప్రదర్శన 'మహిళల శక్తి సామర్థ్యాలకు ప్రతిరూపం' అని పేర్కొన్నారు. ప్రారంభోత్సవ కార్యక్రమానికి ప్రముఖ తమిళ రచయిత్రి

ప్రఖ్యాత తార శ్రీమతి జమునా రమణారావు ఈ సభలో మాట్లాడుతూ సోవియట్ వనితల పురోగతి గురించి వివరించారు.

శ్రీమతి కిత్ సెంకో, మద్రాసు సెంట్రల్ స్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయిని శ్రీమతి హూన్ ఈ ప్రదర్శన గురించి మాట్లాడారు. భారత మహిళల జాతీయ సమఖ్య కార్యదర్శిని శ్రీమతి మంగళం సంపత్ వందన సమర్పణ చేస్తూ ఈ ప్రదర్శనకు దర్శకులైన శ్రీయూర బొగ్గనోవ్, కళావిభాగ సంపాదకురాలు శ్రీమతి ఎలెనా సిత్నివా కృషిని ప్రశంసించారు.

ఈ ప్రదర్శనను ఎందరో ప్రజలు సందర్శించారు. మద్రాసులో జరిగిన ప్రదర్శన గురించి మాట్లాడుతూ యూరీ పి. బొగ్గనోవ్ ఈ ఛాయా చిత్రాల ప్రదర్శనద్వారా సోవియట్ వనితల యధార్థస్థితిని కళ్ళకు కట్టనట్లు చూపాలనే తమ లక్ష్యం నెరవేరిందని పేర్కొన్నారు.

రాయ్ పూర్ (మధ్యప్రదేశ్) లో ఇటీవల తెలుగు సాంస్కృతికోత్సవాలు ఘనంగా జరిగాయి. ఆ సందర్భంగా వనితలకోసం ప్రత్యేక కార్యక్రమం ఒకటి నిర్వహించారు. శ్రీమతి ఓలేటి లలిత కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించారు.

డాక్టర్ భారతిసుబ్బారావు అధ్యక్షతన సాగిన వనితల సభలో శ్రీమతులు గిరిజాదేవి, పద్మావతి కృష్ణమూర్తి ముఖ్య అతిథులుగా పాల్గొన్నారు. వారు అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరం ప్రాముఖ్యం గురించి, ప్రవాసాంధ్రమహిళల కర్తవ్యం గురించి ఉపన్యాసాలు చేశారు.

ఈ సందర్భంగా కాశ్మీరు, లలిత సంగీత కార్యక్రమాలు జరిగాయి. చివర బిలాస్ పూర్ ఆంధ్ర సమాజానికి చెందిన శ్రీల విభాగం సభ్యులు 'ముగ్గురు మూర్తులకథ' అనే నాటిక ప్రదర్శించారు.

అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరం ముగిసే ఉత్సవాలు విజయవాడ భారత మహిళామండలి, లయవైడ్స్ క్లబ్ ఆధ్వర్యన డిసెంబరు 31 న స్థానిక మున్సిపల్ స్టేడియం గ్రౌండ్స్ లో జరిగాయి. లయవైడ్స్ క్లబ్ ఆధ్వర్యన జరిగిన సభకు కోస్తా జిల్లాల అభివృద్ధి బోర్డు అధ్యక్షురాలు శ్రీమతి బి. జయప్రద ముఖ్య అతిథిగా హాజరయ్యారు. భారత మహిళామండలి ఆధ్వర్యన జరిగిన సభలో వసంతా సంతానం (కలెక్టరు సతీమణి) ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్నారు.

విజయవాడలోని 17 మహిళా సేవాసంస్థలు ఒక వేదిక వైకివచ్చి దాదాపు 3 1/2 గంటలసేపు నాటికలు, సంగీతం, నృత్యాలతోగూడిన వినోద కార్యక్రమాన్ని సమర్పించారు. శ్రీమతి కోకా రత్నమాల స్వాగతం పలికారు. శ్రీమతి నిర్మలారావు లక్ష్మీద్రా టికారు. శ్రీమతి ఇందిరారెడ్డి బహుమతి ప్రదానం చేశారు. రెండు కుట్టు మిషనులను పేదస్త్రీలకు బహుకరించారు.

పున్నమతోట కల్చరల్ క్లబ్, ఇన్నర్ వీల్ క్లబ్, ఎస్. ఆర్. ఆర్. కళాశాల శ్రీలవిభాగం, ప్రభుత్వ సంగీత కళాశాల, లయన్స్ క్లబ్, మారిస్ స్పెల్లా కాలేజి, ఆర్. టి. సి. మహిళా సంస్థ, యంగ్ ఉమెన్స్ లీగ్, గుజరాతి మండలి, చగిసీసమాజ్, శ్రీసంక్షేమశాఖ, సేవాసదన్ ఈ వినోద కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నాయి.

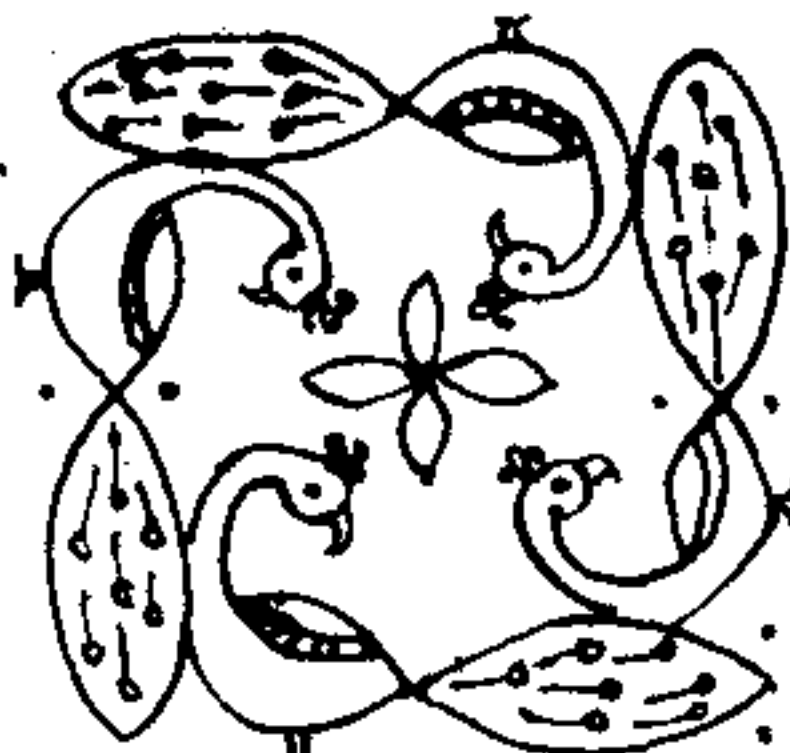
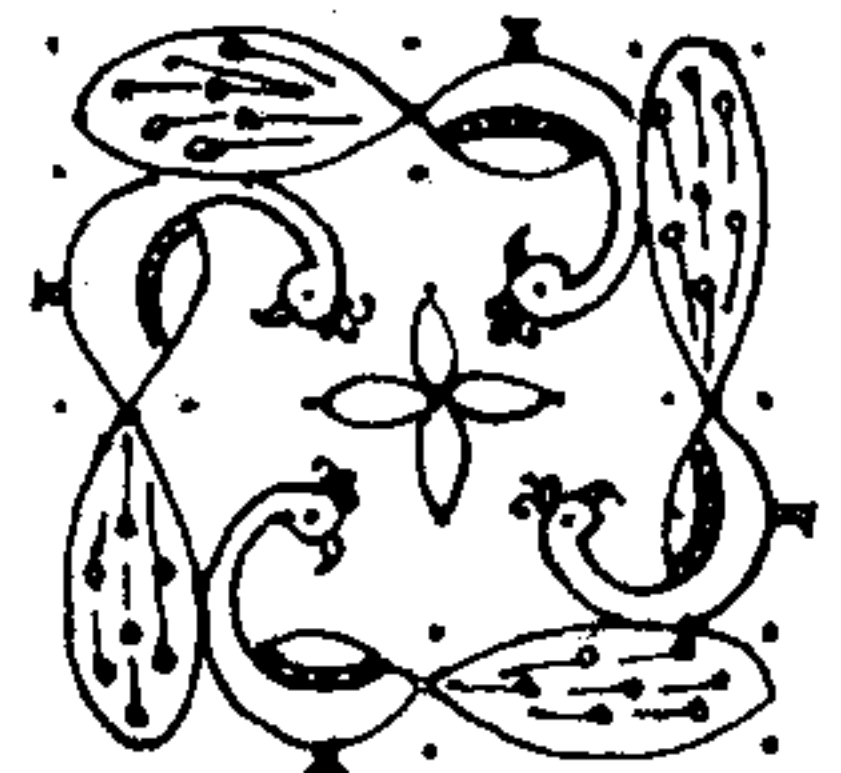
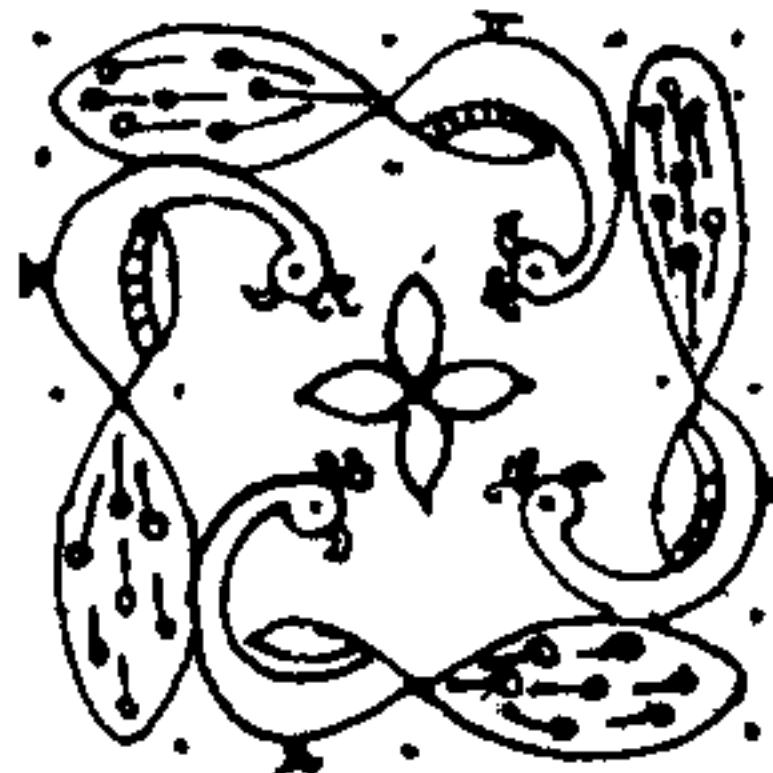
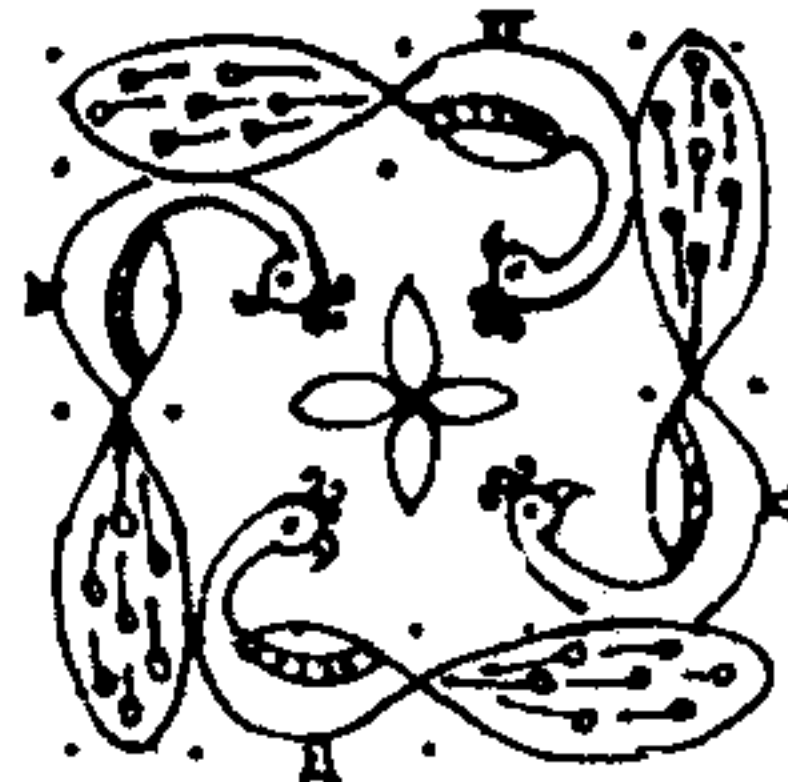
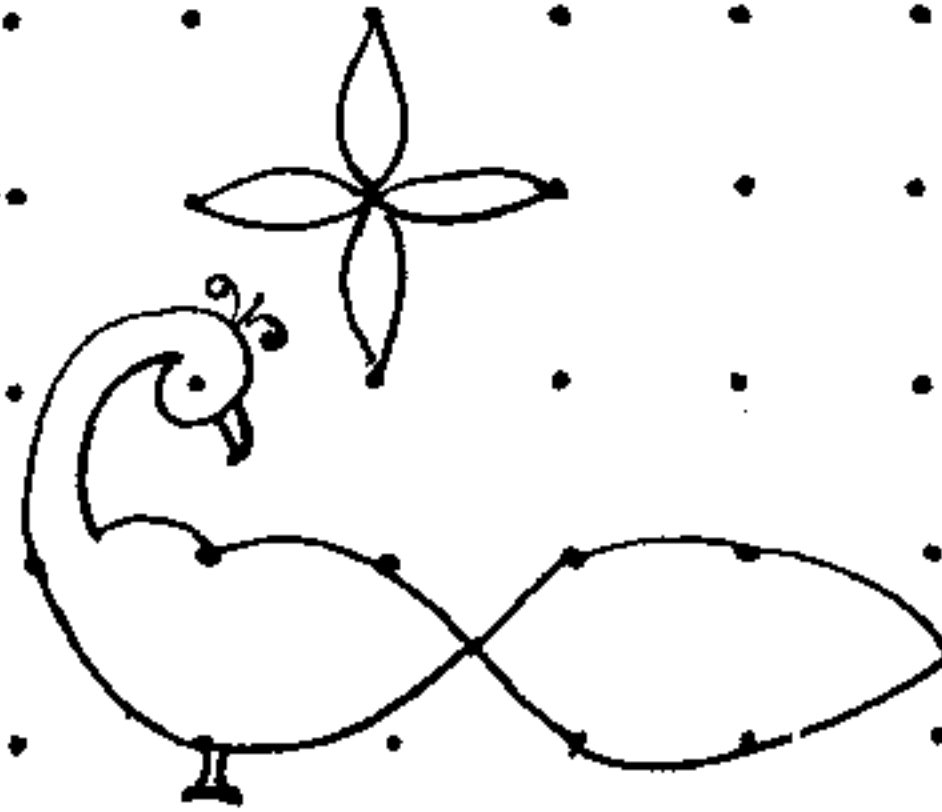

నెమలి ముగ్గు

'అందమైన ముగ్గు వేస్తే కలిగే ఆనందం ఇంత అంతా కాదు' అంటారు ముగ్గులు వెయ్యడం పట్ల ఆసక్తి కలవారు. అలాంటి ఆసక్తి ఉన్నవారు ఈ 'నెమలి ముగ్గు' వేసి మరి ఆనందించవచ్చు.

మొదట వరుసకు 7 చుక్కల చొప్పున 7 వరుసలు ఉంచుకోవాలి. ఈ చుక్కలన్నిటి మధ్య ఉన్న చుక్క (అంటే 4 వ వరుసలో ఉన్న 4 వ చుక్క). ఆ చుట్టూ ఉన్న నాలుగు చుక్కలూ కలిపేచోట-చిత్రం-1 లో చూపినట్లు ఒక పువ్వు గీచుకోవాలి. తర్వాత 2 వ వరుసలోని 2 వ చుక్క నుంచి ప్రారంభించి చిత్రం-1 లో చూపినట్లు నెమలిని గీచుకోవాలి. ఇలా నాలుగు వైపులా నాలుగు నెమళ్ళు వచ్చేలా తీర్చి దిద్దుకోవాలి. ఈ నెమళ్ళు ఎలా ఉండాలో చిత్రం-2 చూస్తే తెలుస్తుంది.

ముగ్గు పెడుతున్న స్థలం చిన్నదయితే ఇంతటితో ఆపేయవచ్చు. పెద్దముగ్గు పెట్టడానికి వీలున్నవారు చిత్రం-2 లో చూపినట్లు నాలుగు వైపులా ముగ్గును పెంచవచ్చు. ముగ్గుంతా పెట్టాక నెమళ్ళ శరీర భాగాలను తగిన రంగులతో తీర్చి దిద్దితే మరింత బావుంటుంది.

ధిల్లి ఆంధ్ర వనితా మండలి వార్షికోత్సవం ఇటీవల జరిగింది కేంద్ర సంఘసంక్షేమ సంస్థ ఛేర్మన్ శ్రీమతి సరోజిని వరదప్పన్ వార్షికోత్సవ సభకు అధ్యక్షత వహించారు. ఆ సందర్భంగా శ్రీమతి గోళ్ళమూడి సుబద్రాదేవి రచించిన 'పున్నమ్మ పూజ' అనే హాస్య నాటికను ప్రదర్శించారు. కుమారి కాత్యాయని, అమె చెల్లెళ్ళు కలిసి 'శ్రీరామచరితం' బుర్రకథ చెప్పారు. ఈ కార్యక్రమాలను శ్రీమతి లలిత నిర్వహించారు. శ్రీమతి సత్యవతి 'అనాస్పర్'గా కార్యక్రమాలను వివరించారు.

*

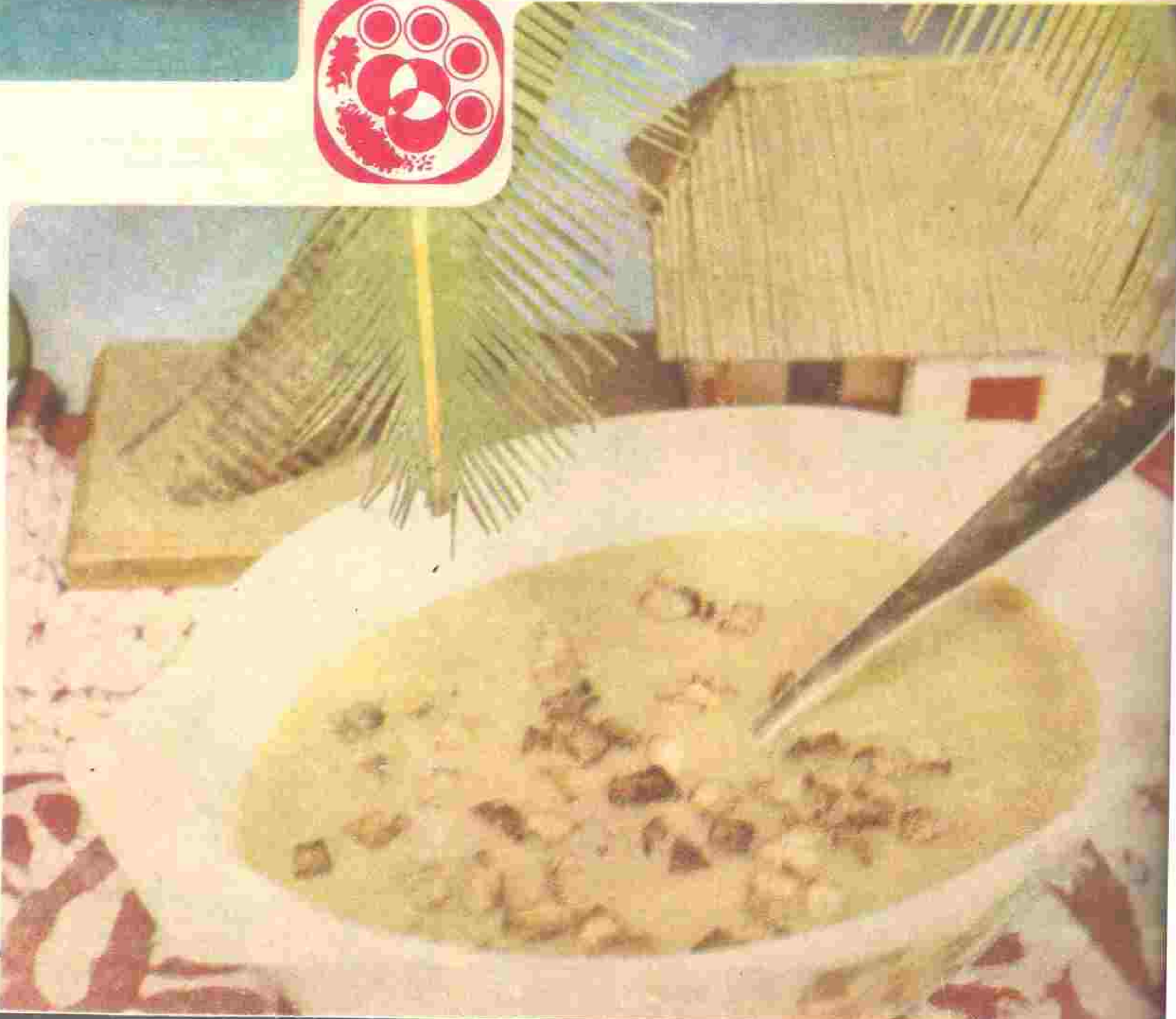
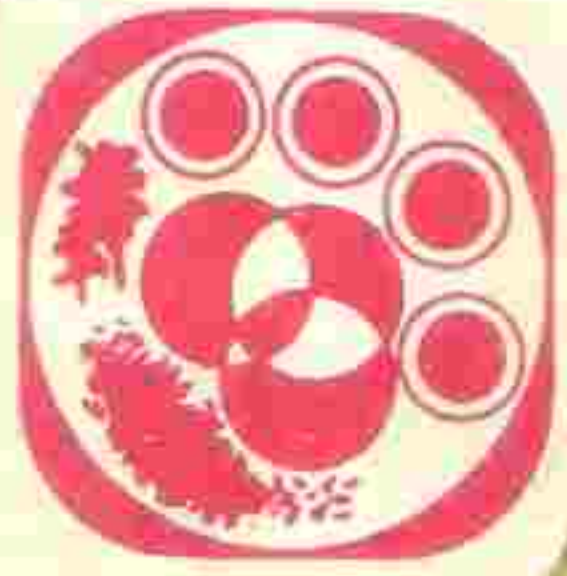
హైదరాబాదులోని 'సుధాలహరి' సాంస్కృతిక సాహిత్య సంస్థ ఇటీవల రవీంద్రభారతిలో తన నాలుగవ వార్షికోత్సవం జరుపుకుంది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీ కార్యదర్శి శ్రీ దేవుల పల్లి రామానుజరావు సభకు అధ్యక్షత వహించారు. ఈ సందర్భాన కి. కె. శ్రీమతి పాకల రాజమణమ్మ (డా॥ పి. వి. రాజమన్నార్ బార్య) రచించిన 'శ్రీ కృష్ణగీతావళి' గ్రంథాన్ని శ్రీమతి సి. అమ్మన్న

'సుధాలహరి' చతుర్థ వార్షికోత్సవం జరిగినప్పుడు.

రాజా అవిష్కరించారు. హైకోర్టు జడ్జి శ్రీ ఓ. చిన్నప్పరెడ్డి ముఖ్య అతిథిగా కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు. శ్రీ జె. బాపురెడ్డి ఉపన్యసించారు. 'సుధాలహరి' అధ్యక్షురాలు శ్రీమతి ఎ. లక్ష్మి రమణ సంస్థ ఆశయాలగురించి, కృషి గురించి వివరించి సభికులకు ఆహ్వానం పలికారు.

* పులి ఇంజి

'పులి ఇంజి' ఎలా చెయ్యాలి: ఇందుకు ఏమేం కావాలి:

మొదట-చింతపండు 100 గ్రాములు, అల్లం 100 గ్రాములు, కావలసినన్ని పచ్చిమిరపకాయలు, బెల్లం 25 గ్రాములు సిద్ధం చేసుకోవాలి. ఇవికాక ఉప్పు, పసుపు పొడి, కొద్దిగా మంచినూనె: కొంచెం అవాలు, కాస్త మెంతులు కూడా కావాలి.

ఇవన్నీ సిద్ధం చేసుకున్నాక మొదట చింత పండు తీసుకోవాలి. దాన్ని ఒక పాత్రలో వేసి, అందులో అరబీటరు నీరు పోయ్యాలి. చింతపండు నానాక దాన్ని బాగా పిండి ఆ రసం విడిగా ఒక పాత్రలో తీసి పెట్టాలి.

అల్లం, పచ్చిమిరపకాయలు ముక్కలు ముక్కలుగా తరిగి ఉంచుకోవాలి. ఒక బాణట్లో మంచినూనె తీసుకుని అందులో అవాలు, మెంతులు వేసి పోపు పెట్టాలి.

తర్వాత చింతపండు రసం ఉన్న పాత్రను తీసుకుని అందులో అల్లం, పచ్చిమిరపకాయల ముక్కలు వేసి, దానికి పోపుపెట్టిన అవాలు, మెంతులు కలపాలి. ఆ తర్వాత ఆ పాత్రను అలాగే స్టవ్ మీద ఉంచి బాగా మరగనివ్వాలి. అందులో ఉప్పు, పసుపు పొడి కూడా వెయ్యాలి. సగం మరుగుతూ ఉండగానే బెల్లం చేర్చాలి. అలా మరగనిస్తే 'పులి ఇంజి' గట్టి పడుతుంది. అలా గట్టి పడగానే దాన్ని స్టవ్ మీది నుంచి దించెయ్యాలి.

ఈ 'పులి ఇంజి'ని పెరుగన్నానికి కలుపుకుని తింటే బావుంటుంది.

చక్కెర ప్రదమన్

కొత్త చిన్నగా ఉండే పనస తొనలు 50, ఒక కిలో బెల్లం, పెద్ద కొబ్బరికాయలు రెండు,

ఏలకుల పొడి, $\frac{1}{4}$ టీ స్పూను సొంటి పొడి సిద్ధం చేసుకుంటే చక్కెర ప్రదమన్ చెయ్యవచ్చు.

మొదట పనస తొనలను తీసుకుని, వాటిలోని గింజలు తీసేయ్యాలి. ఆ తర్వాత వాటిని చిన్న చిన్న ముక్కలుగా తరగాలి. ఒక పాత్రలో కొద్దిగా నీళ్ళు తీసుకుని, అందులో ఈ పనస ముక్కలను వేసి ఉడకనివ్వాలి. ముక్కలు చక్కగా ఉడికాక, వాటిలో ఉండే నీరును సూప్ వడగట్టడానికి ఉపయోగించే జలైడలో వడగట్టి తొలగించాలి.

కొబ్బరి చిప్పలను తీసుకొని వాటిని బాగా తురుముకోవాలి. తురుముకొన్న కొబ్బరి కోరు నుంచి కొబ్బరి పాలు తియ్యాలి. (ఈ పాలు ఎలా తియ్యాలి? గత సంచిక 'వనిత' లో వెలువడిన 'ఇష్టు' చేసే పద్ధతి చూస్తే తెలుస్తుంది.) ఇలా రెండుసార్లు పాలు తీసి విడివిడిగా ఉంచుకోవాలి.

ఉడక బెట్టిన పనస ముక్కలకు బెల్లం కలిపి, కిందిభాగం గట్టిగా ఉండే ఒక పాత్రలో వేసి స్టవ్ మీద పెట్టి హల్వా కలియబెట్టినట్టు కలియ బెట్టాలి. అది అడుగుంటుకుండా రెండు టేబుల్ స్పూనుల నెయ్యి ఆ పాత్రలో వెయ్యాలి.

ఇలా కలియబెడుతూ ఉన్నప్పుడే రెండవసారి తీసిన కొబ్బరి పాలను పాత్రలో పోసి కాగనివ్వాలి. ఆ తర్వాత మొదట తీసిన కొబ్బరి పాలు అందులో పోయ్యాలి. అయితే ఇప్పుడు మాత్రం ఎక్కువగా కావకూడదు. ఇక పాత్రను దించి అందులో సొంటి పొడి, ఏలకుల పొడి వెయ్యాలి. అలాగే నేతిలో వేయించిన కొబ్బరి ముక్కలూ వెయ్య వచ్చు. ఈ చక్కెర ప్రదమన్ తినే కొద్దీ మరిమరి తినాలనిపించే తియ్యని వంటకం. పనస తొనలకు బదులుగా నేంద్రం పండ్లను కూడా ఉపయోగించి ఈ వంటకం చేస్తూ ఉంటారు.

గత సంచికలో ప్రచురించిన 'చక్కెర ఉప్పేరి', 'ఇష్టు'-ఈ సంచికలో ప్రచురించిన 'పులి ఇంజి', 'చక్కెర ప్రదమన్' వంటకాలు చేసే విధానాలను వివరించినవారు శ్రీమతి మలక్ఖా రాజగోపాలన్ (మద్రాసు).
వర్ణచిత్రాలు: సత్యకుమార్

1	క	ల	2	గా	వు	3	ల	4	గ	ము	
	ల			న		5	లి	బ			డ
7	క	ల	ము				త	ల	వు	లు	
	ల							ము			
	ము		10	పి		11	త		12	క	న్ము
		13	న	ల్లి		14	రు	గు			
15	వ	స			16	బా	గ			17	మం
			18	లై	ర్య	ము			19	నే	ట

పై సమాధానంతో సరిపోయే

సమాధానం పంపినవారు :

శ్రీమతి వరాటి నిర్మల

(పొల్లూరు, విశాఖపట్నం జిల్లా)

బహుమతి మొత్తం 118 రూ. లను

వారికి అందజేస్తున్నాము.

వినతి

'వైద్య పరిపాటు' క్రికకు ప్రజలు ముగిసిన వాటిని డాక్టర్ పేరిట వ్యక్తిగతంగా కాల్చివేసిన వనిత, చందమామ బిల్డింగ్స్, మద్రాసు అనే చిరువామాకే వంపాలి. కవర్లో రాసి వున్న కవరు వైవ 'వైద్య పరిపాటు' అని వైద్యుల రాయాలి. వరికలు ఈ చిన్న వియహాలు వాటి వహకరించగలరని ఆశిస్తున్నాము. కామం లేఖలు ర హన్యంగా ఉండాలమకున్నా ఆ విషయం రాయాలి.

కస్తూరి హేళనగా చూస్తూ, “కంగ్రాడు లేషన్స్ నరహరీ : మమ్మల్నందర్నీ కాదని ఎంత మర్యాదస్తురాల్సి కట్టుకున్నావ్ ? ఈ యింట ఓ నమస్కారం కూడా లభించటన్నమాట !”

నరహరీ తొణకలేదు. “మీ నాన్నగారీ మధ్య కన్పించటం లేదు. కులాసాయేనా ?” అన్నాడు కస్తూరి సుద్దేశించి.

“అహా !” తమాషాగా కిక్కు త్రిప్పుతూ జవాబిచ్చింది కస్తూరి. “ధన్యులం. ఇంకా నీకా మాత్రం మేమంతా గుర్తున్నాం !”

“క్రింద హాల్లో కూర్చుందామా ?” నరహరీ సంధాషణ మార్చడానికి ప్రయత్నించాడు.

“పర్వాలేదులే. రహస్యాలకు అనువైన ప్రదేశాలు యివే : ఒక ముఖ్యమైన పనిమీద వచ్చాం.”

ఆరెకప్రదీ(కాడూరి) కౌన్సిల్మేజి

27

28

29

విడిగా కాపురం పెట్టివా మీరకు ప్రశాంతి లభించలేదు. రామదాసు దగ్గర సంగీతం నేర్చుకున్న బాస్కర్ అకస్మాత్తుగా తమ యింటికే రావడంతో ఆమెకు భయం కలిగింది. అందుకు తగ్గట్టు రజనీ కూడా అతని ప్రసక్తి తెచ్చి మీరను ఆందోళనకు గురి చేసింది. మీర బాదకు కారణం ఏమిటో తెలుసుకోవా లనుకున్నారు నరహరీ.

“ ఏమిటి ? ”

“ చేస్తానని మాట యిస్తే చెప్తాం.”

“ చెప్పురాదూ ఈ దొంగ తిరుగుదంతామాని ? ”

“ చెప్తారే ! పాపం శ్రీమతిగారిలో జరుగు తూన్న ఏకాంత నేవకు భంగం కలిగినట్లుంది నావల్ల. ఇంకా టైము కూడా వేస్తు చేస్తున్నానా ? ”

నరహరి కొంత యిబ్బందిగా తలుపు వైపు చూచాడు.

ఆ చూపుల ఆంతర్యం గ్రహించిన కస్తూరి మరింత పేరేగి పోయినట్లు మాట్లాడింది.

“ మీ ఆవిడ వింటుందేమోనని భయమా ? అక్కర్లేదు. ఆవిడ చాటుమాటుగా వినదులే. క్రిందికి పోయి పతివ్రతా లక్షణాలను పాటిస్తూండి ఉంటుంది. ఔను కదూ ? ”

మాట పూర్తికాకుండానే మల్లివచ్చింది. “ అమ్మగారు అందర్నీ క్రిందికి రమ్మంటున్నారు ” అని.

“ ఏమిటి ? ” ఏదో పెద్ద అవమానం జరిగినట్లే అడిగింది రజని, కోపంగా.

కస్తూరి కనులతోనే రజనితో మాట్లాడు తూన్నది ఏదో క్రోధ భాషలో.

అదేమీ ఎరుగని మల్లి “ ఔనమ్మా, కాపీ ఫల హారాలు చల్లారిపోతున్నాయి. క్రింద హాల్లోకి వచ్చి తీసుకోమంటున్నారు, ” అన్నది.

“ ఇప్పుడే వస్తున్నాం, ” అని వెంటనే నరహరి ముందు దారి తీయడంతో మిగిలిన ఇరువురూ అనుసరించక తప్పలేదు.

“ థేష్. ఎక్కడ నిల్చోమంటే అక్కడ నిలబడి, ఎక్కడ కూర్చోమంటే అక్కడ కూర్చునే స్థితికి వచ్చావన్నమాట ! ” ఘనంగా వ్యాఖ్యానించానన్న గిర్వంతో రజని దెస చూచి గుంభనగా నివ్వించి కస్తూరి.

అప్పటికే ఒక సోఫాలో కూర్చుని, వారు ఎస్తూన్న దెసగానే చూస్తూన్న మీర ఆ విసురును విన్నుదని గ్రహించాడు నరహరి.

నరహరి యిబ్బందినీ, మీర అమాయకతనూ గమనించిన కస్తూరికి మరింత వినోదించాలనే ఉబలాటం కలిగింది.

“ మేము తిండికి ముఖం వాచి రాలేదు. ఈ నాగరిక ప్రపంచంలో కూడ ఎటువంటి వ్యక్తులను చూస్తున్నాం ! ” అన్నది.

రజని నవ్వును బిగబట్టినట్లుగా మరో దెస చూస్తూ కూర్చున్నది.

“ అసలు వచ్చిన విషయమేమిటి కస్తూరి ? ”

నరహరి ప్రశ్నించాడు.

కూర్చున్న తావు నుండి మీర చివ్వస లేచి వెళ్ళిపోతూ, “ మల్లీ ! అవన్నీ తీసివెయ్యి. నేను ఆలయానికి వెళ్ళటానికి కారు సిద్ధం చేయమని డ్రైవర్తో చెప్పు ” అంటూనే అక్కడినుండి వెళ్ళిపోయింది.

తాము చేసిన అవమానానికి వెయ్యింతలు. తమతో మాట్లాడకనే చేసిన మీర ఎంతటి నేర్పరో గ్రహించిన రజనీ కస్తూరిల తలలు తిరిగిపోయాయి.

నరహరి మానసిక స్థితి కూడా అదేవిధంగా వున్నది.

వది నిమిషాల అనంతరం వారిని సంపించి లోపలికి వచ్చిన నరహరి మీరను పరీక్షగా చూశాడు. ఆమెలో ఏ మార్పు కనిపించలేదు.

“ వాళ్ళు ఏమీ తీసుకోమంటే నువ్వు బ్రతి మాలుతావేమోనని ఆశపడ్డారు. పాపం అలా చెప్పుదెబ్బ కొట్టావనుకోలేదు. ”

“ పోనీ ఇప్పుడైనా తెలుసుకున్నారు. ఎవ రెవరో అల్పులందరికీ వంగి వంగి నమస్కారాలు పెట్టేవి కాదు ఈ మీర ! ” ఖంగుమన్నది మీర కంఠస్వరం.

“ ఇంతకూ వాళ్ళు వచ్చిన పని ? ” తిరిగి అడిగింది.

“ కస్తూరికి చిత్రాలలో హీరోయిన్ అయి పోవాలని వున్నది. వాళ్ళ నాన్నగారు అభ్యంతర పెట్టున్నారుట ! ”

“ ఎంతో ఓర్పు అవసరమైన ఆ వృత్తి తన వంటి వాళ్ళకు సరిపడదని తెలియజెప్పలేక పోయారా ? ”

నవ్వేశాడు నరహరి. “ ప్రవేశించాక స్వానుభవమే ఆ సంగతిని తెలియజేస్తుందిలే ! ”

30

వీణా సాదనపై మనసు నిలువలేదు మీరకు. ఎందుకో మనసంతా అస్తిమితంగా వున్నది.

‘ ఆయన ఏం చేస్తున్నారో ? ’

తన ఆలోచనకు తానే నవ్వుకున్నది. ‘ ఏం చేస్తారు ? మామూలుగా రోజూ వుండే పనులేగా ? ’

త్వరగా వస్తే ఎటైనా వెళ్లాలి అనుకొంది ఆమె.

శ్రద్ధగా అలంకరింకోకాని ఆవరణలోనే తనకై నిరీక్షిస్తూన్న భార్యను చూచి ప్రసన్నంగా నవ్వు జోయాడు నరహరి. కానీ ఆ నవ్వులో పరిపూర్ణత లోపించినట్లుగా అనిపించింది మీరకు.

“ అలా వున్నారేమిటి ? ” అంటూన్న ఆమెకు జవాబేయలేదు నరహరి.

“ నీ ప్రియాతిప్రియమైన వీణను వదిలి ఇక్కడ కూర్చున్నావేం ? ” ఇది కూడా తెచ్చికోలు పరిహాసంగానే వినిపించింది మీరకు.

చిరుహాసంతో అన్నది : “ మీ ప్రియాతిప్రియమైన చిత్రబలగాన్ని వదిలి మీరు త్వరగా వస్తే ఎటైనా వెళ్ళమని కూర్చున్నా. బొత్తిగా లోచకుండా వున్నది. ”

“ ..... ”

“ ఏం, వేరే ఏమైనా పని వున్నదా ? ”

“ లేదులే ! ”

“ మరి ? ”

“ తల నొప్పిగా వున్నది. ఎక్కడికీ వెళ్ళాలని లేదు. ”

“ పోనీయండి. ”

రాత్రి భోజనాలయ్యే వరకూ కూడా నరహరి అన్యమనస్కంగా వుండడం గమనించిన మీర మనసు భయశంకాకులితమైంది.

భోజనానంతరం తాంబూలం అందించుతూ అన్నది : “ మీరు ఎందుకలా వున్నారు ? నావల్ల ఏమైనా అపరాధం జరిగిందా ? ”

తాంబూలంతోపాటు ఆ చేతిని కూడా అందుకున్న నరహరి చిన్నగా నవ్వుతూ అన్నాడు : “ చూశావా, ఒక్కరోజు నేను తక్కువ మాట్లాడితేనే నీవిత అలజడి చెందుతున్నావ్. నిత్యం ముఖావంగా వుండే నిన్ను చూచి నా కెంత ఆందోళనగా వుంటున్నదో ఎన్నడైనా ఆలోచించావా ? ”

“ మాట మారుస్తున్నారు మీరు. ఇంతకూ అసలు విషయం ? ”

“ అసలు విషయం....నిన్ను కొన్నాళ్ళు మీ బాబయ్యగారి దగ్గరికి పంపించాల్సి వున్నది. అదే నా భావ. ”

అది విని మీరా అదిరిపడటం నరహరికి స్పష్టంగా కనిపించింది.

విసతి

వనితకు కథలు, వ్యాసాల మొదలైనవి పంపేవారు గుర్తు పెట్టుకోవలసినవి కాని ఉన్నాయి. ఏమిటంటే—కథలు మరీ పెద్దవి కాకుండా వుండాలి. తావునైనా కాగితం మీద అరు, ఏడు పేజీల కథ అయితే బావుంటుంది. మరీ తప్పదనుకుంటే—మరి పేజీలకు మించకుండా వుండాలి. వ్యాసాలయితే అదే నైజ కాగితంతో రెండు పేజీలు. తప్పితే మరో అరపేజీ వరకూ వున్నా వర్వాలేదు. పంపిన రచనతో తమ అక్షరము గల కవరు జతచేస్తేనే, సమాధానం ఇవ్వడానికి సాధ్యం అవుతుంది. ప్రతి రచన మీదా, తమ పేరు, పూర్తి చిరునామా వుండాలి. అది తమ సొంత రచన అన్నట్టుగా విడి కాగితం మీద 'హామీ' కూడా రాసి, సంతకం చెయ్యాలి. ఇహ—పేజీకి ఒక పక్కనే రాయాలి, అదీ కుట్రంగా, విడివిడిగా కంటితోనే రాయాలి వేరే రాయనవసరం లేదనుకుంటాము.

—కె. శ్రీ.

“ఎందుకు?” అమె అధరాలు కంపించాయి.

“ఏం, నీకూ బాగా మనసుగా వున్నది కదా వారిని చూడాలని?”

“అయితే, మీకు మననై నదన్న మాట నాకు దూరంగా వుండాలని?” నవ్వేశాడు సరహరి.

“ఎందుకంత నిష్ఠురం మీరా? నిజం చెప్పు—మీ అమ్మగారిని బాబయ్యగారిని చూడాలని నీకు లేదా?”

“కావచ్చు. కాని నేనలా అనలేదే మీతో?”

“కానీ నాకు తెల్పు. ఆ నాడు మీ అమ్మగారు మరీ మరీ చెప్పలేదా—మీర ఏ బాధ పైకి చెప్పుకోకూడాలని?”

“.....”

“అమ్మా నాన్నలను చూడటానికి అడవిల్లలు సంతోషంగా వెళ్తారు. నువ్వు అంతే. సందేహించక వెళ్ళిరా.”

“సంతోషంగా వెళ్తాను. కాని....ఒంటరిగా కాదు!”

పొడవైన జడను చేతివేళ్ళకు చుట్టుతూ, విప్పుతూ తల వాల్చి మాట మాటకు సమాధాన మిస్తున్న మీరను చకితుడై చూచాడు సరహరి.

“అమ్మా బాబయ్యగార్లను చూడాలనీ, కొద్ది రోజులు అక్కడ వుండాలనీ చాలా కోరికగా వున్న మాట నిజమే. కానీ....”

“కానీ?”

“మీకు దూరంగా ఒక్కరోజు కూడా నిలువ లేను—అది బాబయ్యగారిలైనా సరే, భూతల స్వర్గమైనా సరే!”

“అబ్బ! మరి ఇన్నేళ్ళు ఎలా వున్నావోయ్ అక్కడ? పుట్టుతూనే మనిద్దరం పెళ్ళి చేసుకున్నట్టు మాట్లాడున్నావే?”

ఈ విసురు విని కూడా మీరా గాంభీర్యం ఇసుమంతైనా చెదరలేదు. “అది ఆ సృష్టి కర్త కూడా సమాధానం చెప్పలేని ప్రశ్న. క్షమించండి. మిమ్మల్ని వదలి నేనెక్కడికీ వెళ్ళదలచుకోలేదు. ఇంతకూ ఈ ప్రసక్తి ఎందుకు తెచ్చారో నేను తెలుసుకోవచ్చా?”

“ఏమీలేదు! నేను కొన్నాళ్ళు ఉళ్ళో వుండను. నీవు ఒక్కతెచ్చా ఉండలేవు—చాలా ఇబ్బంది.”

“ఏవూరు? ఏం పని?”

“ఔట్‌డోర్ షూటింగ్‌కై కొన్నాళ్ళు బయటకు వెళ్ళాలి. ఒక నెల పట్టవచ్చు. లేదా ఇంకా ఎక్కువ కావచ్చు. మరి నీవు ఎలాగైనా నన్ను విడచి వుండాలి కదా? అందుకే బాబయ్యగారి....”

“నేనూ వస్తాను” అన్నది మీర. ఏవో తలపులతో పెదవులపై దరహాసం నర్తించగా.

“ఎందుకు రావాలి?”

“మిమ్మల్ని ఒంటరిగా పంపాలంటే నాకు భయం!” పై పంటితో క్రింది పెదవి నొక్కుతూ అన్నది, మనసున మధురోహలు మెదలుతుండగా.

“భయం ఎందుకు?”

“నే నెందుకు చెప్పారీ! మీకా మాత్రం తెలియదా?”

“ఉహూ..”

“.....”

“ఓడిపోయారా! మీరిలా ఔట్‌డోర్ షూటింగ్ అంటూ బయలు దేరే కదా.....”

“ఈ అమ్మాయిగారి వలలో పడ్డాను. ఆదా పంగతి!” వక వక నవ్వేశాడు సరహరి.

“అప్పుడు ఒంటరిగా వచ్చి జంట అయ్యారు. ఇప్పుడు జంటగా వెళ్తాం!”

“అదుగో ఆ పట్టుదలే వద్దు. ఆ వాతావరణం అంతా నీకు విసుగ్గా అయిష్టంగా ఉంటుంది మీరా!”

“వర్వాలేదు, సర్దుకు పోగలను.”

“పోనీ ఎందు కంత కష్టం?”

చటుక్కున తలెత్తి సూటిగా చూస్తూ అన్నది మీర. “నాకా మీకా కష్టం?”

“నాకా?” మీర ఎదురు వాదనకు కొంత విస్మయం కలిగినా అంతలోనే సర్దుకున్న సరహరి అంతలోనే హాస్యంగా ఎగరగొట్టి బోయాడు విషయాన్ని. “ఔనోను. మంచి విషయమే హెచ్చరించావ్. నువ్వు వెంట వస్తే పెద్ద యిబ్బందే నాకు. చిత్రం నరంజామా అంతా వదలి నీ దగ్గరే కూర్చుంటా నేమో?”

“ఔనోను, నేను రాకపోతే బోలెడు నేవ్వు. కస్తూరివంటి వాళ్ళందరికీ అడ్డు కాదా మరి నేను?” అంటూనే విసురుగా లేచి వెళ్ళి పోయింది.

ఈ బాటానికి నిజంగా నివ్వెర పోయాడు సరహరి. “నీకు నాపై అనుమానమా మీరా?” మెల్లని స్వరాన అడిగాడు.

మీర వెను దిరగలేదు; సమాధాన మీయలేదు.

“ఏయ్. అదేమిటో తిన్నగా చెప్తే కానీ నిన్ను వదిలేది లేదు.” అతడు పంతంగా అంటూ పక్క మీది నుంచి లేవడం గమనించిన మీర అతడి చేతి కందకుండా పరుగు లంకించుకున్నది. కిలకిల మంటూ.

సరహరి పట్టుదలగా వెన్నంటాడు.

హాలు దాటి, గదులు దాటి అవరణలో ప్రవేశించారు ఇద్దరూ ఒకరి వెనుక ఒకరు. ఎక్కువ నేపు అతడిని తప్పించుకు పరుగిడ లేని మీర జడ సరహరి చేతులో చిక్కు కున్నది.

“లేని పోని నేరాలన్నీ నా పై మోపావంటే బాగుండదమ్మాయ్.....”

ఇంకా యేమేమో అనబోతున్న నరహరి, తర్తచేత బంధింప బడిన తన జీవను విడిపించు మంటాన్ని మీరా-సిగ్గుతో చూడ దూరంగా నిలబడి పోయారు ఎవ్వరవో చప్పట్లు వినరావడంతో.

అగంతకురాలు కొత్తాయని: ఇంకా చప్పట్లు కొద్దూనే వున్నది. “అయితే, ఫిర్కా మాటింగ్ ఇంట్లో కూడా జరుగుతోందన్న మాట!” అన్నది నవ్వుతూ.

“రా అక్కా, ఏమిటి సంగతిలా వచ్చావ్?” హృదయపూర్వకంగా పలకరించాడు నరహరి.

మీరా మాత్రం చేతులలో ముఖం దాచుకుంటూ సిగ్గుతో లోనికి పారిపోయింది.

వది నిమిషాల తర్వాత మీర తనను తాను సంతాళించుకుని బయటకు వచ్చే సరికి, నర హరితో అతి సన్నిహితంగా ఏమో మాట్లాడుతున్న కాత్యాయని మీర రాకను గమనించి మౌనం వహించింది.

అది గమనించిన మీర ఎదలో ఇదమిత్థ మని నిర్ణయించలేని అనుమాన మేదో తలెత్త దమే గాక, ఆమె అభిమానం కూడా దెబ్బతిన్నది. ‘అక్కా తమ్ములే అయితే, అంతగా నేను వినరాని రహస్యాలేముంటాయి?’ అంతరంగాన అంకురించిన ఆ అనుమానం పైకి ప్రదర్శితం కాకుండా జాగ్రత్తపడుతూ, తాను తెచ్చిన చల్లని పానీయపు గ్లాసును మౌనంగా కాత్యాయనికి అందించి వెనుదిరిగింది.

అయితే కాత్యాయని అంతమాత్రాన వదిలి పెట్టే రకం కాదు. “అదేమమ్మా మరదలా ఇంకా సిగ్గేనా, లేక మా తమ్ముడిపై అలిగివా?” అంటూ చమవుగా మీర చేతిని పట్టుకున్నది.

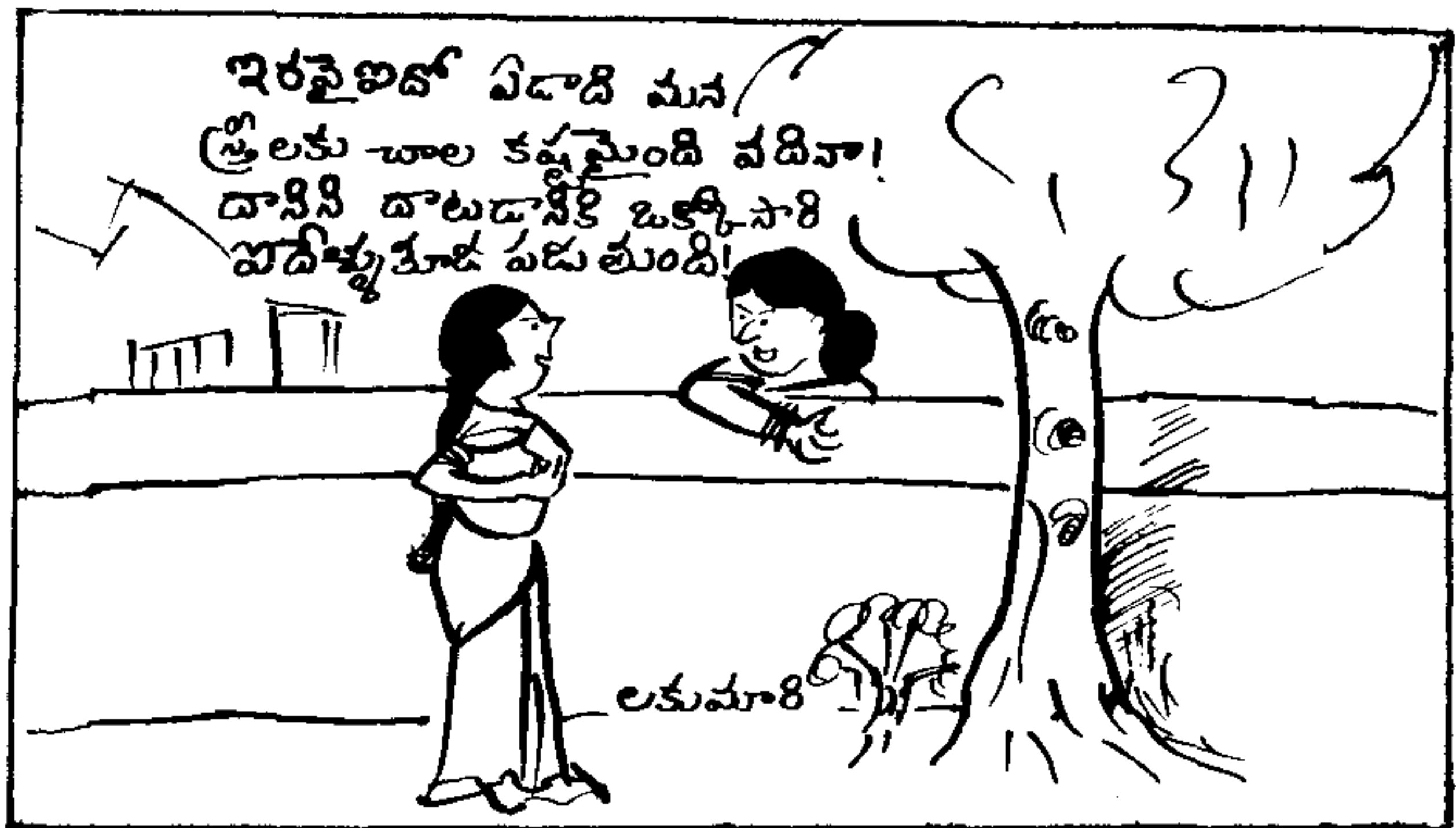
“మీరేదో ముఖ్య విషయాలు మాట్లాడు కుంటున్నారని....” పొడి పొడిగా అన్నది మీర తప్పనిసరిగా కూర్చుంటూ.

నవ్వుతూ తమ వివాదాన్ని వివరించాడు నరహరి.

“మీరా మాటే సమంజసం. హాయిగా వెంట తీసుకు వెళ్ళు. వచ్చిన తర్వాత వీరును బట్టి యిద్దరూ కలిసే వెళ్ళురుగాని బాబయ్యగారి వద్దకు.”

“కానీ....కొన్ని యిబ్బందులు....”

“ఏమీ ఇబ్బందులుండవ్. మీరు హోటల్లో వుంటే ఆమె హోటల్లోనే వుంటుంది. మీరు ఎక్కడైనా చెట్ల క్రింద దేరాల్లో వుంటే ఆమె

అక్కడే వుంటుంది. ఇంకా పెళ్ళికానివాడిలా తిరుగుదామనుకున్నావా?”

నవ్వేస్తూ అన్నాడు నరహరి. “సరేలే ఆలోచిస్తాను. మరి నువ్వు వెళ్ళిరా. కారు తియ్యనా?”

“వద్దు. టాక్సీలో వచ్చాను. భయం లేదులే.” నరహరి యిచ్చిన డబ్బును తీసుకుని నిష్క్రమిస్తూ, “నీతో తీసుకు వెళ్ళకపోతే మీరను నా దగ్గర వదిలి వెళ్ళు. వచ్చాక పువ్వుల్లో పెట్టి ఒప్ప జెప్పుతాను!” అన్నది.

ఎంత ఇచ్చాడో తెలియకున్నా, నరహరి అమెకిచ్చిన డబ్బు మొత్తం ఎక్కువేనని గ్రహించింది మీర.

“ఇంకా అందులో ఎవరున్నారేమిటి?” అన్నది టాక్సీ వరకూ వెళ్ళి సాగనంపి వస్తూన్న నరహరిని.

“కాంతారావు.”

“మరి, అతడు లోనికి రాలేదే?” విస్మయంతో ప్రశ్నించింది.

నవ్వలేనట్లు నవ్వాడు నరహరి. “స్నేహాల్ లేడు. మంచి దోస్లో వున్నాడు.....!” ఇహ ఆ విషయం మాట్లాడడం ఇష్టం లేనట్లుగా మాట మార్చివేశాడు. “పద, నీ బట్టలవీ సర్దుకో మరి. అక్కయ్య అజ్జ అయ్యిందిగా?”

ఈ మాట కూడా మీర మనసుకు వేదన కలుగజేసింది.

‘అక్కయ్య అజ్జ! ఆమెగారికి వీరిని అజ్జ పింప గలంత చనవూ అధికారమూ ఉన్నాయా?’

‘కాంతారావు అంతగా తప్పత్రాగే మనిషైతే అతడి నైతిక విలువ లేమిటి? ప్రీతిగానీ, పురుషులుగానీ అందరూ ఇటువంటి స్నేహితులే వున్నారేం తన భర్తకు?’

ఈ చిన్న ప్రశ్న అంతలోనే పెద్దదై విశ్వ రూపం దాల్చి మీర మనసును అశాంతికి గురి చేసింది.

“ఏమిటది? గంట పైగా అయ్యింది అల్మారా వద్దకు వచ్చి నీవు, బట్టలన్నీ అందులోనే వున్నాయి. ఏమి సర్దినట్లు?”

ఈ నరహరి హెచ్చరికతో మీర ఆలోచన తెగిపోయింది. “చూస్తున్నాను. సర్దుతున్నాను!” అన్నది తడబడే స్వరంతో.

బరువుగా నిశ్చయిస్తూ శయ్యపై వాలాడు నరహరి.

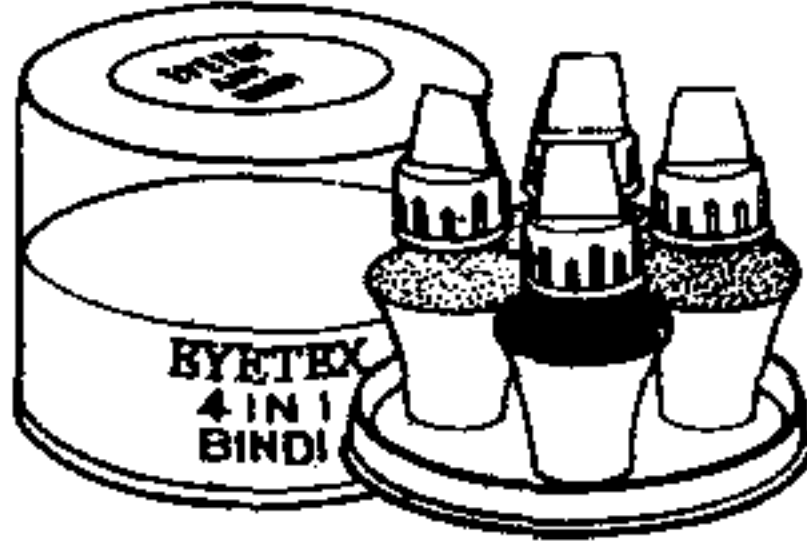
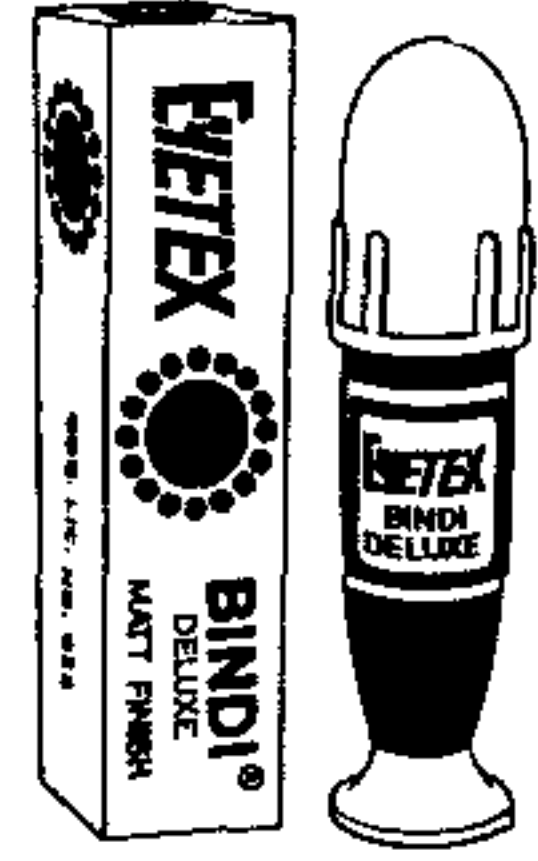
అతడి ఆలోచనలు అతడివి. ‘ఎంతో ఉత్సాహంగా కన్పించేదల్లా అంతలో స్తబ్ధంగా నీరసంగా మారిపోయింది. అదివరలో మరి మౌనంగా గంభీరంగా వుండేది. తన సాహచర్యంలో కొంత మారిన మాట నిజం. ప్రారంభంలో వున్నంత మౌనంగా వుండటం లేదు; అప్పుడప్పుడు తనకు తానే ఏదైనా మాట్లాడడం, మనస్ఫూర్తిగా నవ్వడం చేస్తుంది. కానీ....ఇంకా ఏదో బారా, వెలిశీ వున్నట్లే అనిపిస్తున్నది.....ఏమో, ఇవన్నీ అనుమానాలే కావచ్చు. క్రొత్తగా పెళ్ళైన ముగ్గులు అలాగే వుంటారేమో!’

[నవ్వడం]

ఐటెక్స్
సౌందర్య సాధనములు

ARAVIND LABORATORIES MADRAS-600 033

అమృతాంజన్
లిమిటెడ్ వారి
విశిష్టమైన

ఆముదము

శుద్ధిచేసినది.
వాసనలేనిది.

మూడు
సైజులలో
లభిస్తుంది:
50 మిలి
100 మిలి
200 మిలి

అమృతాంజన్ ఆముదము ఆరోగ్యవంతమైన కుటుంబాలకు

“వనిత మాటల కాలువు - 8”

రూ॥ 116 లు, బహుమతి!

1	లు	13		2	గో		14
3	దు	గు				4	
			5	దు	15		
	6				7	వ	17
8			9				
			కా		10	16	
11	లి				12		ము

పేరు.....

చిరునామా.....

.....

.....

నిబంధనలు

‘వనిత మాటల కాలువు’లో శ్రీలు మాత్రమే పాల్గొనాలి. ఈ సంచికలో వున్న గళ్ళలోనే అక్షరాలు నింపి, దాని కింద వున్న కూపను పూర్తి చేసి కవర్లో పెట్టి ‘వనిత మాటల కాలువు-8’ చందమామ బిల్డింగ్స్, మద్రాసు-28 చిరునామాకు ఫిబ్రవరి నెలాఖరులోగా చేరేలా పంపాలి. ఆ కవర్లో ఇంకేవిదమైన వ్యాసాలు, ఉత్తరాలూ వుండ కూడదు! ఇదొక్కటే వుండాలి! ఒక్కొక్క కవర్లో ఒక్కొక్క ఎంట్రీయే వుండాలి. గళ్ళలో వేసే అక్షరాలు శుభ్రంగా, తెలిసేలా వుండాలి. కొట్టివేతలు, దిద్దుబాట్లు వుండకూడదు. దీని సమాధానం, ఫలితాలు 1976 ఏప్రిల్ 1 వ తేదీ సంచికలో ప్రచురింపబడతాయి. మా దగ్గర గల సమాధానంతో సరిపోయే సమాధానం పంపిన వారికి రూ. 116 లు బహుమతిగా పంపుతాము. సరైన సమాధానం పంపేవారు ఒకరికంటే ఎక్కువమంది గనక వుంటే, బహుమతి మొత్తం పంచబడుతుంది. దీనికి సంబంధించిన ప్రతి విషయంలోనూ ‘వనిత’ నిర్వాహక వర్గానిదే తుది నిర్ణయం.

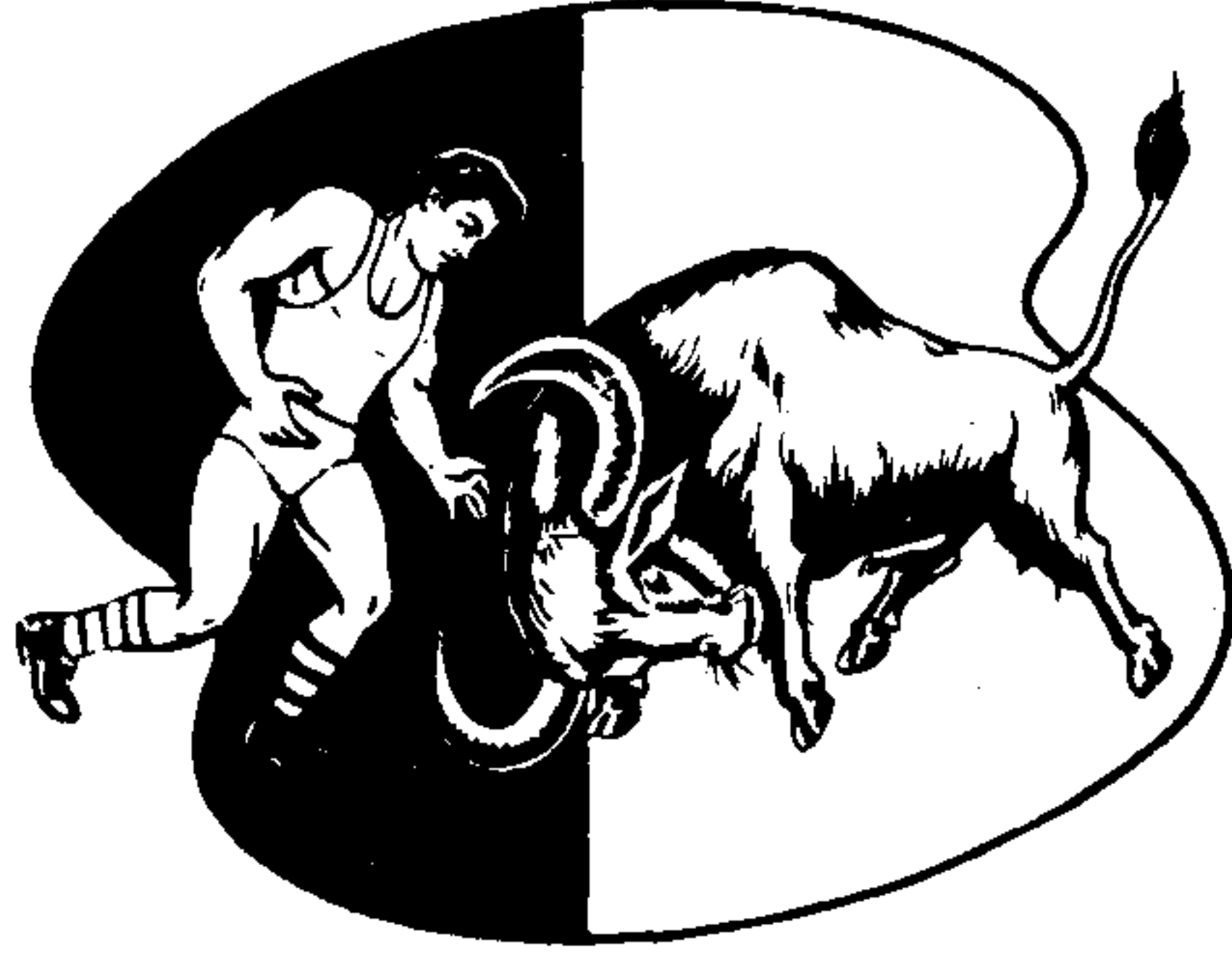
ఆధారాలు - అద్దం

1. రంగుల్లో ఒక రంగు.
2. గౌతమి.
3. వానరాకతో సంబంధం కలది.
4. కుటుంబంలో మీకంటే పెద్ద కాబట్టే, తిరగబడ్డా తప్పులేదు!
5. రాజగారి కోటలోకి ప్రవేశించడానికి శత్రు పులూ, దొంగలూ దీని సహాయం పొందేవారట!
6. కలిపి.
7. పాతదనం లేనిది; లేక కానిది.
8. ఆశక్తురాలు.
9. ‘మగసిరి’ మూలలోని మూడు అక్షరాలు.
10. అలిమానం.
11. ఇది ఒంటికి మంచిది; కంటికి మంచిది.
12. రుదిరానికి సామాన్యపదం.

ఆధారాలు - నిలువు

2. శ్రీకృష్ణుడి మరో పేరు
5. నీరిగలకాయ.
6. కొనేముందే విచారించాలి; కొన్నాక విచారితే లాభం ఉండదు.
13. ఈ జాతిలో ఎగిరేదీ, ఎగరనిదీ ఉన్నాయి.
14. గోల ఎక్కువైతే అటూ ఇటూ కాక ఏమవుతుంది?
15. కొందరు ఈ కూర తినరు.
16. ...హస్తాలతో పెద్దవారిని చూడరాదట.
17. అవరము.

REGD.No.240260.

BISON

బెసన్

• బనియన్ • అండర్ వేర్స్
• బ్రా • వెస్టికోట్ • జిట్టీన్

BISON KNITTING COMPANY

TIRUPUR-638604.

మానేజింగ్ పార్టనర్ : మిల్టర్ టి. రామస్వామి

29 Pondy Bazaar Madras 600 017 Phone 442882

నాయుడు హోస్

బ్రేసియర్లు, స్ట్రిప్ దుస్తులు తయారు చేయటంలో నిపుణులు

29, పాండిబజార్,

త్యాగరాయనగర్,

మద్రాసు-600017

ఫోన్ : 442882

మీరు మద్రాసుకు వచ్చినప్పుడు ఆనలు సినలు పట్టు చీరలు కొనడానికి ప్రశస్తమైన
శారదా' నెకు తప్పకుండా రండి!

పసుపూ, కుంకుమా కాంతులు
వెదజల్లిగా రంగు రంగుల
తొరణాలు అల్లలాడగా
పెళ్ళి పందిట్లో నిలబడి
చిరునవ్వులు చిందించే
అందమా!
నీ ఒక పేరు - వనిత
మరో పేరు శారదా' న్

పెళ్ళిళ్లకు కావల
సిన మేలిరకం
పట్టుచీరలు కొన
డానికి నమ్మక
మైన చోటు

శారదా'న్

(పట్టు చీరలకు కొత్త డిజైన్లు రూపొందించడంలో ముందంజవేసేవారు)

ధన్బిల్డింగ్స్,

మౌంట్ రోడ్

మద్రాసు - 600 002

ఫోన్ : 87177

ఎన్. ఎస్. బి. రోడ్

తిరుచ్చి - 620 002

ఫోన్: 7077